

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΙΤΛΟΣ: ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ
ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΖΕΥΓΑΡΙ –ΔΙΑΦΥΛΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ.**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΠΑΝΔΙΡΗ ΙΡΙΔΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Δρ. ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΠΑΤΡΑ, 2008

ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ

1.

2.

3.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Ευχαριστούμε θερμά τους Σικελιανού Δέσποινα, Ζαφειροπούλου Γεωργία, Παπαθέου Θεοδόση, Λάιο Παναγιώτη, Πέτρου Κωνσταντινιά και όσους μας στήριξαν σε αυτή μας την προσπάθεια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σελίδες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Σκοπός Μελέτης.....	3
1.3 Ορισμοί Εννοιών.....	3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

2.1 Τύποι και Μοτίβα Έρωτα.....	6
2.2 Ρομαντική Αγάπη και Ψυχολογική Εξάρτηση.....	7
2.3 Ψυχολογική Εξάρτηση και Ανασφάλεια.....	9
2.4 Ψυχολογική Εξάρτηση, Ανασφάλεια και Ρομαντική Αγάπη.....	10
2.5 Η Σχέση της Ζήλειας με την Ψυχολογική Εξάρτηση, την Ανασφάλεια και τη Ρομαντική Αγάπη.....	12
2.6 Σεξουαλική Ζήλεια: Σύμπτωμα ή Αδυναμία Χαρακτήρα.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΖΗΛΕΙΑ ΩΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ – ΤΥΠΟΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ.

3.1 Ζήλεια και Φθόνος.....	15
3.2 Βαθμίδες της Ζήλειας.....	17
3.3 Παθολογική Ζήλεια.....	19
3.3.1 Παθολογική Ζήλεια με Ψευδαισθήσεις.....	20
3.3.2 Παθολογική Ζήλεια με Εμμονές.....	20
3.3.3 Παθολογική Ζήλεια με Ιδεοληψίες	21
3.3.4 Συνοσηρότητα.....	21
3.4 Αφροδισιακή Ζήλεια.....	22

3.5 Τυπολογία Ζηλότυπων Αντιδράσεων.....	23
3.6 Ζήλεια Γένους Θηλυκού.....	27
3.7 Ζήλεια Γένους Αρσενικού.....	29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΗΛΕΙΑ

4.1 Ψυχαναλυτική Θεωρία.....	33
4.2 Η Ζήλεια ως Ενστικτώδης-Αταβιστική Ορμή.....	35
4.3 Η Θεωρία της Οικονομίας της Πρόσβασης.....	36
4.4 Η Θεωρία της Κατοχής.....	36
4.5 Η Θεωρία της Απώλειας Ελέγχου.....	37
4.6 Η Κοινωνιολογική Προσέγγιση.....	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΑΦΥΛΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ – ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

5.1 Το Πολιτιστικό Πλαίσιο της Ανθρώπινης Συμπεριφοράς.....	40
5.1.1 Το Κοινωνικό και Πολιτιστικό Πλαίσιο.....	41
5.1.2 Το Οικονομικό-Πολιτιστικό Πλαίσιο.....	42
5.2 Ο Πολιτισμός ως Καθοριστικός Παράγοντας της Συμπεριφοράς των Δυο Φύλων.....	43
5.3 Θεωρίες για την Ύπαρξη Διαφυλικών Διαφορών.....	45
5.3.1 Η Εξελικτική Θεωρία.....	45
5.3.2 Η Θεωρία της Κοινωνικής Διάρθρωσης.....	46
5.4 Οι διαφυλικές διαφορές στην πρόκληση της ζήλειας.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

6.1 Η Θεραπεία Ζευγαριών.....	52
6.1.1 Εναλλακτικά Επίπεδα Παρέμβασης.....	53
6.2 Αυτοθεραπεία.....	57
6.3 Γνωστικό-Συμπεριφορική Προσέγγιση.....	57
6.4 Σχεσιοκρατική Προσέγγιση.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

7.1 Γενικός Στόχος της Έρευνας.....	59
7.2 Ερευνητικές Υποθέσεις.....	59
7.3 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	61
7.4 Μέθοδος Είδος Έρευνας.....	61
7.5 Εργαλείο Έρευνας.....	62
7.6 Φάσεις της Έρευνας.....	62
7.7 Πληθυσμός – Δείγμα.....	65
7.8 Σημαντικότητα της Έρευνας.....	66
7.9 Στατιστική Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....120

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....123

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ........129

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....131

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτυχιακή αυτή αναφέρεται στην έκφραση της ζήλειας στο ζευγάρι. Το συγκεκριμένο θέμα είναι ελάχιστα μελετημένο στον ελλαδικό χώρο. Για την ανάλυση του επισημαίνονται κάποιες θεωρίες, όπως είναι η ψυχαναλυτική θεωρία, η θεωρία της κατοχής, η θεωρία της απώλειας έλεγχου και άλλες. Επίσης για την καλύτερη κατανόηση του ζητήματος γίνεται περιγραφή των βαθμίδων της ζήλειας και των ζηλότυπων αντιδράσεων.

Βασικός στόχος αυτής της πτυχιακής είναι να αναδείξει κάποιες διαφυλικές και διαπολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες που ενδεχομένως υπάρχουνε. Για αυτό το λόγο, στην εργασία εκτός από το θεωρητικό πλαίσιο παρατίθεται και μια ποσοτική έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια της μελέτης αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1. Εισαγωγή

Η μελέτη αυτή είχε ως στόχο να διερευνήσει την έκφραση της ζήλειας ανάμεσα στο ζευγάρι καθώς και να μελετήσει τις διαφορές και τις ομοιότητες της ζήλειας σε διαφυλικό και διαπολιτισμικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, μελετήθηκαν τα εξής:

1. Η συχνότητα της ζήλειας μέσα στο ζευγάρι και με ποιους τρόπους εκδηλώνεται έμπρακτα.
2. Η ύπαρξη διαφυλικών διαφορών στην εκδήλωση της ζήλειας στο ζευγάρι.
3. Οι συνέπειες της ζήλειας στο ζευγάρι.
4. Οι διαπολιτισμικές διαφορές ή ομοιότητες της έκφρασης της ζήλειας στο ζευγάρι.

Η μελέτη αυτή εμπεριέχει δέκα (10) κεφάλαια και χωρίζεται σε δύο (2) μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό μέρος.

Ειδικότερα, το θεωρητικό μέρος αποτελείται από έξι (6) κεφάλαια. Στο **πρώτο κεφάλαιο** περιέχονται η εισαγωγή, ο σκοπός της μελέτης και οι ορισμοί εννοιών. Στο **δεύτερο κεφάλαιο** περιέχονται οι τύποι και μοτίβα έρωτα, η ρομαντική αγάπη και η ψυχολογική εξάρτηση, η ψυχολογική εξάρτηση και η ανασφάλεια, η ψυχολογική εξάρτηση, ανασφάλεια και ρομαντική αγάπη, η σχέση της ζήλειας με την ψυχολογική εξάρτηση, την ανασφάλεια και τη ρομαντική αγάπη και η σεξουαλική ζήλεια. Στο **τρίτο κεφάλαιο** εμπεριέχονται η ζήλεια και ο φθόνος, οι βαθμίδες της ζήλειας, η παθολογική ζήλεια, η αφροδισιακή ζήλεια, η τυπολογία ζηλότυπων αντιδράσεων, η ζήλεια γένους θηλυκού και η ζήλεια γένους αρσενικού. Στο **τέταρτο κεφάλαιο** περιγράφονται η

ψυχαναλυτική θεωρία, η ζήλεια ως ενστικτώδης-αταβιστική ορμή, η θεωρία της κατοχής, η θεωρία της απώλειας ελέγχου, η θεωρία της οικονομίας της πρόσβασης και η κοινωνιολογική προσέγγιση. Στο **πέμπτο κεφάλαιο** περιέχονται το πολιτιστικό πλαίσιο της ανθρώπινης συμπεριφοράς, ο πολιτισμός ως καθοριστικός παράγοντας της συμπεριφοράς των δύο φύλων, οι θεωρίες για την ύπαρξη διαφυλικών διαφορών, οι διαφυλικές διαφορές στην πρόκληση της ζήλειας και οι διαφυλικές διαφορές στην πρόκληση της ζήλειας. Στο **έκτο κεφάλαιο** εμπεριέχονται η θεραπεία ζευγαριών, η αυτοθεραπεία, η γνωστικό-συμπεριφορική προσέγγιση και η σχεσιοκρατική προσέγγιση.

Στο ερευνητικό μέρος (**έβδομο κεφάλαιο**) εμπεριέχονται ο γενικός στόχος της έρευνας, οι ερευνητικές υποθέσεις, τα ερευνητικά ερωτήματα, η μέθοδος (επισκόπηση) και το είδος έρευνας (ποσοτική έρευνα), το εργαλείο της έρευνας (ερωτηματολόγιο), οι φάσεις της έρευνας, ο πληθυσμός – δείγμα, η σημαντικότητα της έρευνας και στατιστική ανάλυση αποτελεσμάτων.

Στο **όγδοο κεφάλαιο** παρατίθενται τα συμπεράσματα. Στο **ένατο κεφάλαιο** περιέχεται η συζήτηση και στο **δέκατο κεφάλαιο** εμπεριέχονται οι προτάσεις – εισηγήσεις.

Η έρευνα αυτή είναι σημαντική γιατί μελετά μια κατάσταση (έκφραση μιας κατάστασης -της ζήλειας- ανάμεσα στο ζευγάρι σε διαπολιτισμικό επίπεδο) γεγονός το οποίο δε φαίνεται να έχει μελετηθεί επαρκώς και γιατί παρόμοιες μελέτες για το φαινόμενο της ζήλειας στο ζευγάρι είναι λιγοστές.

1.2 Σκοπός Μελέτης

Ο στόχος της έρευνας μας είναι να μελετήσουμε τις διαφυλικές και διαπολιτισμικές διαφορές της ζήλειας στο ζευγάρι.

Συγκεκριμένα, τα ερευνητικά μας ερωτήματα είναι:

1. Ποια είναι η συχνότητα της ζήλειας μέσα στο ζευγάρι και με ποιους τρόπους εκδηλώνεται έμπρακτα.
2. Αν υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην εκδήλωση της ζήλειας στο ζευγάρι.
3. Ποιες είναι οι συνέπειες της ζήλειας στο ζευγάρι.
4. Ποιες είναι οι διαπολιτισμικές διαφορές ή ομοιότητες της έκφρασης της ζήλειας στο ζευγάρι

1.3 Ορισμοί Εννοιών

Αλλοδαπός: ο καταγόμενος από ξένο τόπο, ο υπήκοος ξένου κράτους(Τεγόπουλος – Φυτράκης 1990)· αυτός που δεν είναι υπήκοος της χώρας στην οποία βρίσκεται ή κατοικεί (www.greek-language.gr, Τριανταφυλλίδης 2008).

Διαπολιτισμικός: αυτός που αναφέρεται σε δύο ή περισσότερους πολιτισμούς (www.komvos.edu.gr, Τριανταφυλλίδης 2008).

Διαφυλικός: σύνθετη λέξη που αποτελείται από δύο συνθετικά: **δια (πρόθεση):** (σε επίθετα) δηλώνει ότι το προσδιοριζόμενο γίνεται, περιορίζεται μεταξύ αυτών που εκφράζει η πρωτότυπη λέξη, που γίνεται μεταξύ · **φύλο:** το γένος (αρσενικό, θηλυκό) ανθρώπων ή ζώων. Όπως

προκύπτει από τους ορισμούς των λέξεων, ο διαφυλικός είναι αυτός που αναφέρεται ή γίνεται μεταξύ των δύο φύλων (www.greek-language.gr, Τριανταφυλλίδης 2008).

Η λέξη ζήλεια - βγαίνει από τη λέξη zealous που σημαίνει ένθερμος φλογερός - και έχει να κάνει με αυτό που έχουμε και δε θέλουμε για κανένα λόγο να χάσουμε (Van Sommers 2004).

Οι επιστήμονες δεν έχουν συμφωνήσει σε έναν **ορισμό της ζήλειας**. Αντίθετα ο καθένας ορίζει τη ζήλεια με δικό του τρόπο όπως παρουσιάζεται παρακάτω:

1. Σύμφωνα με τον White (1981), «η ερωτική ζήλεια ορίζεται σαν ένα σύμπλεγμα σκέψεων, αισθημάτων και πράξεων, οι οποίες απειλούν την αυτοεκτίμηση και/ή την ύπαρξη ή ποιότητα της σχέσης, όταν αυτές οι απειλές πηγάζουν από την αντίληψη μιας αληθινής ή εν δυνάμει έλξης μεταξύ ενός συντρόφου και ενός (ίσως φανταστικού) αντίζηλου» (www.en.wikipedia.org, 2007).
2. Σύμφωνα με τους Bringle & Buunk (1991), «η ζήλεια είναι μια οποιαδήποτε αντίδραση απέχθειας, που συμβαίνει σαν αποτέλεσμα μιας εξωσυζυγικής σχέσης του συντρόφου, η οποία μπορεί να είναι πραγματική, φανταστική ή πιθανή να συμβεί» (www.en.wikipedia.org 2007).
3. Σύμφωνα με τους Guerrero και συν. (2004), «η ζήλεια γίνεται αντιληπτή ως μία γνωσιακή, συναισθηματική, και συμπεριφορική απάντηση σε μία απειλή προς τη σχέση. Στην περίπτωση της ερωτικής ζήλειας, αυτή η απειλή απορρέει από τη γνώση ή την υποψία ότι ο σύντροφος κάποιου έχει (ή θέλει να έχει) ερωτική επαφή με ένα τρίτο πρόσωπο. Στην περίπτωση της συναισθηματικής ζήλειας, το άτομο νιώθει να απειλείται από τη

συναισθηματική ανάμιξη και/ή την αγάπη του συντρόφου του για ένα τρίτο πρόσωπο» (www.en.wikipedia.org 2007).

4. Σύμφωνα με τον Bevan (2004), «η ζήλεια ορίζεται σαν μία προστατευτική αντίδραση σε μία πράξη που εκλαμβάνεται ως απειλή για μία πολύτιμη σχέση, η οποία (αντίδραση) πηγάζει από μία κατάσταση κατά την οποία η εμπλοκή του συντρόφου με μία δραστηριότητα και/ή με ένα άλλο πρόσωπο αντιτίθενται με τον ορισμό που δίνει το ζηλότυπο άτομο στη σχέση του» (www.en.wikipedia.org 2007).
5. Σύμφωνα με τους Sharpteen & Kirkpatrick (1997), «η ζήλεια προκαλείται από την απειλή απώλειας ή αποχωρισμού από ένα ερωτικό σύντροφο, όταν η απειλή αυτή αποδίδεται στο ενδεχόμενο του να υπάρχει ερωτικό ενδιαφέρον του συντρόφου προς ένα άλλο πρόσωπο» (www.en.wikipedia.org 2007).

Αυτοί οι ορισμοί της ζήλειας έχουν δύο κοινούς άξονες. Καταρχήν, όλοι οι ορισμοί υπονοούν ένα τρίγωνο το οποίο αποτελείται από ένα ζηλότυπο άτομο, ένα σύντροφο και ένα τρίτο πρόσωπο που είναι ο αντίζηλος. Η ζήλεια τυπικά περιλαμβάνει τρία άτομα. Επίσης, όλοι οι ορισμοί περιγράφουν τη ζήλεια σα μία αντίδραση σε ένα αίσθημα απειλής. Οι αντιδράσεις ζήλειας τυπικά περιλαμβάνουν το αίσθημα αποστροφής και/ή προστατευτικές συμπεριφορές. Αυτοί οι άξονες σχηματίζουν την ουσιαστική σημασία της ζήλειας στις περισσότερες επιστημονικές έρευνες (www.en.wikipedia.org 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

2.1 Τύποι και μοτίβα έρωτα.

Σύμφωνα με τον Henrick (1986) υπάρχουν έξι μοτίβα έρωτα: 1) ο ρομαντικός, παθιασμένος έρωτας, 2) η φιλία μακράς διάρκειας, ερωτική οικειότητα, 3) η δοτική, προστατευτική, ανιδιοτελής και αλτρουιστική αγάπη, 4) η πραγματιστική, λογική αγάπη, 5) η κτητική, εξαρτημένη αγάπη 6) η υστερόβουλη, χειραγωγική αγάπη.

Η πρώτη κατηγορία, ο ρομαντικός, παθιασμένος έρωτας, είναι η περίπτωση που οι άνθρωποι φαίνεται να ταυτίζουν με την έννοια του «είμαι ερωτευμένος». Η πέμπτη κατηγορία είναι αυτή που καλύπτει κυρίως τη ζήλεια. Παρότι αποκαλείται «αγάπη», στην πραγματικότητα περιλαμβάνει σωματικές και ψυχικές διαταραχές που προέκυψαν από χωρισμούς, συγκρούσεις, αδιαφορία του εραστή ή σχέσεις έντασης (Van Sommers 2004).

Ο Tennon (1979) αναφέρει δύο τύπους έρωτα. Τον παθιασμένο, έμμοιο, εκστατικό τύπο και ένα είδος που δίνει περισσότερη έμφαση στο συναίσθημα παρά στο πάθος (Van Sommers 2004).

Σύμφωνα με τον Sternberg (1986) η ρομαντική αγάπη περιέχει ένα συνδυασμό πάθους και οικειότητας (Van Sommers 2004).

2.2 Η Ρομαντική Αγάπη και η Ψυχολογική Εξάρτηση

Στις περισσότερες θεωρητικές διατριβές πάνω στη ρομαντική αγάπη, σημειώνεται η σχέση της με την ψυχολογική εξάρτηση καθώς πιστεύεται ότι η σχέση τους είναι άμεση (Clanton & Smith 1998).

Ο Maslow (1954) μίλησε για την «D-Love» («Ανεπαρκής-Αγάπη»), η οποία θεωρεί ότι δημιουργείται από την προσωπική μας ανάγκη για αγάπη, ασφάλεια και την ανάγκη μας να ανήκουμε κάπου. Ο Maslow μίλησε επίσης για ένα άλλο είδος αγάπης, τη «B-Love». Η «B-Love» είναι εκείνη η αγάπη που πηγάζει όχι από προσωπική αγάπη και για τη δική μας ικανοποίηση, αλλά από αυτό που ο άλλος πραγματικά «είναι». Αυτού του είδους την αγάπη, πολύ λίγα «αυτό-πραγματομένα» άτομα, μπορούν να τη νιώσουν, σε αντίθεση με την «D-Love», που οι περισσότεροι από εμάς μπορούν να βιώσουν (Clanton & Smith 1998).

Πολλοί άλλοι θεωρητικοί συμφωνούν με το Maslow. Πιο συγκεκριμένα ο Casler (1969) πιστεύει ότι η αγάπη πηγάζει από την ανάγκη μας για ασφάλεια, σεξουαλική ικανοποίηση και κοινωνική συμμόρφωση. Επίσης, οι Klein και Riviere (1953) θεωρούν ότι η αγάπη έχει τις ρίζες της στην εξάρτηση μας από άλλα άτομα για την ικανοποίηση των αναγκών μας. Ο Theodor Reik (1944), υποθέτει ότι η αίσθηση της δική μας ανεπάρκειας –η δυσαρέσκεια για τους εαυτούς μας και την κατάσταση στη ζωή μας - είναι το κίνητρο μας για να αγαπάμε τους άλλους (Clanton & Smith 1998).

Οι θεωρητικοί της κοινωνικής ψυχολογίας (Blau 1967, Byrne 1969, French & Raven 1959, Homans 1961, Lott & Lott 1972, Thibaut & Kelly 1959) δεν εστιάζουν τόσο στη ρομαντική αγάπη όσο σε αυτό που προκάλεσε την έλξη. Η θέση όμως που παίρνουν οι περισσότεροι δεν

διαφοροποιείται από εκείνη των άλλων θεωρητικών που εστιάζουν την προσοχή τους στην ρομαντική αγάπη. Οι περισσότεροι θεωρητικοί της κοινωνικής ψυχολογίας πιστεύουν ότι η έλξη για ένα άλλο άτομο προέρχεται από την ανταπόδοση που παίρνουμε από, αυτό το πρόσωπο (Clanton & Smith 1998).

Όπως φάνηκε και παραπάνω, το κύριο κίνητρο για ρομαντική αγάπη είναι η κάλυψη δικών μας αναγκών. Επομένως, θα ήταν λογικό να υποθέσουμε ότι όσο οι ανάγκες μας καλύπτονται, τόσο αναπτύσσουμε θετικά συναισθήματα προς τον άλλον. Παρόλα αυτά, κάποιοι συγγραφείς και κάποιοι θεωρητικοί επισημαίνουν ότι αυτοί που ερωτεύονται, αναπτύσσουν πολλές φορές αρνητικά συναισθήματα (Clanton & Smith 1998).

Ο νοβελίστας Lawrence Durrell, για παράδειγμα, γράφει στο έργο του «Justine» (1957:59) «αυτό που με φόβισε ήταν ότι μετά από ένα σχετικό μικρό διάστημα κατάλαβα με φόβο ότι δε μπορούσα να ζήσω χωρίς εκείνη... είχα ερωτευτεί. Η ίδια η σκέψη με γέμισε με μια ανεξήγητη απόγνωση και απέχθεια» (Clanton & Lynn G. Smith 1998).

Ο Reik (1944:185) επίσης παρατηρεί ότι πολύ συχνά «το άτομο που το προσεγγίζει η αγάπη δεν την υποδέχεται σαν ένα δώρο αλλά προσπαθεί να την διώξει όπως έναν εισβολέα. Η αγάπη εμφανίζεται αρχικά σαν ένα συναίσθημα που το πρόσωπο το φοβάται, όσο επιθυμητό και αν φαίνεται στο συνειδητό μυαλό... είναι σαν το εγώ να φοβόταν ένα κίνδυνο, μια απειλητική απώλεια». Ο Durrell περιγράφει την απόγνωση και την απέχθεια την οποία ο χαρακτήρας του αναφέρει ως «ανεξήγητη». Ομοίως, ο Reik χαρακτηρίζει το αίσθημα του κινδύνου σαν «μυστηριώδη φόβο» (Clanton & Smith 1998).

Ο Blau (1967), επίσης σημειώνει ότι η μετάπτωση από τα θετικά συναισθήματα σε αρνητικά φαίνεται να είναι ένα καθοριστικό χαρακτηριστικό της διαδικασίας του «έρωτα». Δεν το θεωρεί μυστήριο, παρόλα αυτά θεωρεί ότι είναι μια φυσική συνέπεια της αναπτυσσόμενης εξάρτησης από τον άλλο. Επιπλέον, οι Thibaut και Kelly (1959) αναγνωρίζουν ότι η αμφιταλάντευση και σύγχυση μεταξύ θετικών και αρνητικών συναισθημάτων είναι συχνά χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων ετεροφυλικών ερωτικών σχέσεων. Και αυτοί θεωρούν ότι αυτά τα συναισθήματα είναι αποτέλεσμα αναπτυσσόμενης εξάρτησης. Τέλος, οι Klein και Riviere (1953) υποθέτουν ότι το «άγχος της εξάρτησης» είναι ένα αναπόφευκτο επακόλουθο της αγάπης (Clanton & Smith 1998).

Επομένως, όπως προκύπτει από τις διάφορες απόψεις των θεωρητικών, η ρομαντική αγάπη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ψυχολογική εξάρτηση (Clanton & Smith 1998).

2.3 Ψυχολογική Εξάρτηση και Ανασφάλεια

Το να εξαρτόμαστε από ένα άλλο πρόσωπο σημαίνει να δίνουμε ένα κομμάτι του εαυτού μας σαν όμηρο – και όχι στην τύχη αλλά σε συγκεκριμένο πρόσωπο που εμείς οι ίδιοι επιλέξαμε (Clanton & Smith 1998).

Καθώς η εξάρτηση μας μεγαλώνει, ο έλεγχος ολοένα και χάνεται από τα χέρια μας. Η αντίθετη πλευρά της εξάρτησης είναι η ανεξαρτησία. Το να είσαι ανεξάρτητος σημαίνει ότι είσαι αυτάρκης και αυτοδύναμος.

Αυτές οι ιδιότητες προστίθενται στην ελευθερία: ελευθερία από την επιρροή άλλων, ελευθερία από τον έλεγχο των άλλων. Αν οι θεωρητικοί της ρομαντικής αγάπης είναι σωστοί, τότε η αγάπη περιλαμβάνει απώλεια ελευθερίας και ανεξαρτησίας (Clanton & Smith 1998).

Καθώς χάνουμε την ανεξαρτησία μας, καθώς η χαρά μας συνδέεται όλο και περισσότερο με κάποιον άλλο, η επίγνωση – και ο φόβος – των καταστάσεων και των συνθηκών οι οποίες μπορούν να πάρουν το πρόσωπο που αγαπάμε μακριά από εμάς, και απειλούν τη χαρά μας, μπορεί να μεγαλώσουν επίσης. Ο Casler (1969:20) ισχυρίζεται ότι: «Κάθε αύξηση στην εξάρτηση, αυξάνει και το φόβο ότι θα χάσουμε την πηγή της ικανοποίησης» (Clanton & Smith 1998).

2.4 Ψυχολογική Εξάρτηση, Ανασφάλεια και Ρομαντική Αγάπη

Στο ερώτημα αν η εξάρτηση, η ανασφάλεια και η ρομαντική αγάπη συνδέονται, απαντάει μία έρευνα των Berscheid και Fei (1976), η οποία δείχνει ότι:

- Τα άτομα που αναφέρουν ότι ήταν «ερωτευμένα» με το σύντροφο τους παρουσίασαν και υψηλά επίπεδα εξάρτησης από τον άλλον. Επίσης τα άτομα που ήταν «ερωτευμένα» ήταν πιο εξαρτημένα από αυτά που «δε γνώριζαν» αν ήταν ερωτευμένα. Επομένως, οι θεωρητικοί ήταν ξεκάθαρα σωστοί όταν υποστήριζαν ότι τα υψηλά επίπεδα εξάρτησης από τον άλλον, συνδέονται σημαντικά με την αγάπη (Clanton & Smith 1998).

- Όσον αφορά τη σχέση εξάρτησης και ανασφάλειας, η έρευνα έδειξε ότι τα πιο ανασφαλή άτομα ήταν εκείνα που «δε γνώριζαν» αν ήταν ερωτευμένα. Τα επίπεδα ανασφάλειας των «ερωτευμένων» δε διέφεραν σημαντικά από εκείνα των «μη ερωτευμένων» (Clanton & Smith 1998).

Τα παραπάνω ευρήματα υποθέτουν ότι η εξάρτηση συνδέεται με την ανασφάλεια μόνο σε αυτά τα άτομα που η αγάπη τους είναι αδύναμη ή αναπτυσσόμενη. Τα άτομα που είναι ερωτευμένα βιώνουν την εξάρτηση σε μεγάλο βαθμό, χωρίς όμως να υποφέρουν απαραίτητα και από μεγάλο βαθμό ανασφάλεια (Clanton & Smith 1998). Συγκεκριμένα:

- Βρέθηκε ότι στα άτομα που «δεν είναι ερωτευμένα» με τον άλλον, υπάρχει μεγάλη και σημαντική σχέση μεταξύ εξάρτησης και ανασφάλειας. Όσο πιο εξαρτημένο είναι το άτομο τόσο πιο ανασφαλές εμφανίζεται στη σχέση (Clanton & Smith 1998).
- Γι αυτά που «δε γνωρίζουν» αν είναι ερωτευμένα, υπάρχει επίσης μία θετική σχέση μεταξύ εξάρτησης και ανασφάλειας. Βέβαια είναι σημαντικά πιο αδύναμη από ότι είναι σε αυτούς που «δεν είναι ερωτευμένοι» (Clanton & Smith 1998).
- Όσον αφορά τα άτομα που είναι «ερωτευμένα» δεν υπάρχει σχέση ανάμεσα στην εξάρτηση και την ανασφάλεια. Κάποια «ερωτευμένα» άτομα είναι πολύ ανασφαλή και κάποια καθόλου. Άρα δεν μπορούμε να προβλέψουμε το βαθμό ανασφάλειας τους βάσει του βαθμού εξάρτησης του (Clanton & Smith 1998).

2.5 Η Σχέση της Ζήλειας με την Ψυχολογική Εξάρτηση, την Ανασφάλεια και τη Ρομαντική Αγάπη

Ένας από τους ορισμούς που βρίσκουμε στα λεξικά ορίζει ότι η ζήλεια είναι «επιτήρηση στο να διατηρούμε ή να διαφυλάττουμε κάτι». Συνεχίζει λέγοντας ότι είναι απίθανο να είμαστε εποπτικοί για να διατηρήσουμε κάτι που δεν εκτιμούμε και που δεν χρειαζόμαστε. Αλλά έχει νόημα αν βρούμε ένα πρόσωπο που μας ολοκληρώνει και που το έχουμε ανάγκη τότε η εποπτική συμπεριφορά αποκτάει νόημα. Έτσι, η εξάρτηση φαίνεται να συνδέεται με τη σεξουαλική ζήλεια. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι όταν υπάρχει εξάρτηση, υπάρχει απαραίτητα και η ζήλεια (Clanton & Smith 1998).

Αν πραγματικά πιστεύουμε ότι είμαστε σημαντικοί στη ζωή του συντρόφου μας και ότι τα συναισθήματα του για εμάς είναι ειλικρινή, μπορεί να μην είναι απαραίτητο να γίνουμε εποπτικοί για να διαφυλάξουμε τη σχέση μας . Βέβαια, όταν η σιγουριά χάνεται λόγω της παρουσίας ενός τρίτου προσώπου, ή λόγω ενός επαγγελματικού στόχου ή μιας άλλης δραστηριότητας και πλέον αρχίζουμε να αμφιβάλλουμε για το ειλικρινές των συναισθημάτων του και ταυτόχρονα χάνεται και η αποκλειστικότητα, τότε ίσως εξωθούμαστε να γίνουμε εποπτικοί. Έτσι η ανασφάλεια σε μια σχέση, σε συνδυασμό με την εξάρτηση, φαίνεται επίσης να συνδέεται με τη σεξουαλική ζήλεια (Clanton & Smith, 1998).

Όσον αφορά τη ρομαντική αγάπη και τη σεξουαλική ζήλεια, έχουμε συμπεράνει παραπάνω ότι η εξάρτηση συνδέεται με τη σεξουαλική ζήλεια. Έτσι, η ρομαντική αγάπη και η σεξουαλική ζήλεια , φαίνονται να είναι συνυφασμένες μέσω του κοινού δεσμού της εξάρτησης. Δεν φαίνεται λοιπόν παράλογο να υποθέσουμε ,τότε, ότι το ζηλότυπο άτομο

μπορεί να είναι επίσης και «ερωτευμένο» χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι ισχύει εξ' ορισμού. Αυτοί οι οποίοι κινδυνεύουν να βιώσουν με ένταση το συναίσθημα της ζήλειας, είναι εκείνοι που είναι πολύ εξαρτημένοι και πολύ ανασφαλείς, γεγονός που τους καθιστά πολύ ευαίσθητους στο συγκεκριμένο θέμα (Clanton & Smith 1998).

2.6 Σεξουαλική Ζήλεια: Σύμπτωμα ή Αδυναμία Χαρακτήρα;

Η ζήλεια συχνά αποκαλείται «το τέρας με τα πράσινα μάτια». Αυτοί που την βιώνουν συχνά θεωρούνται ότι είναι «παράλογοι» και «καχύποπτοι» άνθρωποι με «ανεπαρκή» προσωπικότητα (Clanton & Smith 1998).

Αυτή η καταδίκη της σεξουαλικής ζήλειας δεν είναι απροσδόκητη για τα προγράμματα της κοινωνίας μας που είναι σκληρά με την εξάρτηση η οποία ορίζει το πεδίο για την ζήλεια. Η εξάρτηση από κάποιον άλλον, συχνά θεωρείτε ως ένα σημάδι αδυναμίας και ανωριμότητας, ειδικά για τους άνδρες. Έχουμε ανατραφεί με τέτοιο τρόπο ώστε να καταπνίγουμε και να ντρεπόμαστε για την ανάγκη μας για τους άλλους. Ομοίως, έχουμε μάθει από μικρή ηλικία να αγαπάμε την ανεξαρτησία μας και να καλλιεργούμε τα προσωπικά χαρακτηριστικά της αυτάρκειας και της αυτοπεποίθησης (Clanton & Smith 1998).

Είναι ειρωνικό ότι η κοινωνία μας, που ασκεί μια τόσο σκληρή ηθική κριτική για την εξάρτηση, κάνει επίσης την αγάπη μια πολιτιστικά υποχρεωτική προϋπόθεση για το γάμο. Γιατί αν η πλειονότητα των θεωρητικών της ρομαντικής αγάπης είναι σωστή - και η διαθέσιμες απόδειξης δείχνουν ότι είναι- αν είναι αλήθεια ότι η ετεροφυλική αγάπη

πηγάξει από την εξάρτηση μας από έναν άλλον, οι δυο πιο υψηλά εκτιμημένες αξίες στην κοινωνία μας - ρομαντική αγάπη και ανεξαρτησία- είναι επιζήμιες η μια για την άλλη (Clanton & Smith 1998).

Αν και συχνά σκεφτόμαστε την ελευθέρια, λόγω εξωτερικών επιρροών, και το μέγιστο προσωπικό έλεγχο των ζώων μας, ως σαφώς επιθυμητά, είναι πιθανόν ότι οι γυναίκες και οι άνδρες που πιστεύουν (ίσως σωστά) ότι μόνοι τους ορίζουν τις μοίρες τους και τις τύχες τους, μπορεί να στερούν από τον εαυτό τους μια ευκαιρία στην αγάπη. Οι Dion and Dion (1973) βρήκαν ότι τέτοιοι άνθρωποι έχουν λιγότερες πιθανότητες να βιώσουν ένα ρομαντικό δεσμό από ότι αυτοί που πιστεύουν ότι δυνάμεις πέρα από τον έλεγχο τους , περιλαμβάνοντας τις πράξεις άλλων ανθρώπων, είναι μια σημαντική επιρροή στις ζωές τους. Αυτό το εύρημα, μαζί με την στενή σύνδεση ανάμεσα στην αγάπη και την εξάρτηση, υποθέτει ότι το να είσαι ελεύθερος και ανεξάρτητος ίσως να σημαίνει ότι μένεις μόνος σου (Clanton & Smith 1998).

Αν η άποψη για την εξάρτηση σε σχέση με την ρομαντική αγάπη είναι ορθή, τότε το να αγαπάς σημαίνει να χρειάζεσαι έναν άλλον και να ρισκάρεις συνεχώς ότι η ανάγκη του αλλού θα καλυφθεί- αλλά όχι απαραίτητα χωρίς ποτέ να βιώσεις «το μυστηριώδες φόβο» (Clanton & Smith 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΖΗΛΕΙΑ ΩΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ – ΤΥΠΟΙ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

3.1 Ζήλεια και Φθόνος

Γενικώς πιστεύεται ότι η ζήλεια και ο φθόνος είναι το ίδιο συναίσθημα. Στην πραγματικότητα όμως, αν και συχνά αναμειγνύονται αυτά τα δύο συναισθήματα, είναι αντιδράσεις/απαντήσεις σε διαφορετικές καταστάσεις. Η ζήλεια εμπεριέχει πάντα την προσπάθεια να προστατεύσει μια σημαντική σχέση από μία αντιλαμβανόμενη ως απειλή πράξη. Ο φθόνος είναι η αγανάκτηση απέναντι σε κάποιον που έχει κάποιο επιθυμητό αντικείμενο ή χάρισμα τα οποία κάποιος άλλος δεν έχει, ούτε μπορεί να πάρει. Ο φθόνος, με άλλα λόγια είναι η εχθρότητα προς τους υπερέχοντες, ένα αρνητικό συναίσθημα απέναντι σε κάποιον που είναι σε καλύτερη μοίρα. Φθόνος δεν είναι η επιθυμία για το αντικείμενο ή το πλεονέκτημα το οποίο προκάλεσε το φθόνο. Είναι η ακόμα πιο σκοτεινή επιθυμία, του να χάσει ο υπερέχων το αντικείμενο ή το πλεονέκτημα. Φθόνος είναι η απόλαυση, η κακόβουλη χαρά που νιώθει κανείς όταν ο υπερέχων αποτυγχάνει ή υποφέρει. Το πρόσωπο που φθονεί σπάνια καταφεύγει στη βία ενάντια στον υπερέχων και σπάνια επιδιώκει να καταλάβει ή να κερδίσει το επιθυμητό αντικείμενο. Η πιο συχνή έκφραση φθόνου είναι το κουτσομπολιό (Clanton & Smith 1998).

Επειδή ο φθόνος είναι ένα εντελώς αρνητικό συναίσθημα συχνά το καταπιέζουμε, το απαρνούμαστε, το μεταμφιέζουμε και του αλλάζουμε όνομα. Το να παραδεχτεί κάποιος ότι φθονεί κάποιον άλλον είναι σα να δηλώνει ότι είναι υποδεέστερος από τον άλλον και ότι είναι εχθρικός προς αυτόν λόγω αυτής της κατωτερότητας. Συχνά, ο φθόνος

μεταφράζεται εσφαλμένα ως «ζήλεια», και έτσι είναι δυσκολότερο να τον αντιληφθούμε και να τον αντιμετωπίσουμε εποικοδομητικά. Αντίθετα, η ζήλεια δε μεταφράζεται σχεδόν ποτέ ως «φθόνος». Αυτό σημαίνει ότι ο φθόνος είναι πιο αρνητικός, πιο ντροπιαστικός και πιο βαθιά καταπιεσμένος από ότι η ζήλεια (Clanton & Smith 1998).

Εν συντομία, η ζήλεια εμπεριέχει :

1. Το φόβο της απώλειας
2. Υποψία ή θυμό για προδοσία
3. Χαμηλή αυτοεκτίμηση και μελαγχολία λόγω απώλειας
4. Αβεβαιότητα και μοναξιά
5. Φόβο για απώλεια ενός σημαντικού προσώπου από ένα άλλο
6. Δυσπιστία (www.en.wikipedia.org 2007).

Ενώ ο φθόνος εμπεριέχει:

1. Αισθήματα κατωτερότητας
2. Λαχτάρα
3. Δυσαρέσκεια για τις καταστάσεις
4. Άρρωστες επιθυμίες για το πρόσωπο το οποίο φθονείται οι οποίες συχνά συνοδεύονται από αισθήματα ενοχής.
5. Επιθυμία να αποκτηθούν αυτά που έχει ο ανταγωνιστής
6. Αποδοκιμασία συναισθημάτων (www.en.wikipedia.org 2007).

Η Melanie Klein (1957), στο έργο της «Φθόνος και Ευγνωμοσύνη», διακρίνει τη ζήλεια από το φθόνο γράφοντας ότι ο φθόνος είναι ένα πιο πρωτόγονο συναίσθημα από αυτό της ζήλειας. Σημειώνει επίσης ότι η ζήλεια έχει σα βάση της το συναίσθημα της αγάπης και έχει ως κύριο στόχο να μη χαθεί το αγαπημένο πρόσωπο και

να απομακρυνθεί ο αντίζηλος. Σε αυτό το σημείο εντοπίζεται και η ειδοποιός διαφορά μεταξύ ζήλειας και φθόνου. Στη ζήλεια υπάρχει μία τριαδική σχέση, ενώ στο φθόνο υπάρχει δυαδική σχέση κατά την οποία το υποκείμενο φθονεί το αντικείμενο για κάτι που κατέχει ή για κάποια ιδιότητα (Σήγκαλ 2001),(Σήγκαλ 1995).

3.2 Βαθμίδες Ζήλειας

Ο Freud κατηγοριοποίησε τη ζήλεια σε τρεις τύπους, τη φυσιολογική, τη νευρωτική και την παθολογική και ανέφερε αυτούς τους τύπους σαν στρώματα. Η φυσιολογική ζήλεια είναι το συναίσθημα που αισθάνονται λίγο πολύ όλοι οι άνθρωποι σε κάποια φάση της ζωής τους και προκαλείται από τη συμπεριφορά κάποιου τρίτου. Έτσι, μια γυναίκα μπορεί να νιώσει ζήλεια, όταν άλλες γυναίκες περιστοιχίζουν τον άνδρα της σε ένα πάρτι. Αυτό το φυσιολογικό συναίσθημα πιθανότατα εξαφανίζεται μόνο του, χωρίς να προκαλέσει ορατές αλλαγές στη συμπεριφορά μας (Clanton & Smith 1998),(Van Sommers 2004), (www.health.in.gr Βάρβογλη 2006).

Η νευρωτική ζήλεια εμφανίζεται έντονα σε υπερευαίσθητα άτομα και συνήθως δεν οφείλεται σε σοβαρές ή ορατές αιτίες. Βασίζεται σε βαθιά ριζωμένα αισθήματα ένοχής και στο μηχανισμό άμυνας που ονομάζεται προβολή (η πράξη του να «προβάλλουμε» τα δικά μας αρνητικά ή κοινωνικώς απαράδεκτα συναισθήματα σε κάποιον άλλο) (Clanton & Smith 1998), (www.health.in.gr Βάρβογλη 2006).

Η παθολογική ή ψευδαισθησιακή ζήλεια ξεπερνά τα όρια του κοινωνικά αποδεκτού και σχετίζεται σχεδόν αποκλειστικά με την έμμονη

ιδέα της απιστίας. Το άτομο που νιώθει αυτό το βασανιστικό συναίσθημα αισθάνεται συνήθως μειονεκτικά απέναντι στο σύντροφό του (ακόμα και αν δεν το παραδέχεται) και παρατηρεί εξονυχιστικά τη συμπεριφορά του άλλου, προκειμένου να βρει πειστήρια της και αποδείξεις για την υποτιθέμενη απιστία. Μέσα από το διαστρεβλωτικό αυτό πρίσμα και το μεγεθυντικό φακό της μόνιμης ανησυχίας, παρεξηγεί και παρερμηνεύει το σύντροφο του, που βέβαια υποφέρει από αυτή τη συμπεριφορά (Clanton & Smith 1998), (www.health.in.gr Βάρβογλη 2006).

Σύμφωνα με τον ψυχίατρο Βιτόριο Βαλέτα υπάρχουν τέσσερις βαθμίδες ζήλειας, σε μια κλιμάκωση που πηγαίνει από το φυσιολογικό στο παραλήρημα. Η πρώτη βαθμίδα είναι η φυσιολογική ζήλεια, από αυτή διαφαίνεται η ελάχιστη επιθυμία να κρατάμε κοντά μας τα πρόσωπα που αγαπάμε. Η δεύτερη είναι μια πιο σοβαρή μορφή ζήλειας που συνεπάγεται με συνεχείς ελέγχους στη ζωή του συντρόφου. Αυτή αφορά εν γένει τους νάρκισσους που θέλουν όλη την προσοχή στραμμένη πάνω τους. Η τρίτη είναι η ιδεοληπτική ζήλεια που πηγάζει από την προβολή της δικής μας απιστίας πάνω στον άλλο, ο ιδεοληπτικός ζηλιάρης ελέγχει το αγαπημένο του πρόσωπο και το κατακλύζει με ερωτήσεις και τηλεφώνια. Η τέταρτη είναι η παραληρηματική ζήλεια, που γεννιέται κυρίως από τη φαντασία, κάθε εξήγηση και συζήτηση είναι ανώφελη γιατί αυτός ο τύπος ακούει μόνο το παραλήρημά του (Van Sommers 2004).

Βέβαια, δεν είναι πάντα εύκολο να καθορίσει κανείς το είδος της ζήλειας και συχνά τα όρια ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες δεν διακρίνονται επακριβώς. (www.health.in.gr Βάρβογλη 2006)

3.3 Παθολογική Ζήλεια

Ο Λα Ροσφουκό, έχει πει ότι «στη ζήλεια υπάρχει πιο πολύς εγωισμός παρά αγάπη». Αλλά όταν η ζήλεια ξεχειλίζει, όταν η υποψία ή η δυστυχία της απώλειας γίνονται αβάσταχτες, τότε η ζήλεια είναι παθολογική (Παζίνι 2004).

Συχνά η ζήλεια είναι παθολογική, όχι τόσο λόγω των μέσων στα οποία καταφεύγει το άτομο, όσο του αντικειμένου που επιλέγει (Παζίνι 2004).

Ο Mullen (1990) θεώρησε ότι η παθολογική ζήλεια συνδέεται με τέσσερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα: κατ' αρχάς, ότι μια βαθύτερη διανοητική διαταραχή προκύπτει πριν ή με τη ζήλεια, δεύτερον, ότι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της βαθύτερης διαταραχής συνυπάρχουν με την ζήλεια, τρίτον, ότι η πορεία της παθολογικής ζήλειας συνδέεται στενά με την βαθύτερη διαταραχή, τέταρτον, ότι η ζήλεια δεν έχει βάση στην πραγματικότητα. Εντούτοις μπορεί να υποστηριχτεί ότι οι ψευδαισθήσεις της απιστίας μπορούν να είναι παθολογικές, ακόμη κι αν ένας σύντροφος είναι άπιστος, επειδή δεν υπάρχει κανένα λογικό επιχείρημα για να του προσαφθούν τέτοιου είδους κατηγορίες (Kingham & Gordon 2004).

Στην παθολογική ζήλεια, το περιεχόμενο της ψυχοπαθολογικής εμπειρίας είναι η ενασχόληση με τη σεξουαλική εμπειρία του συντρόφου. Οι πιο συνηθισμένες αναφερόμενες μορφές ψυχοπαθολογίας στην παθολογική ζήλεια είναι οι ψευδαισθήσεις, οι εμμονές και οι υπερεκτιμημένες ιδέες/ιδεοληψίες (overvalued ideas) (Kingham & Gordon 2004).

3.3.1 Ψευδαισθήσεις

Οι ψευδαισθήσεις μπορούν να συμπεριλάβουν την υποψία του ζηλότυπου συντρόφου ότι έχει δηλητηριαστεί ή ότι του έχουν δοθεί από το σύντροφό του ουσίες για να μειωθεί η σεξουαλική του δύναμη, ή ότι ο σύντροφός του έχει κολλήσει μια σεξουαλικά μεταδιδόμενη ασθένεια από έναν τρίτο, ή ότι ο σύντροφός του συμμετέχει σε μια σεξουαλική επαφή ενώ ο ίδιος κοιμάται. Αυτές είναι καταδιωκτικές ψευδαισθήσεις, και η ψευδαίσθηση της απιστίας μπορούν να αντιμετωπιστούν ομοίως. Οι ψευδαισθήσεις της απιστίας μπορούν να είναι το αρχικό στάδιο της εμφάνισης της σχιζοφρένειας, ή να εμφανιστούν ως νέα χαρακτηριστικά γνωρίσματα σε μια καθιερωμένη ψύχωση. Η παθολογική ζήλεια είναι μια υποκατηγορία της ψευδαισθησιακής διαταραχής όπως αναφέρεται στο DSM-IV και στο ICD-10. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ψευδαισθήσεις της ζήλειας υπάρχουν χωρίς οποιαδήποτε άλλη ψυχοπαθολογία και μπορούν να θεωρηθούν παθολογική ζήλεια σε καθαρή μορφή. Οι ψευδαισθήσεις εκφράζονται με συνοχή και αναπτύσσονται μετά από σκέψη και με αληθοφάνεια, σε αντίθεση με τις αλλόκοτες συνδέσεις που δημιουργούνται στη σχιζοφρένεια (Kingham & Gordon 2004).

3.3.2 Εμμονές

Στη ζήλεια με εμμονές, οι ζηλότυπες σκέψεις βιώνονται ως παρείσακτες και υπερβολικές, και ακολουθούν καταπιεστικές συμπεριφορές. Τέτοιοι ασθενείς αναγνωρίζουν ότι οι φόβοι τους είναι ανεδαφικοί και νιώθουν ντροπή για αυτούς. Η δυστονία προς το Εγώ (το

άγχος που προκαλείται από ανεπιθύμητες σκέψεις οι οποίες ταυτόχρονα θεωρούνται αντίθετες προς τις συνειδητές επιθυμίες) ποικίλει αρκετά μεταξύ των ασθενών (Kingham & Gordon 2004).

3.3.3 Ιδεοληψίες (overvalued ideas)

Ο Sims διέκρινε την πιθανότητα ότι η παθολογική ζήλεια θα μπορούσε να είναι το αποτέλεσμα ενός υπερεκτιμημένου Εγώ του ασθενή. Μια τέτοια ιδέα τον καταδιώκει και τον οδηγεί πέρα από τα όρια της λογικής (Kingham & Gordon 2004).

Οι ιδεοληψίες της παθολογικής ζήλειας περιγράφονται στην παρανοϊκή διαταραχή της προσωπικότητας στο σύστημα ταξινόμησης DSM-IV και ICD-10 (Kingham & Gordon 2004), (Μάνος 1997).

3.3.4 Συνοσηρότητα

Η συνοσηρότητα είναι συνηθισμένη στην παθολογική ζήλεια. Η παρουσία διαφόρων συνδυασμών συνοσηρότητας με διαταραχή της προσωπικότητας, ψυχικές ασθένειες και υπερβολική χρήση ουσιών μπορεί να παράγει μια πολύπλοκη εικόνα (Kingham & Gordon 2004).

3.4 Αφροδισιακή Ζήλεια

Ο Παζίνι (2004) στο βιβλίο του «Ζήλεια: Η άλλη όψη του έρωτα» αναφέρει και έναν άλλο τύπο ζήλειας, την αφροδισιακή ζήλεια. Η αφροδισιακή ζήλεια είναι εκείνη που δημιουργεί τον πόθο ή τον ξαναδημιουργεί, σε αντίθεση με την υπερβολική ζήλεια η οποία καθιστά αβιώτο τον έρωτα. Συχνά χρησιμοποιούμε ασυνείδητα φαντασιώσεις ζηλοτυπίας για να ενισχυθεί ο ερωτισμός (Παζίνι 2004).

Ο Freud (1957) έλεγε ότι «η ζήλεια είναι από εκείνες τις καταστάσεις που μπορούν να χαρακτηριστούν φυσιολογικές. Όταν φαίνεται να λείπει εντελώς από το χαρακτήρα και τη συμπεριφορά κάποιου, νομιμοποιούμαστε να συμπεράνουμε ότι έχει υποστεί μια ισχυρή μετατόπιση και επιτελεί ένα αρκετά σημαντικό μέρος της υποσυνείδητης ψυχικής του ζωής (Παζίνι 2004).

Υπάρχουν εκείνοι που επιχειρούν να χρησιμοποιήσουν την αφροδισιακή ζήλεια με στρατηγικό τρόπο: μια τακτική για να αναζωπυρωθεί ο έρωτας ή, εν πάση περιπτώσει, το ενδιαφέρον του συντρόφου. Δεν είναι τόσο απλό: κατ' αρχήν πρέπει να είσαι πολύ επιδέξιος συναισθηματικά, έπειτα η αφροδισιακή ζήλεια λειτουργεί μόνο όπου υπάρχει γόνιμο έδαφος. Ανώφελο να στείλουμε λουλούδια στον εαυτό μας, όπως κάνουν μερικές ευφάνταστες κυρίες προσπαθώντας να κεντρίσουν ξανά το ενδιαφέρον του συζύγου τους, αν ο εκείνος δεν έχει μάτια παρά για μια άλλη γυναίκα και δε «βλέπει» ούτε τα μπουκέτα με τα κόκκινα τριαντάφυλλα που φέρνει ανελλιπώς ο ανθοπώλης (Παζίνι 2004).

Μια άλλη χρήση της αφροδισιακής ζήλειας με στρατηγικό τρόπο είναι κι αυτή των γυναικών που στολίζονται για να ξανακερδίσουν τον

άντρα τους. Καινούργιο χτένισμα, κομψά φορέματα, πιο σέξι εσώρουχα ακόμα και μια μικρή προσφυγή στο νυστέρι (Παζίνι 2004).

3.5 Τυπολογία Ζηλότυπων Αντιδράσεων

Ο Whitehurst (1971) πρότεινε μία τυπολογία της ζηλότυπης συμπεριφοράς η οποία περιλαμβάνει την απομόνωση, τον ανταγωνισμό, τον επαναπροσδιορισμό και την επίλυση (Clanton & Smith 1998).

Η Απομονωτική συμπεριφορά περιλαμβάνει χωρισμό, απόσυρση, συγκράτηση, σιωπή, και άρνηση να παλέψεις ή να διαπραγματευθείς. Η Ανταγωνιστική συμπεριφορά περιλαμβάνει διαμάχες, φιλονικίες, βία, και προσπάθειες για εκδίκηση. Συχνά η ανταγωνιστική ζήλεια είναι πιο λειτουργική από την απομονωτική συμπεριφορά γιατί διατηρεί το ζευγάρι σε επικοινωνία και διευκολύνει τη λύση του προβλήματος, εκτός κι αν ο ανταγωνισμός είναι τόσο σκληρός που διαταράσσει το σύστημα του ζευγαριού. Η απομόνωση συχνά διατηρεί την ειρήνη εις βάρος της ενδυνάμει επίλυσης και μπορεί να δημιουργήσει ακόμα μεγαλύτερη αμοιβαία αποχώρηση (Clanton & Smith 1998).

Ο Επαναπροσδιορισμός εξωτερικεύει το πρόβλημα μέσω της διανόησης και της ορθολογιστικής αιτιολόγησης της σημαντικότητας της ζηλότυπης κατάστασης και των συνοδών συναισθημάτων. Με το να επαναπροσδιορίζεται το πρόβλημα ως «απιστία» ή «κατάρρευση της αμερικανικής οικογένειας», το ζευγάρι ενώνεται απέναντι σε έναν κοινό εχθρό. Τα όρια του ζευγαριού μπορεί προσωρινά να διατηρούνται, αν και πάλι δυνητικά εις βάρος της πραγματικής επίλυσης (Clanton & Smith 1998).

Η Επίλυση περιλαμβάνει τη λύση του προβλήματος, άμεσες προσπάθειες διερεύνησης των συναισθημάτων, ζητήματα και αίτια της ζήλειας, ρεαλιστική διαπραγμάτευση και αναγνώριση της ταυτότητας των προσωπικών στοιχημάτων. Αν και αυτός ο τρόπος ζηλότυπης συμπεριφοράς μπορεί να είναι ασυνήθιστος και δύσκολος για να τον μάθεις, είναι ξεκάθαρα αυτός που μπορεί να είναι πιο λειτουργικός και για τις δύο πλευρές. Καταλαβαίνοντας τη λειτουργία και τη δομή της ζήλειας, επιτρέπει την άμβλυνση των δυσλειτουργικών πλευρών της απομόνωσης, του ανταγωνισμού και του επαναπροσδιορισμού (Clanton & Smith 1998).

Ο Freud (1960) καταχώρισε στις αντιδράσεις την απελπισία, την πληγωμένη αυτοεκτίμηση, την αυτοκατηγορία και το μίσος. Άλλοι πάλι επιστήμονες μίλησαν για φόβο, αγανάκτηση και πένθος (Van Sommers 2004).

Σύμφωνα με τον Van Sommers (2004) η ζήλεια έχει πολλά πρόσωπα. Η ατομική ιδιοσυγκρασία και η ιστορία, η κοινωνία, οι ειδικές συνθήκες, το ακροατήριο, αληθινό ή φανταστικό, ενδέχεται να οδηγήσουν σε ένα ειδικό πλέγμα αντιδράσεων. Επιπλέον, ο καθένας μπορεί να βιώνει διαφορετικά πλέγματα αισθημάτων υπό διαφορετικές περιστάσεις ή σε διαφορετικά πλαίσια αναφοράς. Έχουν καταγραφεί περιπτώσεις από ανθρώπους που πλήττονταν από δύο διαφορετικά είδη ζήλειας σε δύο διαφορετικές σχέσεις (Van Sommers 2004).

Η αντίδραση της «αστραπής της ζήλειας» αναφέρεται σε ένα άμεσο αίσθημα που αποδεσμεύεται τη στιγμή κατά την οποία γίνεται αντιληπτό ένα συντριπτικό γεγονός. Είναι συνήθως δύσκολο να συλλέξουμε στοιχεία γι' αυτές τις στιγμιαίες αντιδράσεις, και δε γνωρίζουμε αν

υπάρχει στ' αλήθεια κάποια ειδική εμπειρία που να είναι κοινή σε πολλούς ανθρώπους και καταστάσεις (Van Sommers 2004).

Επίσης, στις αντιδράσεις βρίσκουμε την εχθρική αντίδραση που είναι ασυγκράτητη. Οι άνθρωποι έχουν απώλεια του λογικού ελέγχου σε ο,τι κάνουν. Η εχθρότητα μπορεί να καθυστερήσει, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις διατηρείται υπό έλεγχο και αποδεσμεύεται μόνο όταν είναι νομιμοποιήσιμη. Ο θυμός μπορεί να καθυστερήσει πολύ μετά την ανακάλυψη της απιστίας, και συχνά έρχεται στην επιφάνεια όταν κάποιο άλλο θέμα ανεβάσει τη συναισθηματική «θερμοκρασία». Αυτή η επώαση της εχθρότητας μπορεί να προκαλέσει δυσκολίες από τη νομική πλευρά, επειδή ο νόμος τείνει να αναζητά μια άμεση πρόκληση πριν κατατάξει μια αντίδραση ως οφειλόμενη σε ασυνήθη συγκινησιακό κλονισμό (Van Sommers 2004).

Υπάρχουν κάποιες αντιδράσεις οι οποίες θεωρούνται δευτερεύουσες, και είναι αισθήματα που προκαλούνται από την εκτίμηση της κατάστασης που προκάλεσε τη ζηλότυπη αντίδραση. Το ζηλότυπο άτομο μπορεί να περάσει από ένα είδος ωμού κλονισμού και μετά να ακολουθήσει η μνησικακία, η πληγωμένη υπερηφάνεια (Van Sommers 2004).

Μια αντίδραση ακόμα είναι η αμφιθυμία και η υποτίμηση του συντρόφου. Μετά την πράξη απιστίας και το θυμό ο σύντροφος που απατήθηκε αρχίζει να υποτιμά το ταίρι του (Van Sommers 2004).

Μια άλλη συνηθισμένη αντίδραση ανάμεσα σε ζηλότυπα άτομα είναι η ψυχρότητα, το επιθετικό κλείσιμο, το σκυθρώπιασμα καθώς και η μελαγχολία που συνοδεύεται από επιδείξεις αρετής και μαρτυρίου. Κάποιες φορές το σύνδρομο του μάρτυρα οδηγεί το σύντροφο που έσφαλε σε κατάσταση εξαγρίωσης. Παρά ταύτα η παράσταση μπορεί να

συνεχιστεί, είτε γιατί εάν τη σταματούσε το άτομο, θα δεχόταν το θεατρικό της κατάσταση, είτε επειδή αποτελεί πηγή προσωπικής ανακούφισης. Ακόμα ενισχύει την αντιπαράθεση ανάμεσα στη δεκτικότητα της συμπεριφοράς του ενός και την άρνηση του συντρόφου, ωστόσο αποτελεί μάλλον εσωτερικό σχόλιο προς επιβεβαίωση της αρετής του ενός παρά επίδειξη με σκοπό να κατατροπώσει τον άλλο (Van Sommers 2004).

Ακόμα μια αντίδραση είναι το συναίσθημα της αποξένωσης. Σύμφωνα με τον Van Sommers (2004) οι άνθρωποι συχνά αναφέρουν ότι το κύριο ουσιαστικό της ζήλειας τους δεν είναι η εχθρότητα ούτε το σκυθρώπιασμα αλλά το συναίσθημα ότι έχουν μείνει εκτός, αποκλεισμένοι και απομονωμένοι. Η αίσθηση είναι περισσότερο η θλίψη παρά η μνησικακία ή το μίσος. Οι διαφορές ανάμεσα στο φθόνο και τη ζήλεια σε ψυχολογικό επίπεδο εξαφανίζονται. Δεν προσπαθούν να διατηρήσουν το σύντροφο και να αποκρούσουν τον εισβολέα, αλλά θεωρούν τον εισβολέα και το σύντροφο ως ζευγάρι. Το αίσθημα αποξένωσης μπορεί να είναι θλιμμένο ή πικρό. Η πικρία γι' αυτήν την αποξένωση δεν πηγάζει μόνο από τον αποκλεισμό αλλά και από την αμοιβαία επίγνωση, μια ανακατάταξη των σχέσεων ανάμεσα σε τρεις ανθρώπους (Van Sommers 2004).

Το συναίσθημα της σπασμωδικής αντίδρασης ή απόσυρσης. Μετά από μια κρίση ζήλειας για κάποιους μήνες οι ζηλότυποι σύντροφοι δεν κάνουν καμία προσπάθεια να οικοδομήσουν τρυφερές σχέσεις. Οι εμπειρίες ζήλειας μέσα στον καθένα ή και στους άλλους ενδέχεται να οδηγήσουν σε γενική επιφύλαξη στο ξεκίνημα των σχέσεων με ανθρώπους, η οποία μπορεί να διαρκέσει μια ολόκληρη ζωή. Μολονότι η ζήλεια μπορεί να μην είναι εμφανές γεγονός από καθαρά συμπεριφορική

άποψη, είναι δυνατόν να ασκεί την πιο ισχυρή συγκαλυμμένη επιρροή πάνω στις κοινωνικές σχέσεις (Παζίνι 2004).

3.6 Ζήλια Γένους Θηλυκού

Παθητικές Στρατηγικές:

Να αποδέχεται την ενοχή ή τουλάχιστον την ευθύνη για τα συναισθηματικά ή σεξουαλικά παραστρατήματα του άντρα της. Όπως οι γυναίκες που αισθάνονται ανεπαρκείς για τις στύσεις του άντρα τους. Υπάρχουν γυναίκες που αποδέχονται το να έχει ο σύντροφος τους μια άλλη ιστορία (ή άλλες ιστορίες), να μην αισθάνονται πια επιθυμία για αυτές. Τυφλές από έρωτα, θεωρούν ότι είναι δικό τους το φταίξιμο για τη συμπεριφορά του. Η ζήλια τους έχει πλήρως εσωτερικευτεί και στρέφεται ολοκληρωτικά εναντίον τους. Είναι, σαν να λένε μέσα τους: «Είναι φυσικό να ξενοκοιτάζει, να έχει άλλες περιπέτειες, δεν είμαι καθόλου ελκυστική και ενδιαφέρουσα» (Παζίνι 2004).

1. Να κρατά μια επιφανειακά παθητική στάση αλλά στην πραγματικότητα έντονα κατευθυντήρια. Όπως μία σαραντάχρονη η οποία αφού έμαθε για την εξωσυζυγική σχέση του ανδρός της αποφάσισε να γνωρίσει την αντίζηλο της, στην οποία και έδωσε την άδεια να κάνει έρωτα με τον άντρα της ακόμη δυο φορές. Εκείνος όμως όταν πληροφορήθηκε για τη συμφωνία αυτή άρχισε να έχει προβλήματα στύσης με την ερωμένη του. Η σαραντάχρονη γυναίκα, υποχωρώντας στο sex αλλά διατηρώντας τη δυνατότητα να αποφασίζει, ξαναπήρε στα χέρια της τον «έλεγχο των ενεργειών» ή τουλάχιστον του συζύγου της (Παζίνι 2004).

2. Μάγισσες, χαρτορίχτρες, αστρολόγοι για μερικές γυναίκες όλα είναι αποδεκτά-από το μέλλον που διαβάζεται στα χαρτιά μέχρι το ελιξίριο του έρωτα-στην προσπάθεια τους να ξανακερδίσουν την καρδιά του αγαπημένου τους (Παζίνι 2004).
3. «Η τρομερή απλούστευση», σύμφωνα με τον ορισμό των σχετικιστών ψυχολόγων. Δηλαδή ένας ιδιάζων τρόπος εσφαλμένης παρέμβασης ως προς τα προβλήματα, που συνίσταται απλώς στην άρνηση του ίδιου του προβλήματος. Βέβαια η λειτουργία της άρνησης ως εσωτερικού μηχανισμού άμυνας παρεμποδίζει τη συνειδητοποίηση των ασυνείδητων παρορμήσεων και αναγκών. Και οι συνέπειες στις διαπροσωπικές σχέσεις, ύστερα από την άρνηση των προβλημάτων, που δεν είναι δυνατόν να παραβλέψουμε, ενδέχεται να γίνουν παθολογικές (Παζίνι 2004).
4. Ορισμένες ζηλότυπες μεταφέρουν τη στεναχώρια τους στο σώμα τους. Γνωρίζουμε εξάλλου ότι οι ψυχοσωματικές ενοχλήσεις είναι συχνότερες στη γυναίκα: πονοκέφαλοι, πόνοι στην πλάτη, κολικοί των εντέρων είναι συχνά συμπτώματα μιας εσωτερικής έντασης που δεν μπορεί να εκδηλωθεί με λόγια ή πράξεις (Παζίνι 2004).
5. Πολλές γυναίκες αντιμετωπίζουν τα συναισθήματα και άρα και τη ζήλεια με τη λαιμαργία. Έτσι, πολλές ζηλιάρες γυναίκες αντιμετωπίζουν τη ζήλεια με το φαγητό. Είναι εκείνες που έχουν συχνά ένα κενό μέσα τους: ένα κενό που το γέμιζε ο έρωτας (Παζίνι 2004).

Ενεργητικές στρατηγικές:

1. Πολλές γυναίκες αντιδρούν στη ζήλεια με οργή. Οργή εναντίον του άπιστου, της αντίζηλης, εναντίον μιας κατάστασης που βιώνεται ως άδικη και απαράδεκτη. Μια οργή που γεννιέται και ξεσπά αυθόρμητα. Πρέπει όμως να μάθουν να τη βγάζουν προς τα έξω (Παζίνι 2004).
2. Άλλες γυναίκες έχουν υιοθετήσει αυτό που κάποιοι αποκαλούν «στρατηγική της μάγισσας». Είναι άτομα επιθετικά, με υψηλό βαθμό αυτοεκτίμησης, που δεν υποφέρουν από το ναρκισσιστικό τραύμα της απιστίας και με τίμημα ακόμη χειρότερες συνέπειες, περνούν σε αντίποινα, ανταποδίδοντας τα ίσα. Βρίσκουν έναν εραστή και φροντίζουν να το μάθει ο αναξιόπιστος σύζυγος (Παζίνι 2004).
3. Η ενεργή ζήλεια μπορεί να μετατραπεί σε βία, ακολουθώντας το αρσενικό πρότυπο. Τέτοια παραδείγματα είναι εμπρησμοί, βαριές σωματικές βλάβες ακόμα και δολοφονίες (Παζίνι 2004).

3.7 Ζήλεια Γένους Αρσενικού

Εποπτικοί άνδρες ` και πιθανόν άπιστοι.

Ανέκαθεν ο άνδρας ήθελε να ελέγχει το γυναικείο κορμί, παρόλο που ο υπερβολικός έλεγχος μερικές φορές καταλήγει στο αντίθετο αποτέλεσμα. Τον υπέρτατο βαθμό του ερωτικού ελέγχου μπορούμε να τον βρούμε σε άνδρες που είναι υπερβολικοί σε όλα τους (Παζίνι 2004).

Επίσης υπάρχει η αρρωστημένη ζήλεια των ανδρών με νεότερη γυναίκα, όπου γίνονται χίλιες φορές πιο καχύποπτοι, δύσπιστοι, με

έμμονες ιδέες. Η διαφορά της ηλικίας μεγιστοποιεί τη ζήλεια □ ο άνδρας που διαλέγει ένα όμορφο και νέο κορίτσι δε βρίσκει ησυχία. Του αρέσει η ομορφιά και η φρεσκάδα, αλλά κατόπιν το «πληρώνει» με το βασανιστήριο της ζήλειας και του ελέγχου (Παζίνι 2004).

Το όριο ανάμεσα στον έρωτα που σε συνεπαίρνει και στο μανιακό έλεγχο είναι αρκετά ακαθόριστο, και συχνά εύθραυστο. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε κάποιον που ερωτοτροπεί όλος φιλοφρόνηση και σε ένα ζηλιάρη; Ο πρώτος ερευνά το πρόσωπο της αγαπημένης του για να μαντέψει τις επιθυμίες της και πασχίζει να προκαλέσει το ενδιαφέρον της. Ο δεύτερος την παρατηρεί μόνο για να εντοπίσει ένα ενδεχόμενο σημάδι άρνησης ή θριάμβου του αντίζηλου (Παζίνι 2004).

Άντρες Νάρκισσοι.

Πρόκειται για άνδρες που έχουν πολύ μεγάλη αυτοπεποίθηση, η οποία όμως είναι και πολύ εύθραυστη. Πολλές φορές συνάπτουν σχέσεις οι οποίες τονώνουν το Εγώ τους και γι αυτό το λόγο σε περίπτωση απιστίας αισθάνονται γελοιοποιημένοι καθώς αποκαλύπτεται και το εύθραυστο της σχέσης τους (Παζίνι 2004).

Άντρες με σύμπλεγμα κατωτερότητας.

Συχνά η αρσενική ανασφάλεια δεν είναι άμεσα αναγνωρίσιμη , παρόλα αυτά είναι μια δύναμη που τροφοδοτεί τη ζήλεια. Έτσι η αγαπημένη μπορεί να γίνει θύμα, καμία φορά και συνένοχος ενός επικίνδυνου παιχνιδιού (Παζίνι 2004).

Άντρες βίαια ζηλιάρηδες.

Εδώ αναφερόμαστε σε μικρές καθημερινές βιαιότητες που διαπράττουν ορισμένοι ζηλότυποι. Συχνά η βία ξεσπά από αμοιβαία ζήλεια (Παζίνι 2004).

Υπάρχουν άνδρες που θεωρούν δικαίωμα τους να ελέγχουν τη σύζυγό τους με κάθε μέσο. Σε άλλους η ζήλεια ξυπνά τη βία στην πρωτόγονη μορφή της, όταν νιώθουν ότι δέχονται επίθεση ή έχουν άδικο (Παζίνι 2004).

Άντρες ζηλότυποι ή μήπως γκέι.

Κι αν πίσω από τη ζήλεια υπάρχει μια λανθάνουσα, ανομολόγητη ομοφυλοφιλία; Αυτή είναι η κύρια φροϋδική υπόθεση. Ο Λα Ροσφουκό έλεγε ότι «η ζήλεια δεν είναι έρωτας»: ίσως είναι η έλξη προς τον άλλο άνδρα που επεισέρχεται στην ιδιαίτερη σχέση ενός ζεύγους (Παζίνι 2004).

Στην πλειονότητα του αυτές οι ομοφυλοφιλικές παρορμήσεις είναι υποσυνείδητες και, σύμφωνα με τον Freud, προβάλλονται στον άλλο, υποκινώντας την παράνοια (Παζίνι 2004).

Ακόμη και οι ψυχαναλυτές διατείνονται ότι οι άντρες που πρέπει να εκμαυλίσουν πολλές γυναίκες το κάνουν για να σπρώξουν στο ασυνείδητο τις ομοφυλοφιλικές τάσεις που έρχονται στην επιφάνεια (Παζίνι 2004).

Άντρες που εξυψώνουν τη Ζήλεια

Πολλοί ζηλότυποι άνδρες δεν αντιδρούν, αλλά σκέφτονται, μιλούν, γράφουν (Παζίνι 2004).

Υπάρχουν λόγου χάρη, εκείνοι που αυτοσαρκάζονται και εκμεταλλεύονται, χωρίς να το αντιλαμβάνονται, τη χαμηλή αυτοεκτίμηση τους για να μην έρθουν σε ανταγωνισμό με άλλους άνδρες (Παζίνι 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΗΛΕΙΑ.

4.1 Ψυχαναλυτική Θεωρία

Οι ψυχολογίες που προέρχονται από το Freud (1922) αποκαλούνται πολλές φορές «θεραπείες ενόρασης». Αυτός ο τίτλος υποθέτει ότι εστιάζουν περισσότερο στην επέκταση της ενόρασης παρά της θεραπείας. Η ψυχανάλυση παρουσιάζει ένα διαφορετικό τρόπο παρατήρησης της εμπειρίας μας. Όσον αφορά τη ζήλεια, δίνει έμφαση στις προθέσεις που εκφράζονται και όχι στο να μας διδάξει πώς να την εξαλείψουμε. Η υπόθεση είναι ότι η ζήλεια δεν είναι ένα αυταπόδεικτο φαινόμενο, και πρέπει να μεταφραστεί. Η ψυχαναλυτική προσέγγιση ισχυρίζεται ότι μας προσφέρει κατανόηση του εαυτού μας, η οποία βγάζει στην επιφάνεια κάποιες αυταπάτες μας. Μας επιβάλλει να αναγνωρίσουμε τα όρια μας, τα οποία είναι η θνητή μας φύση, οι περιορισμοί από τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας και η έλλειψη δυνατότητας ώστε να ικανοποιήσουμε κάποιους από τους βαθύτερους πόθους μας (Clanton & Smith 1998).

Η αντίληψη του Freud (1922) για τη ζήλεια δεν είναι σαφής σε κανένα μεμονωμένο έργο του. Αυτό συμβαίνει γιατί σχετίζει το θέμα της ζήλειας με άλλα σημαντικά, κυρίως φροϋδικά, θέματα όπως το οιδιπόδειο σύμπλεγμα, την αμφιφυλοφιλία, την αμφιθυμία, την απόθεση, την παλινδρόμηση και τον ναρκισσισμό. Η ζήλεια είναι, από αυτή την άποψη, έμφυτη. Έχει τις ρίζες της στις πρώτες οικογενειακές μας εμπειρίες. Ο Freud (1922) αποκαλεί όλο το σύμπλεγμα των γεγονότων και συναισθημάτων που συνδέονται με τις σχέσεις του παιδιού με τους γονείς, «οιδιπόδεια κατάσταση». Θέλει λοιπόν να δώσει έμφαση όχι μόνο

στη φύση της επιθυμίας του παιδιού για τη μητέρα και τη δυσαρέσκεια του απέναντι στον πατέρα, αλλά στην οικουμενικότητα αυτών των συναισθημάτων. Αυτή η οικουμενικότητα και η ένταση των συναισθημάτων εισηγούνται στον Freud (1922) ότι υπάρχει κάτι παραπάνω από το αποτύπωμα των εμπειριών της παιδικής ηλικίας. Κατά κάποιο τρόπο η μνήμη μας έχει μία προγονική ή φυλετική διάσταση· η ζήλεια μας, είναι κατά κάποιο τρόπο η αναπαράσταση της ζήλειας που έχει νιώσει το ανθρώπινο όν από όταν ξεκίνησε η ζωή (Clanton & Smith 1998).

Η «φυσιολογική» ζήλεια είναι ανταγωνιστική. Εμφανίζεται αρχικά στην αντιζηλία με τον πατέρα για την αποκλειστική αγάπη της μητέρας και βιώνετε ξανά όποτε υπάρχει φόβος να χάσουμε το αντικείμενο της αγάπης μας. Οι εμπειρίες της παιδικής ηλικίας δε δημιουργούν τις επόμενες εμπειρίες ζήλειας, αλλά επανεμφανίζονται και υποβοηθούν στο σχηματισμό και στο πόσο έντονα αντιδρούμε στις εντάσεις της ενήλικης ζωής. «Δεν υπάρχουν πολλά να πεις για τη φυσιολογική ζήλεια από την αναλυτική σκοπιά», λέει ο Freud. Αλλά μετά συνεχίζει και υποθέτει ότι ίσως δεν υπάρχει ολοκληρωτικά «φυσιολογική» ζήλεια · ζήλεια η οποία να είναι «ολοκληρωτικά λογική που σημαίνει, ότι προέκυψε από πραγματική κατάσταση σε αναλογία με τις πραγματικές συνθήκες και κάτω από τον απόλυτο έλεγχο του συνειδητού εγώ» (Clanton & Smith 1998).

Μπορούμε να καταλάβουμε καλύτερα τη ζήλεια από τις παθολογικές της εκδηλώσεις γιατί σε όλους μας η ζήλεια έχει κάποια παθολογικά χαρακτηριστικά. Ο Freud (1922) δεν θέλει να εξαλείψει τη διάκριση του «φυσιολογικού» (με το οποίο εννοεί λογικό και ανάλογο με την «πραγματικότητα») και παθολογικού, αλλά να εισηγηθεί ότι οι περισσότεροι από μας που είμαστε «φυσιολογικοί» στο συνειδητό

προσανατολισμό μας, έχουμε επίσης παθολογικές προδιαθέσεις (Clanton & Smith 1998).

4.2 Η Ζήλεια ως Ενστικτώδης – αταβιστική Ορμή.

Η ευρύτερα αποδεκτή θεωρία για τη ζήλεια την αντιμετωπίζει ως «αταβιστική συγκίνηση». Αυτή η θέση προτείνει απλώς ότι την έχουμε κληρονομήσει από τους προγόνους μας. Ο Sokoloff (1948) μας παρουσιάζει αυτή τη θεωρία: «η ζήλεια δεν είναι μόνο έμφυτη στην ανθρώπινη φύση, αλλά και η πλέον θεμελιώδης, διάχυτη παντού συγκίνηση που επηρεάζει τον άνθρωπο σε κάθε πλευρά της οποιασδήποτε ανθρώπινης σχέσης. Οι αρχές αυτής της συγκίνησης μπορούν να βρεθούν στο παρελθόν του ανθρώπινου είδους, όταν ο άνθρωπος ήταν άγριος και πρωτόγονος. Σε ότι αφορά τη ζήλεια, η ένταση και η δύναμη αυτής της αντίδρασης δεν ελαττώνεται με την ανάπτυξη του εκπολιτισμού. Η ζήλεια είναι σε μεγάλο βαθμό αυτόνομη, μια ανεξάρτητη ψυχολογική μονάδα με τεράστιες μεταβλητές εκδήλωσης...» (Van Sommers 2004).

Η ζήλεια δεν είναι μόνο μια τάση που κληρονομείται αλλά και ένα συναίσθημα που αντιμετωπίζεται ως παράλογο, βάρβαρο και καταστροφικό (Van Sommers 2004).

Ο Davis (1936) αναφέρει πως: «η ζήλεια αντιμετωπίζεται σαν μια ζωώδης ορμή, κι εφ' όσον ο βιολογικός χαρακτήρας και ο κοινωνιολογικός χαρακτήρας θεωρούνται σαν να βρίσκονται σε αιώνια αντιπαράθεση, η ζήλεια αναφέρεται ως αντικοινωνική (Van Sommers 2004).

4.3 Η Θεωρία της Οικονομίας της Πρόσβασης.

Σε αυτή τη θεωρία η ζήλεια δεν αντιμετωπίζεται τόσο σαν μια πρωτογενής διαδικασία αλλά ως το αναμενόμενο αποτέλεσμα από τη μείωση της παροχής αγαθών. Σύμφωνα με αυτή την άποψη η αντίδραση δεν είναι κάτι το μοναδικό ή το ιδιαίτερο, είναι απλώς ο θυμός ή η θλίψη που αναμένεται από κάποιον εάν κάτι διακόψει ή απειλήσει την πρόσβασή του σε τέτοια αγαθά (Van Sommers 2004).

Υπάρχουν δύο περιπτώσεις που δεν ταιριάζει η οικονομία της πρόσβασης: η εκδικητική ζήλεια και η αναδρομική. Στην πρώτη περίπτωση το ζηλότυπο άτομο δεν ενδιαφέρεται για το τι έχει να του προσφέρει ο σύντροφος του και παρ' όλα αυτά μνησικακεί με την ιδέα του αντιζήλου. Στη δεύτερη περίπτωση ζητούνται εξηγήσεις για το παρελθόν, ο ζηλότυπος αγωνιά για γεγονότα τα οποία δεν μπορούν πλέον να επηρεάσουν την ποσότητα και τη διάρκεια πρόσβασης στον σύντροφό του (Van Sommers 2004).

4.4 Η Θεωρία της Κατοχής

Η θεωρία αυτή ενισχύει την άποψη ότι η ζήλεια είναι μια αντίδραση στην παραβίαση της κατοχής. Ο Davis (1936) πιστεύει πως δεν έχουμε μία αλλά πολλές σχέσεις με την κατοχή, και αυτές ισχύουν τόσο ως προς τα αντικείμενα όσο και προς τα πρόσωπα. Η κατοχή ενισχύει επίσης την περηφάνια και τη ματαιοδοξία. Η θεωρία αυτή αναφέρει ότι, οι άνθρωποι υποβιβάζουν τη ζήλεια και αυτό συχνά πηγάζει από μια πρόθεση να

περιγελάσουν τη στοργή και την αφοσίωση ως απλή ματαιοδοξία για την εξωτερική επίδειξη κατοχής (Van Sommers 2004).

4.5 Η Θεωρία της Απώλειας Ελέγχου

Ο Whitehurst (1975) περιγράφει τη ζηλότυπη έκρηξη οργής κάποιων ανδρών σε βίαιη παραφορά. Η απλούστερη εξήγηση γι' αυτό το φαινόμενο είναι η διαπίστωση πως η ζήλεια ποικίλει σε ένταση και αν είναι ισχυρή εκφράζεται ως βία. Κατά την άποψη του Whitehurst τα κίνητρα που παροξύνουν τη βία είναι η προσπάθεια εκ μέρους του άνδρα να επανεπιβεβαιώσει την ταυτότητα του μετά από αποτυχία να ελέγξει μια κατάσταση (Van Sommers 2004).

Υπάρχουν δύο διαστάσεις ελέγχου. Η πρώτη αφορά ανθρώπους οι οποίοι ακόμη και υπό σταθερές συνθήκες και μη απειλούμενες , έχουν ανάγκη να διατηρήσουν την υπεροχή τους και στενούς περιορισμούς σε μια σχέση. Ο έλεγχος και η ζήλεια συνδέονται πολύ στενά (Van Sommers 2004).

Η δεύτερη αφορά αντιδράσεις απέναντι σε υπαρκτές απειλές. Ένα άτομο που υπό ομαλές συνθήκες δεν επιβάλλεται στο σύντροφο του ενδέχεται να αντιδράσει σε μια παρείσδυση προσπαθώντας να ελέγξει τα γεγονότα και να προκαθορίσει την πορεία τους. Τα κίνητρα αυτά μπορεί να είναι ποικίλα (Van Sommers 2004).

4.6 Κοινωνιολογική Προσέγγιση.

Η Mead (1931) αναφέρει αρκετές κοινωνίες στις οποίες ένας άνδρας θα πρόσφερε τη γυναίκα του ή την κόρη του σε άλλους για σεξουαλικούς σκοπούς, όπως επίσης και περιπτώσεις που οι «πρώτες σύζυγοι» σε πολυγαμικές κοινωνίες καλωσορίζουν τις υπόλοιπες συζύγους για να αυξήσουν την αξία της θέσης τους και φωτίσουν το έργο τους. Αντιπαραθέτει τους Dobuans των οποίων οι ζωές κυριαρχούνται από ζηλότυπη κηδεμονία για τα πάντα και με τους Samoans στους οποίους η ζήλεια είναι σπάνια (www.en.wikipedia.org 2007).

Είναι πιθανόν, η προσέγγιση της Mead (1931) για τις διαφορές στις κοινωνικές συμφωνίες, να είναι σωστή. Ο Stearns, ομοίως, σημειώνει ότι η κοινωνική ιστορία της ζήλειας στους αμερικάνους δείχνει ότι η ζήλεια ήταν σχεδόν ανύπαρκτη το δέκατο όγδοο αιώνα, όταν οι γάμοι γίνονταν με συνοικέσιο και η εποπτική κλειστή κοινωνία σχεδόν απέκλειε τις εξωσυζυγικές σχέσεις. Καθώς αυτές οι κοινωνικές συμφωνίες σταδιακά αντικαθιστούνταν από την συνήθεια του να συναντάμε διάφορους εν δυνάμει συντρόφους πριν το γάμο και από πιο ρευστές και ανώνυμες συμφωνίες συμβίωσης, η ζήλεια άρχισε να γίνεται πιο έντονο κοινωνικό φαινόμενο (www.en.wikipedia.org 2007).

Από το τέλος της δεκαετίας του '60 και τη δεκαετία του '70 η σεξουαλική ζήλεια άρχισε να θεωρείται από κάποιους κύκλους και παράλογη και ντροπιαστική, ειδικά στους υποστηρικτές του ελεύθερου έρωτα. Οι υποστηρικτές και εφαρμοστές των μη – αποκλειστικών σεξουαλικών σχέσεων, πιστεύοντας ότι δεν έπρεπε να ζηλεύουν, επεδίωκαν να αποκλείουν ή να αρνούνται τις ζηλότυπες αντιδράσεις που προέκυπταν λόγω των ερωτικών συνευρέσεων του συντρόφου τους με

άλλα πρόσωπα. Πολλοί θεώρησαν ότι αυτό ήταν απροσδόκητα δύσκολο, ενώ για άλλους η συνειδητή παρεμπόδιση της ζηλότυπης αντίδρασης θεωρήθηκε από την αρχή κάτι εύκολο, και με το πέρασμα του χρόνου η αντίδραση θα μπορούσε πραγματικά να εξαιρεθεί. Μερικές μελέτες υποστηρίζουν ότι η ζήλεια μπορεί να αμβλυνθεί στις πολυγαμικές σχέσεις, όταν η ιεραρχία των σχέσεων είναι ξεκάθαρη και οι προσδοκίες είναι καθορισμένες. Οι σύγχρονοι εφαρμοστές αυτού που σήμερα αποκαλείται polyamory (πολλαπλές ερωτικές σχέσεις), θεωρούν ότι η ζήλεια είναι ένα αναπόφευκτο πρόβλημα, το οποίο, ο καλύτερος τρόπος να το χειριστούν είναι ο συμβιβασμός και η επικοινωνία. Στη σύγχρονη κοινωνία, αν και η ζήλεια συνοδεύεται από την ανασφάλεια, υπάρχει η τάση του να γίνεται αποδεκτή ως μία φυσιολογική και αναμενόμενη αντίδραση, όταν η σχέση απειλείται (www.en.wikipedia.org 2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΑΦΥΛΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗ ΖΗΛΕΙΑ

5.1 Το Πολιτιστικό Πλαίσιο της Ανθρώπινης Συμπεριφοράς.

Η ανθρώπινη συμπεριφορά έχει κατ' εξοχήν κοινωνικό- πολιτιστικό χαρακτήρα. Αφορά δηλαδή τις σχέσεις του ανθρώπου με τους άλλους ανθρώπους, τη συμπεριφορά κάθε ανθρώπου και τα διάφορα παράγωγα της συμπεριφοράς του. Όλα αυτά στο σύνολό τους αποτελούν κοινωνικά ερεθίσματα εφ' όσον εμπλέκουν και άλλους ανθρώπους (Segall και συν. 1993).

Τα κοινωνικά ερεθίσματα τα οποία είναι παράγωγα της συμπεριφοράς του ανθρώπου αποτελούν ουσιαστικά τον πολιτισμό. Ο Herskovits (1955) δίνει τον παρακάτω ορισμό για τον πολιτισμό, «χρησιμοποιούμε τον όρο πολιτισμό για να δηλώσουμε το μέρος του ανθρώπινου περιβάλλοντος που επινόησε ο άνθρωπος» (Segall και συν. 1993).

Με την άποψη ότι μια ορισμένη συμπεριφορά διαμορφώνεται από τον πολιτισμό εννοούμε ότι η συμπεριφορά αυτή επηρεάζεται από συγκεκριμένες πράξεις προσώπων. Μεγάλο μέρος της ζωής των ανθρώπων αφορά τις αντιδράσεις μας σε κοινωνικά ερεθίσματα, αυτή είναι η κοινωνική συμπεριφορά η οποία επηρεάζεται πολιτιστικά (Segall και συν. 1993).

5.1.1 Το Κοινωνικό και Πολιτιστικό Πλαίσιο

Η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι παράγωγο κάποιου συγκεκριμένου κοινωνικού και πολιτιστικού πλαισίου το οποίο ποικίλει από τόπο σε τόπο. Η ποικιλία της συμπεριφοράς του ανθρώπου προσδιορίζεται από διάφορες παραμέτρους. Οι παράμετροι αυτοί είναι η θέση, ο ρόλος, τα κοινωνικά πρότυπα, ο κοινωνικός έλεγχος και η κοινωνική δομή (Segall και συν. 1966).

Σε αυτό το σημείο θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στους όρους αυτούς.

Θέση: ο όρος θέση αφορά το που βρίσκεται ο άνθρωπος στον κοινωνικό χώρο. Μια γυναίκα παραδείγματος χάρη κατέχει το ρόλο της συζύγου στην οικογένεια, της προϊσταμένης στο χώρο της εργασίας κλπ. Κάποιο άτομο μπορεί να κατέχει ταυτόχρονα πολλές θέσεις κατά τη διάρκεια της ζωής του (Segall και συν. 1966)

Ο ρόλος: είναι η συμπεριφορά που συστήνεται ή απαγορεύεται από τη συγκεκριμένη κοινωνική θέση που έχει το κάθε άτομο.

Κοινωνικά πρότυπα: είναι οι αρχές συμπεριφοράς τις οποίες συμμερίζονται όλα τα μέρη της κοινωνίας και οι οποίες ελέγχουν τη συμπεριφορά των μελών των διαφόρων ομάδων (Segall και συν. 1966).

Κοινωνικός έλεγχος: είναι η επιβολή των κοινωνικών προτύπων, των ηθών και των νόμων (Segall και συν. 1966).

Κοινωνική δομή: είναι η δομή και η οργάνωση μιας κοινωνίας και αφορά τις μεθόδους κοινωνικού ελέγχου. Είναι σημαντικό να

προσθέσουμε ότι κάθε κοινωνία έχει και κάποια μορφή οικογενειακής δομής (Segall και συν. 1966).

Όλες οι παράμετροι της κοινωνικής δομής ασκούν σημαντικές επιδράσεις στη συμπεριφορά των ανθρώπων, αφού το πώς διαμορφωνόμαστε σαν προσωπικότητες και σαν χαρακτήρες, πώς συναναστρεφόμαστε με τους γύρω μας καθώς και σε ποιο κοινωνικό στρώμα ανήκουμε συμβάλει στο βαθμό κοινωνικής επιρροής που μπορούμε να ασκήσουμε στους άλλους και που οι άλλοι μπορούν να ασκήσουν σε εμάς. Η κοινωνική δομή ποικίλει ανάλογα με το επίπεδο πολιτιστικής συνθετότητας (Segall και συν. 1966).

5.1.2 Το Οικολογικό- πολιτιστικό Πλαίσιο.

Η βιολογική κληρονομιά δεν αποτελεί από μόνη της επαρκή εξήγηση για την ανθρώπινη συμπεριφορά, η συμπεριφορά διαμορφώνεται από τις εμπειρίες του ανθρώπου. Αποτελεί προϊόν μιας σύνθετης αλληλεπίδρασης μεταξύ γενετικών και εμπειρικών παραγόντων όπου τόσο οι παρούσες όσο και οι παρελθοντικές εμπειρίες συμβάλουν στο τελικό αποτέλεσμα (Segall και συν. 1993), (Smith & Bond 1997).

Το πλαίσιο αυτό περιέχει μεταβλητές τόσο σε επίπεδο πληθυσμού όσο και σε επίπεδο ατόμου, περιλαμβάνει μεταβλητές πλαισίου, παρεμβαλλόμενες μεταβλητές και ψυχολογικές ιδιότητες. Η βασική υπόθεση είναι ότι οι οικολογικές δυνάμεις αποτελούν τα αίτια για τη διαμόρφωση της συμπεριφοράς και του πολιτισμού. Οι οικολογικές μεταβλητές περιορίζουν, πιέζουν και μορφοποιούν τις πολιτιστικές

μορφές, οι οποίες διαμορφώνουν την συμπεριφορά (Segall και συν. 1993).

Οι μεταβλητές του οικολογικού πλαισίου περιλαμβάνουν τις κλιματολογικές συνθήκες και άλλα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, που συνδυάζονται και επηρεάζουν το σύστημα παραγωγής τροφίμων κάθε κοινωνίας (Segall και συν. 1993), (Smith & Bond 1997).

Οι παρεμβαλλόμενες μεταβλητές περιλαμβάνουν την πολιτιστική και βιολογική προσαρμογή, οι οποίες αποτελούν οργανικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των πληθυσμών (Segall και συν. 1993).

Οι ψυχολογικές ιδιότητες είναι μεταβλητές ατομικού επιπέδου, οι οποίες περιλαμβάνουν όλες τις μετρήσιμες πλευρές της ανθρώπινης συμπεριφοράς που συνδέονται με τις οικολογικές μεταβλητές ή με τις μεταβλητές προσαρμογής ή και με τις δύο (Segall και συν. 1993).

Οι οικολογικές και πολιτιστικές δυνάμεις θεωρούνται ότι επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, είτε άμεσα είτε έμμεσα από παρεμβαλλόμενες μεταβλητές προσαρμογής – πολιτιστικές και βιολογικές (Segall και συν. 1993).

5.2 Ο Πολιτισμός ως Καθοριστικός Παράγοντας της Συμπεριφοράς των Δυο Φύλων

Ο πολιτισμός περιλαμβάνει τα προϊόντα της συμπεριφοράς του ανθρώπου, ιδιαίτερα των προγόνων μας, δηλαδή ο πολιτισμός ξεκινάει με τη γέννηση μας και συνεχίζει να περνά από γενιά σε γενιά με όλες τις διαφοροποιήσεις που μπορεί να υπάρξουν. Ο πολιτισμός περιέχει

οτιδήποτε υλικό ή αφηρημένο αρκεί να έχει ανθρώπινη προέλευση (Segall και συν. 1993).

Ο Child (1954) όρισε την κοινωνικοποίηση ως τη συνολική διαδικασία μέσω της οποίας το άτομο, το οποίο γεννιέται με συμπεριφορικές δυνατότητες τεράστιου φάσματος, οδηγείται στο να αναπτύξει ορισμένες μόνο μορφές συμπεριφοράς που περιορίζονται σε στενότερο φάσμα, το φάσμα που είναι αποδεκτό από τις αρχές της ομάδας του. Ο καθένας από μας ξεκινά τη ζωή του σε συγκεκριμένο κοινωνικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο μαθαίνει ορισμένα είδη αντιδράσεων, αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι όλοι όσοι γεννιόμαστε στο ίδιο κοινωνικό πλαίσιο θα αναπτύξουμε τις ίδιες συμπεριφορές και προσωπικότητα καθώς μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα διαφέρει από οποιαδήποτε άλλη ολοκληρωμένη προσωπικότητα (Segall και συν. 1993).

Με ελάχιστες εξαιρέσεις σε ολόκληρο τον κόσμο οι άνδρες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες από ότι οι γυναίκες να αναλάβουν πρωτοβουλίες για σεξουαλική δραστηριότητα. Οι άνδρες είναι περισσότερο επιθετικοί από τις γυναίκες. Έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να επιχειρήσουν την καθοδήγηση- έλεγχο των γυναικών. Οι γυναίκες είναι περισσότερο υπάκουες και υποχωρητικές απ' ότι οι άνδρες (Segall και συν. 1993).

Σύμφωνα με τον Munroe (1980) υπάρχουν τυπικές διαφορές στη συμπεριφορά μεταξύ των δύο φύλων σε κάθε κοινωνία και κάθε κοινωνία επιβάλλει ένα είδος καταμερισμού εργασίας κατά φύλο. Σε όλες τις κοινωνίες υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο φύλων σε ο,τι αφορά, αφενός, τη διατροφή, την υπευθυνότητα και την υπακοή και, αφετέρου, σε ο,τι αφορά την αυτάρκεια, την επίδοση και την ανεξαρτησία. Η εικόνα

των διαφορών μεταξύ των δύο φύλων εμφανίζει τους άνδρες να έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, τάση προς επιτυχία, κυριαρχία, ενώ οι γυναίκες εμφανίζονται ως πιο κοινωνικές, παθητικές και υποτακτικές. Στις διαφορές αυτές συμβάλουν και άλλοι παράγοντες όπως οι οικονομικοί, όπως ο καταμερισμός εργασίας κατά φύλο καθώς επίσης και η διαφοροποίηση στις πρακτικές κοινωνικοποίησης (Segall και συν. 1993).

Τις διαφορές αυτές τις επιβάλλει η κάθε κοινωνία με τον τρόπο που αναθρέφει τους άνδρες και τις γυναίκες. Θα βρούμε διαφορετική διαπαιδαγώγηση στις χώρες της κεντρικής Ευρώπης από ότι στις χώρες της Αφρικής (Segall και συν. 1993).

5.3 Θεωρίες για την Ύπαρξη Διαφυλικών Διαφορών

5.3.1 Η Εξελικτική Θεωρία

Οι εξελικτικοί ψυχολόγοι έχουν αναπτύξει μία θεωρία για να εξηγήσουν τις ρίζες των διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η εξελικτική ψυχολογία είναι η πιο καλά αναπτυγμένη θεωρία που εξηγεί τις διαφυλικές διαφορές (Wood & Eagly 2002). Από εξελικτικής άποψης, οι ανθρώπινες διαφυλικές διαφορές αντανakλούν την πίεση του να διαφέρεις σωματικά και κοινωνικά περιβάλλοντα μεταξύ γυναικών και ανδρών στα αρχαία χρόνια. Πιστεύετε ότι κάθε φύλο αντιμετώπισε διαφορετικές πιέσεις και ότι το διαφορετικό αναπαραγωγικό status ήταν το κύριο χαρακτηριστικό της ζωής εκείνη την εποχή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα συγκεκριμένους διαφυλικούς εξελικτικούς μηχανισμούς τους οποίους οι άνθρωποι κουβαλούν μαζί τους -αυτοί είναι τα αίτια των

διαφυλικών διαφορών στη συμπεριφορά. Τα δύο φύλα ανέπτυξαν διαφορετικές στρατηγικές για να εξασφαλίσουν την επιτυχία στην επιβίωση και στην αναπαραγωγή. Αυτό εξηγεί γιατί οι άντρες και οι γυναίκες διαφέρουν ψυχολογικά: συνηθίζουν να αναλαμβάνουν διαφορετικούς κοινωνικούς όρους (Eagly & Wood 1999). Οι εξελικτικοί ψυχολόγοι εξηγούν τις διαφυλικές διαφορές βασισμένοι στη διαφορετικότητα τους σε σχέση με τη γονεϊκή επένδυση. Επειδή οι γυναίκες επενδύουν πολύ στην αναπαραγωγή απογόνων, έχουν αναπτύξει χαρακτηριστικά που βοηθούν ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες ότι το κάθε τέκνο θα επιβιώσει. Οι άντρες δεν ενδιαφέρονται τόσο για την αναπαραγωγή και είναι λιγότερο εκλεκτικοί με τις συντρόφους τους (Wood & Eagly 2002). Οι εξελικτικοί ψυχολόγοι βλέπουν τις διαφυλικές – εξελικτικές τάσεις σαν ψυχολογικές κλίσεις οι οποίες έχουν σχηματιστεί γενετικά. Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες δρουν σαν υπαινιγμοί (cues) που αλληλεπιδρούν με εξελιγμένες προδιαθέσεις για να δώσουν απαντήσεις που ορίζονται από το φύλο τους (Eagly & Wood 1999). Αυτό εξηγεί τη διαφορά στην άποψη του κάθε φύλου για την αναπαραγωγή (www.personalityresearch.org Denisiuk 2007).

5.3.2 Η Θεωρία της Κοινωνικής Διάρθρωσης

Η θεωρία της κοινωνικής διάρθρωσης ισχυρίζεται ότι η κύρια αιτία των διαφυλικών διαφορών είναι η κοινωνική διάρθρωση. Επειδή οι άντρες και οι γυναίκες συνηθίζουν να έχουν διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους, γίνονται ψυχολογικά διαφορετικοί για να προσαρμοστούν σε αυτούς (Eagly & Wood 1999). Οι διαφορές μεταξύ των φύλων δεν έχουν ψυχολογική βάση αλλά επηρεάζονται από κοινωνικούς παράγοντες.

Πιστεύεται ότι οι καταστάσεις που αντιμετωπίζει κάθε φύλο ποικίλλουν ανά κοινωνία και πολιτισμό και ανά χρονικές περιόδους και ότι οι αλλαγές έρχονται σαν απαντήσεις στην τεχνολογία, στην οικολογία και στην κοινωνική οργάνωση. Επειδή οι άντρες είναι μεγαλύτεροι και δυνατότεροι, τους δίνετε περισσότερη προσοχή και σεβασμός στην κοινωνία μας. Οι σωματικές διαφυλικές διαφορές επηρεάζουν τους ρόλους που αναλαμβάνουν οι άντρες και οι γυναίκες, γιατί το ένα φύλο θα εκτελεί κάποιες δραστηριότητες καλύτερα από ότι το άλλο. Κάθε δραστηριότητα από ένα φύλο προσδιορίζει τη θέση του στην κοινωνική διάρθρωση. Σχετικά με τις σωματικές διαφορές, πιστεύεται ότι κάθε φύλο αναπτύσσει χαρακτηριστικά ανάλογα με τη θέση του στην κοινωνική διάρθρωση. Οι άντρες που έχουν ρόλους με μεγάλη δύναμη και κύρος στην κοινωνία, έχουν πιο κυριαρχική συμπεριφορά, ενώ οι ρόλοι των γυναικών είναι, φυσιολογικά, σε τάξη με λιγότερη δύναμη και κύρος, θα έχουν τέτοια συμπεριφορά σαν να είναι υποδεέστερες. Η θεωρία της κοινωνικής διάρθρωσης θεωρεί τις διαφυλικές διαφορές σαν ενσωματωμένες τάσεις στο να προσπαθούμε να οικειοποιηθούμε τους κοινωνικούς ρόλους που μας έχουν ανατεθεί. (Eagly & Wood 1999). Αυτή η θεωρία δίνει έμφαση στο ότι η επιλογή του συντρόφου από τις γυναίκες δεν εστιάζει μόνο στην αναπαραγωγή των παιδιών αλλά επίσης στη δύναμη και στην κοινωνική θέση. Η επιλογή του συντρόφου είναι για τις γυναίκες ένας τρόπος για να ανέβουν στην κοινωνική κλίμακα (www.personalityresearch.org Denisiuk 2007).

5.4 Διαφυλικές Διαφορές στην Πρόκληση της Ζήλειας

Ιστορικά οι γυναίκες και οι άντρες αντιμετώπισαν διαφορετικές προκλήσεις σχετικά με την αναπαραγωγική τους ικανότητα. Μόνο οι

άντρες παίρνουν το ρίσκο να επενδύσουν χρήματα, ανύποπτα, σε απόγονο ενός. Έτσι, το να επιβεβαιωθεί ότι ο θεωρούμενος απόγονος είναι πραγματικά δικός τους είναι πραγματικά μία προσαρμόσιμη πρόκληση ενώ οι γυναίκες αντιμετωπίζουν διαφορετική πρόκληση που είναι το να επιβεβαιώσουν ότι ο πατέρας επενδύει χρήματα σε δικό του παιδί. Αυτές οι μελέτες, εισηγούνται ότι η αρσενική και θηλυκή ερωτική ζήλεια θα είναι ποιοτικά διαφορετικές (Sagarin και συν. 2003).

Σύμφωνα με τους Buss και συν. (1992), οι άντρες και οι γυναίκες έχουν διαφορετικές αντιδράσεις στη συναισθηματική και σεξουαλική απιστία. Πιο συγκεκριμένα, μετά από έρευνες προέκυψε ότι οι γυναίκες είναι πιο ευαίσθητες στην πρώτη και οι άντρες στη δεύτερη. Και η έρευνα και οι φυσιολογικές αποδείξεις υποστηρίζουν την παρακάτω υπόθεση: όταν ρωτήθηκαν ποιος τύπος απιστίας τους λυπεί περισσότερο οι άντρες επέλεξαν τη σεξουαλική απιστία σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι οι γυναίκες. Επίσης, όταν ζητήθηκε από τα υποκείμενα να φανταστούν τον έναν τύπο απιστίας ή τον άλλον, η ηλεκτροδερμική δραστηριότητα και ο ρυθμός της καρδιάς επιβεβαίωσαν ότι τα δύο φύλλα διαφέρουν στα συναισθήματα σε σχέση με τους δύο τύπους απιστίας (Sagarin και συν. 2003). Με την παραπάνω άποψη συμφωνούν και άλλοι θεωρητικοί όπως ο Buunk και συν. (1996) (Buss και συν. 1996), (www.personalityresearch.org Denisiuk 2007), (www.universityofcalifornia.edu Davies 2007), (www.abc.net.au Salleh 2006), (www.psychologicalscience.org Milevsky 2007).

Οι Buss και Haselton (2005) επισημαίνουν και κάποιες άλλες διαφυλικές διαφορές, όπως το ότι οι γυναίκες νιώθουν έντονη ζήλεια όταν η αντίζηλος έχει ελκυστική εξωτερική παρουσία, ενώ οι άντρες όταν ο αντίζηλος έχει περισσότερους πόρους. Επιπρόσθετα, οι άντρες, όταν βρίσκονται σε μία σχέση παρουσιάζουν έντονα ελεγκτική

συμπεριφορά προς τη σύντροφο τους, όταν η τελευταία είναι ελκυστική, ενώ, οι γυναίκες σε αντίστοιχη κατάσταση, επιδεικνύουν έντονα ελεγκτική συμπεριφορά όταν ο σύντροφος τους είναι προικισμένος με πόρους. Επιπλέον, οι άντρες επεξεργάζονται και ανακαλούν ευκολότερα παραδείγματα σεξουαλικής απιστίας, ενώ αντίθετα, οι γυναίκες παραδείγματα συναισθηματικής απιστίας. Ακόμα, όταν αποκαλύπτεται η απιστία, οι άντρες, συγκριτικά με τις γυναίκες, συγχωρούν δυσκολότερα τη σεξουαλική απιστία. Τέλος, οι άντρες, πάλι συγκριτικά με τις γυναίκες, είναι πιο πιθανόν να βάλουν τέλος σε μία σχέση λόγω σεξουαλικής απιστίας, παρά λόγω συναισθηματικής (Buss & Haselton 2005).

Από την άλλη, κάποιοι άλλοι επιστήμονες αντιτίθενται στις παραπάνω απόψεις. Ο DeSteno (2007) υποστηρίζει ότι οι διαφυλικές διαφορές παρουσιάζονται μόνο όταν χρησιμοποιείται ερωτηματολόγιο στενού φάσματος απαντήσεων. Σε όλα τα υπόλοιπα είδη ερωτηματολογίων και οι άντρες και οι γυναίκες ζηλεύουν περισσότερο σε περίπτωση σεξουαλικής παρά συναισθηματικής απιστίας. Ο DeSteno (2007), έδειξε ότι ακόμα και με τα ερωτηματολόγια στενού φάσματος απαντήσεων, οι διαφυλικές διαφορές εξαφανίζονται όταν οι συμμετέχοντες υποβάλλονται σε νοητικό/γνωστικό εξαναγκασμό. Και οι γυναίκες και οι άντρες εξέφρασαν εντονότερη ζήλεια λόγω σεξουαλικής απιστίας, όταν κλήθηκαν να ασχοληθούν ταυτόχρονα και με κάτι άλλο (www.psychologicalscience.org Milevsky Avidan 2007).

Επίσης, η Harris (2007) από το πανεπιστήμιο California του San Diego, συμφωνεί με την άποψη του DeSteno ότι δεν υπάρχουν διαφυλικές διαφορές. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι τα σωματικά δεδομένα δείχνουν τους άντρες να αντιδρούν με μεγαλύτερη ένταση στη σεξουαλική απιστία από ότι στη συναισθηματική, δεν

αποτελεί στοιχείο ότι τα δύο φύλα διαφέρουν. Αυτή της τη θέση την υποστηρίζει λέγοντας ότι οι άνδρες, γενικότερα, διεγείρονται πολύ με οποιαδήποτε σεξουαλική εικόνα, ανεξάρτητη από το περιεχόμενο του. Γενικά η Harris (2007) θεωρεί ότι στην επιστημονική μέθοδο και στα ευρήματα των Buss και Haselton υπάρχουν πολλές ασάφειες

(www.psychologicalscience.org Milevsky 2007).

Ο Van Sommers (2004) αναφέρει ότι δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για κάποιες διαφορές, συγκεκριμένα αναφέρει «όταν διαβάζω τις σημειώσεις μου από διαφορές περιπτώσεις διαπιστώνω πολύ περισσότερες παραλλαγές από άνθρωπο σε άνθρωπο παρά ανάμεσα σε ομάδες όπως οι άνδρες και οι γυναίκες...» (Van Sommers 2004).

Αναφέρει επίσης ότι το στερεότυπο, πως οι άνδρες είναι περισσότερο ζηλότυποι σε σχέσεις καθαρά σεξουαλικού χαρακτήρα ενώ οι γυναίκες ενδιαφέρονται περισσότερο για την απώλεια της στήριξης, είναι αναληθής σύμφωνα με περιπτώσεις δικών του συνεντεύξεων (Van Sommers 2004).

Ο Bryson (1976) μέσα από την έρευνά του κατέληξε στο ότι οι άνδρες κάνουν κάτι δραστικό πιο συχνά από τις γυναίκες, λέει επίσης ότι αρκετοί άνδρες θα έκαναν μια συζήτηση, ότι θα πρόσβαλλαν τους αντιζήλους τους ή ότι θα επιτίθονταν στις συντρόφους τους (Van Sommers 2004).

Η μόνη πράξη που οι γυναίκες αναφέρουν συχνότερα από τους άνδρες είναι ότι ζητούν τη συμπαράσταση ενός φίλου και κυρίως κάποιας άλλης γυναίκας (Van Sommers 2004).

Οι Pine και Aronson (1983) ανακάλυψαν ότι η αντίδραση που αναφερόταν περισσότερο τόσο από άνδρες όσο και από γυναίκες ήταν

ουσιαστικά το εσωτερικό αναμύσημα, το άγχος και η αγωνία να καταλάβουν τι συνέβη (Van Sommers 2004).

Η Burns (1986) παρουσιάζει μια εικόνα για τους άνδρες που όταν δημιουργούνται συναισθηματικά προβλήματα μένουν συχνά αποσβολωμένοι, αποπροσανατολισμένοι και πληγωμένοι όταν τους επιβάλλεται μια ρήξη. Ίσως η απιστία είναι η μόνη περίπτωση που όταν την αντιληφθούν αισθάνονται υποχρεωμένοι να δράσουν (Van Sommers 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΖΗΛΕΙΑ

6.1 Θεραπεία ζευγαριών

Η ζήλεια παραδοσιακά, αντιμετωπίζεται με τη χορήγηση φαρμάκων, ψυχολογική υποστήριξη ή με διάφορες μορφές ατομικής ψυχοθεραπείας ή συμβουλευτική. Παρ' όλα αυτά, η ζήλεια είναι συχνά μια κατάσταση η οποία έχει βαθιά επίδραση στον ερωτικό σύντροφο του ζηλότυπου ατόμου, και μπορεί ο πρώτος να υποφέρει περισσότερο απ' ότι ο τελευταίος. Παρ' ότι είναι αποδεκτές η φαρμακευτική αγωγή και άλλες ατομικές προσεγγίσεις στην αντιμετώπιση της ζήλειας, φαίνεται ότι υπάρχουν ορισμένα πλεονεκτήματα με το να αντιμετωπίζεται το πρόβλημα με θεραπεία ζευγαριών (Crowe 1995).

Κατ' αρχήν, η θεραπεία ζευγαριών μειώνει τις πιθανότητες του να δοθεί η «ετικέτα» του ψυχιατρικού περιστατικού στο ζηλότυπο άτομο. Δεύτερον, κάποιος μπορεί εκ των προτέρων να υποστηρίξει ότι οι αλλαγές που προέρχονται από αυτή την αλλαγή συμπεριφοράς δυο ατόμων είναι πιο πιθανόν να είναι πιο σταθερές και μακροχρόνιες απ' ότι αν άλλαζε μόνο το ένα πρόσωπο (Crowe 1995).

Ξεκινώντας τη θεραπεία ζευγαριών θα ήταν χρήσιμο να σημειωθούν τα συμπεριφορικά συστήματα προσέγγισης στη θεραπεία (Crowe & Ridley, 1990)τα οποία σχηματίζουν τη βάση της προσέγγισης στην αντιμετώπιση της ζήλειας και πολλά άλλα προβλήματα σχέσεων. Αυτή είναι μια πρακτική και εκλεκτική μορφή θεραπείας η οποία επικεντρώνεται στην επίλυση προβλημάτων και στο σχεδιασμό για το

εγγύς μέλλον και όχι στην αναζήτηση των αιτιών κάποιων συμπεριφορών στο μακρινό παρελθόν. Υπάρχουν ουσιαστικά πέντε επίπεδα (με δύο εναλλακτικές προσεγγίσεις) στο θεραπευτικό ρεπερτόριο, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον θεραπευτή σε διαφορετικά προβλήματα του ζευγαριού και στα οποία να κινείται σε διαφορετικές φάσεις της ίδιας συνεδρίας (Crowe 1995).

Η ιεραρχία των εναλλακτικών επιπέδων παρέμβασης είναι ένας εύκολος τρόπος για το θεραπευτή ώστε να αποφασίσει ποιόν από τους διάφορους τύπους παρέμβασης θα χρησιμοποιήσει ανάλογα με το είδος του προβλήματος που εκφράζεται στη συνεδρία (Crowe 1995).

6.1.1 Εναλλακτικά επίπεδα παρέμβασης.

1. Αμοιβαία διαπραγμάτευση: Το ζευγάρι ενθαρρύνεται στο να διαπραγματεύεται με πιο θετικούς τρόπους επίλυσης προβλημάτων όπως για παράδειγμα να απλοποιήσουν τα αιτήματά τους, να μετατρέπουν τα αμοιβαία παράπονα τους σε επιθυμίες, να μετατρέπουν τις επιθυμίες σε καθήκοντα και να συμφωνούν σε κάποιο συγκεκριμένο πλάνο ώστε να πραγματοποιηθούν αυτά τα καθήκοντα κατά τη διάρκεια της επόμενης εβδομάδας (Crowe 1995).
2. Εκπαίδευση της επικοινωνίας: Ζητείται από το ζευγάρι να επικοινωνήσει με ένα απλό, ανοιχτό και εποικοδομητικό τρόπο μιλώντας με μικρές προτάσεις και δείχνοντας ότι προσέχουν αυτά που είπε ο σύντροφος τους. Πρέπει να αποφύγουν να «διαβάσουν» τις σκέψεις του άλλου και να προσπαθήσουν να δείξουν

ενσυναίσθηση και κατανόηση με τα συναισθήματα του άλλου (Crowe 1995).

3. Λειτουργικές παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια της συνεδρίας: Αυτές περιλαμβάνουν την ενθάρρυνση κάποιων ζευγαριών που είναι απρόθυμα να υψώσουν τις φωνές τους ή όταν ο ένας δεν είναι καθόλου δυναμικός, να κάνουν έντονες συζητήσεις ή να διαφωνήσουν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Ο θεραπευτής από την πλευρά του θα τους ενθαρρύνει να υποστηρίξουν της θέσεις τους και να μην παραιτηθούν στο όνομα της ειρήνης. Αυτές οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν επίσης ευθεία και αντίστροφα role-play (στα τελευταία ο ένας αναλαμβάνει το ρόλο του άλλου) και sculpting κατά το οποίο τοποθετούν σε μια στάση τον εαυτό τους και το σύντροφό τους ώστε να δείξουν χωρίς λόγια ποια είναι η κατάσταση της σχέσης τους (Crowe 1995).
4. Μηνύματα, καθήκοντα και χρονοδιαγράμματα: Συχνά, δίνονται κατ' οίκον ασκήσεις μεταξύ των συνεδριών. Ο θεραπευτής αφού έχει κάνει συμβουλευτική με το ζευγάρι, τους διατυπώνει την παρούσα κατάσταση του προβλήματος τους, και τους δίνει κάποια καθήκοντα τα οποία θα πρέπει να υλοποιηθούν μέχρι την επόμενη συνεδρία. Τα καθήκοντα μπορεί να είναι μια απολαυστική βόλτα (αλλά συχνά με ένα συστηματικό δεσμό –systematic link- όπως το να πάει χωρίς να πουν που πηγαίνουν σε ένα μέλος-κλειδί της οικογένειας) ή μια δεκάλεπτη συνομιλία κάθε βράδυ, ή μια προγραμματισμένη διαφωνία με χρονικό όριο. Μερικές φορές το καθήκον είναι να κάνουν κάτι αυθόρμητο κατά τη διάρκεια του σαββατοκύριακου ή ο ένας σύντροφος να αναλάβει μία συγκεκριμένη δραστηριότητα, όπως το να πάει τα παιδιά στην παιδική χαρά (Crowe 1995).

Κάποιες φορές τα καθήκοντα μπαίνουν σε χρονοδιαγράμματα. Αυτές είναι συνήθως οι δραστηριότητες οι οποίες βγαίνουν εκτός ελέγχου, με την έννοια ότι ο ένας σύντροφος ενοχλείται από τη συχνότητα με την οποία ο άλλος θέλει να υλοποιούνται (Crowe 1995).

Το χρονοδιάγραμμα είναι μια καλή παρέμβαση γιατί επιτρέπει να πραγματοποιείται το καθήκον με τρόπο θεμιτό (ικανοποιώντας το ζηλότυπο σύντροφο), περιορίζοντας όμως τη συχνότητα και τη διάρκεια (ικανοποιώντας τον άλλο σύντροφο). Επίσης, μειώνει οποιαδήποτε διένεξη για το πότε η δραστηριότητα πρέπει να λαμβάνει χώρα (Crowe 1995).

5. Το παράδοξο: Αυτό είναι μια συστηματική παρέμβαση η οποία βασίζεται στις αντιλήψεις των Palazzoli και συν. (1978). Αν το ζευγάρι έχει καθλωθεί σε ένα συγκεκριμένο πρότυπο αλληλεπίδρασης, το οποίο φαίνεται να είναι αντίθετο με τη συστηματική έννοια της λέξης, και αν μοιάζουν να είναι ανεπίδεκτοι στο να αλλάξουν την αλληλεπίδραση τους με τους προαναφερθέντες τρόπους, τότε χρησιμοποιείται το παράδοξο (Crowe 1995).

Το παράδοξο πρέπει να είναι προετοιμασμένο καλά με καλή συζήτηση πριν παρουσιαστεί, και να μην αντιμετωπίζεται σαν αστείο ή με σαρκασμό. Η σπουδαιότητα αυτού του τύπου παρέμβασης είναι ότι δεν έχει μεγάλη σημασία αν το ζευγάρι υλοποιήσει το παράδοξο καθήκον ή αν θα κάνει το αντίθετο. Το σημαντικό είναι ότι κάνει το ζευγάρι να σκεφθεί με ένα διαφορετικό τρόπο και τους δίνει την επιλογή ή να αποδεχθούν τις «τρελές» ιδέες που τους παρουσιάστηκαν ή να προβάλλουν αντίσταση στο θεραπευτή και σαν αποτέλεσμα να αμβλύνουν το

πρόβλημα. Ένα παράδειγμα παράδοξου είναι η «θεραπευτική προβολή» (therapist put-down) κατά την οποία ο θεραπευτής ισχυρίζεται ότι ήταν ανέλπιστα υπέρ-αισιόδοξος με το να περιμένει ότι το ζευγάρι θα επιλύσει το πρόβλημα συμπεριφοράς του γιατί το πρόβλημα είναι ολοφάνερα σταθεροποιημένο στη σχέση τους και δεν μπορούν χωρίς αυτό (Crowe 1995).

6. Προσαρμογή στο σύμπτωμα: Σε κάποιες περιπτώσεις είναι αδύνατον να αλλάξει η κατάσταση με οποιαδήποτε από τις παραπάνω μεθόδους και έτσι είναι απαραίτητο να βοηθήσει ο θεραπευτής το ζευγάρι να μάθει να «ζει» με το πρόβλημα. Οι παρεμβάσεις σε αυτό το στάδιο μπορεί να είναι παρόμοιες με αυτό που χρησιμοποιείται στα δύο πρώτα επίπεδα. Η διαφορά είναι ότι δεν προσδοκάται η αλλαγή του συμπτώματος (π.χ. ψυχωσική ζήλεια). Αυτό που επιδιώκεται είναι να βοηθηθεί το ζευγάρι να κάνει όσο το δυνατόν καλύτερη τη σχέση του, παρά το συνεχές πρόβλημα (Crowe 1995).
7. Άλλοι μέθοδοι θεραπείας: Πρέπει να σημειωθεί ότι είναι δυνατόν να συνδυαστούν τα συμπεριφορικά συστήματα προσέγγισης με άλλες θεραπείες, όπως φαρμακευτική αγωγή ή συμπεριφορική θεραπεία. Μπορεί επίσης να είναι απαραίτητο για την πιο αποτελεσματική θεραπεία του ζηλότυπου ατόμου, να σταματήσει η θεραπεία του ζευγαριού εντελώς και να χρησιμοποιηθεί, για παράδειγμα, αντιψυχωσική αγωγή για το πρόβλημα (Crowe 1995).

6.2 Αυτοθεραπεία: προσωπικές λύσεις

Σύμφωνα με τον Παζίνι (2004) δεν είναι πάντα αναγκαίο να ζητάμε βοήθεια για να αντιμετωπίσουμε τη δική μας ζήλεια. Υπάρχουν άτομα που ξέρουν να βρίσκουν αυθόρμητα, καλές λύσεις, λες και ανακαλύπτουν από μόνοι τους το «αντίδοτο» για τη ζήλεια τους (Παζίνι 2004).

Μια πρώτη μέθοδος αυτοθεραπείας είναι να μετακινηθούμε, να κάνουμε μια απλή αλλαγή τόπου. Να σκεφτούμε λογικά και να αυξήσουμε την αυτοεκτίμηση μας (Παζίνι 2004).

Μια άλλη μέθοδος που διαλέγουν πολλοί άνθρωποι είναι να παντρευτούν άσχημο/η για να μην έχουν αντίζηλους, πρόκειται για μια στρατηγική υποσυνείδητη αλλά αρκετά αποτελεσματική, την οποία συνήθως χρησιμοποιούν οι άνδρες. Συχνά παντρεύονται όχι ωραίες γυναίκες ή εν πάση περιπτώσει, όχι εντυπωσιακές, για να μην έχουν καθόλου προβλήματα ζήλειας (Παζίνι 2004).

Μια τελευταία στρατηγική αυτοθεραπείας είναι ένα παλιό αντίδοτο, κάντε αμέσως πολλά παιδιά. Πολλοί αποφασίζουν να κάνουν ένα παιδί για να σώσουν τη σχέση τους από μια κρίση (Παζίνι 2004).

6.3 Γνωστικό- συμπεριφορική προσέγγιση

Είναι θεμελιώδες να αφήσουμε να περάσει λίγος χρόνος από τον μας «χτύπησε» η ζήλεια, γιατί μόνο ο χρόνος επιτρέπει στις σκέψεις να πάρουν τη θέση των συγκινήσεων. Στη συνέχεια ίσως είναι χρήσιμο να

ακολουθήσουμε τα τρία βήματα της γνωστικο- συμπεριφορικής προσέγγισης (Παζίνι 2004).

Πρώτο βήμα: πρέπει να αποδεχόμαστε τη ζήλεια μας

Πρέπει να κατευνάζουμε και να αποδεχόμαστε τη ζήλεια μας. Λίγη ζήλεια δεν κάνει κακό αρκεί να μη φτάνει σε καταπιεστικά και επιζήμια επίπεδα (Παζίνι 2004).

Δεύτερο βήμα: να ομολογήσουμε τη ζήλεια μας

Το να εκφράζουμε τη ζήλεια μας, χωρίς να την καταπιέζουμε, είναι λυτρωτικό και συγχρόνως ένα μήνυμα που στέλνουμε στον σύντροφο μας. Το να φανερώνουμε τη ζήλεια μας είναι ένα τεστ για την αυθεντικότητα του δεσμού μας (Παζίνι 2004).

Τρίτο βήμα: να στοχαστούμε πάνω από τη ζήλεια

Πρέπει να ξέρουμε αν η ζήλεια μας συνδέεται με ένα γεγονός ή ειδικά με κάποιο πρόσωπο ή αν είμαστε από χαρακτήρα ζηλιάρηδες. Στην πρώτη περίπτωση πρέπει να αναλύσουμε καλά το δεσμό μας – υπάρχει κάτι που δεν πάει καλά στο ζευγάρι ή είναι ο σύντροφος που θέλει να μας κάνει να ζηλέψουμε; Στη δεύτερη περίπτωση συλλογιστείτε τα ψυχολογικά αίτια της ζήλειάς σας (Παζίνι 2004).

6.4 Σχεσιοκρατική προσέγγιση

Σε πολλές περιπτώσεις η ζήλεια αποτελεί μέρος των μηχανισμών που κρατούν ενωμένο το ζευγάρι. Υπάρχουν συστημικές θεραπείες που τη «συμβουλεύουν». Με αυτή την παράδοξη προσταγή τη βγάζουν στο φως από το σκοτάδι και το ασυνείδητο (Παζίνι 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

7.1 Γενικός στόχος μελέτης

Γενικός στόχος της παρούσας μελέτης ήταν να διερευνήσει την έκφραση της ζήλειας ανάμεσα στο ζευγάρι καθώς και να μελετήσει τις διαφορές και τις ομοιότητες της ζήλειας σε διαφυλικό και διαπολιτισμικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, μελετήθηκαν τα εξής:

1. Η συχνότητα της ζήλειας μέσα στο ζευγάρι και με ποιους τρόπους εκδηλώνεται έμπρακτα.
2. Η ύπαρξη διαφυλικών διαφορών στην εκδήλωση της ζήλειας στο ζευγάρι.
3. Οι συνέπειες της ζήλειας στο ζευγάρι.
4. Οι διαπολιτισμικές διαφορές ή ομοιότητες της έκφρασης της ζήλειας στο ζευγάρι.

Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής είναι ενδεικτικά και δεν γενικεύονται στον ευρύτερο πληθυσμό, καθώς αποτελούν μόνο ενδείξεις εκδήλωσης της ζήλειας ανάμεσα στο ζευγάρι σε διαφυλικό και διαπολιτισμικό επίπεδο.

7.2 Ερευνητικές υποθέσεις

Για τη διεξαγωγή της μελέτης αυτής βασιστήκαμε σε κάποιες ερευνητικές υποθέσεις, οι οποίες πηγάζουν κυρίως από τις σχετικές

βιβλιογραφικές πηγές για την εμφάνιση και εκδήλωση της ζήλειας. Ειδικότερα οι ερευνητικές υποθέσεις είναι οι εξής:

1. Οι γυναίκες είναι πιο ευαίσθητες στη συναισθηματική απιστία ενώ οι άνδρες στη σεξουαλική απιστία (Buss και συν. 1996).
2. Οι γυναίκες νιώθουν έντονη ζήλεια όταν η αντίζηλος έχει ελκυστική εξωτερική παρουσία, ενώ οι άντρες όταν ο αντίζηλος έχει περισσότερους πόρους (Buss & Haselton 2005).
3. Οι γυναίκες επιδεικνύουν έντονα ελεγκτική συμπεριφορά όταν ο σύντροφος τους είναι προικισμένος με πόρους ενώ οι άντρες παρουσιάζουν έντονα ελεγκτική συμπεριφορά προς τη σύντροφο τους, όταν η τελευταία είναι ελκυστική (Buss και συν. 1996).
4. Οι άντρες επεξεργάζονται και ανακαλούν ευκολότερα παραδείγματα σεξουαλικής απιστίας, ενώ αντίθετα, οι γυναίκες παραδείγματα συναισθηματικής απιστίας (Buss και συν. 1996).
5. Οι άντρες συγχωρούν δυσκολότερα τη σεξουαλική απιστία, συγκριτικά με τις γυναίκες (Buss & Haselton 2005).
6. Οι άντρες, πάλι συγκριτικά με τις γυναίκες, είναι πιο πιθανόν να βάλουν τέλος σε μία σχέση λόγω σεξουαλικής απιστίας, παρά λόγω συναισθηματικής (Buss & Haselton 2005).
7. Οι διαφυλικές διαφορές παρουσιάζονται μόνο όταν χρησιμοποιείται ερωτηματολόγιο στενού φάσματος απαντήσεων. Σε όλα τα υπόλοιπα είδη ερωτηματολογίων και οι άντρες και οι γυναίκες ζηλεύουν περισσότερο σε περίπτωση σεξουαλικής παρά συναισθηματικής απιστίας (www.psychologicalscience.org Milevsky 2007).
8. Η υπόθεση ότι οι άνδρες είναι περισσότερο ζηλότυποι σε σχέσεις καθαρά σεξουαλικού χαρακτήρα ενώ οι γυναίκες ενδιαφέρονται περισσότερο για την απώλεια της στήριξης, είναι αναληθής

σύμφωνα με περιπτώσεις δικών του συνεντεύξεων (Van Sommers 2004).

7.3 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα στα οποία στηρίχθηκε η μελέτη αυτή για να ολοκληρωθεί είναι τα εξής:

1. Ποια είναι η συχνότητα της ζήλειας μέσα στο ζευγάρι και με ποιους τρόπους εκδηλώνεται έμπρακτα.
2. Αν υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην εκδήλωση της ζήλειας στο ζευγάρι.
3. Ποιες είναι οι συνέπειες της ζήλειας στο ζευγάρι.
4. Ποιες είναι οι διαπολιτισμικές διαφορές ή ομοιότητες της έκφρασης της ζήλειας στο ζευγάρι.

7.4 Μέθοδος – είδος έρευνας.

Η έρευνα αυτή είναι ποσοτική και για τη διεξαγωγή της χρησιμοποιήθηκε η επισκόπηση. Οι ποσοτικές έρευνες βασίζονται κατεξοχήν, στη συλλογή ερευνητικών δεδομένων, τα οποία μπορούν να ποσοτικοποιηθούν και να παρουσιαστούν τα δεδομένα τους με αριθμούς σε πίνακες συχνοτήτων και να συγκριθούν με άλλα, μέσω πολύπλοκων στατιστικών αναλύσεων, περιγραφικών και επαγωγικών (Αθανασίου 2007).

Οι επισκοπήσεις συλλέγουν δεδομένα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο, αποσκοπώντας να περιγράψουν τη φύση των

υπαρχουσών συνθηκών ή να εντοπίσουν σταθερές με βάση τις οποίες μπορούν να συγκριθούν οι υπάρχουσες συνθήκες ή να προσδιορίσουν τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα σε συγκεκριμένα γεγονότα. Έτσι, οι επισκοπήσεις μπορεί να ποικίλλουν ως προς τα επίπεδα πολυπλοκότητας τους, ξεκινώντας από αυτές που παρέχουν απλές μετρήσεις συχνότητας έως εκείνες που παρουσιάζουν ανάλυση σχέσεων. Οι επισκοπήσεις μπορούν επιπλέον να διαφοροποιηθούν με βάση την έκταση που καλύπτουν (Cohen and Manion 1994).

7.5 Εργαλείο της έρευνας

Το εργαλείο της ερευνάς μας ήταν το ερωτηματολόγιο. Αυτό το επιτρέπει η μέθοδος της επισκόπησης που χρησιμοποιήθηκε, γιατί η έρευνα είναι ποσοτική και εξάγει στατιστικά αποτελέσματα.

Το ερωτηματολόγιο μας αποτελείται από τριάντα έξι (36) ερωτήσεις κλειστού τύπου. Από αυτές οι πέντε (5) αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία, οι έξι (6) είναι πολλαπλών απαντήσεων και οι τρεις (3) είναι κύριες και δευτερεύουσες.

7.6 Φάσεις της έρευνας

Η διεξαγωγή της έρευνας διήρκησε συνολικά τρεις (3) μήνες, από τον Μάιο 2008 έως και τον Αύγουστο 2008. Για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας αυτής και σύμφωνα με τη μέθοδο της επισκόπησης, θεωρήθηκε σκόπιμο η μελέτη αυτή να χωριστεί σε τρεις (3) φάσεις. Ειδικότερα:

- **A' φάση- προκαταρκτική φάση έρευνας:**

Κατά τη διάρκεια της A' φάσης έγιναν τα εξής:

1. Συγκεκριμενοποίηση του θέματος.
2. Ανεύρεση σχετικού βιβλιογραφικού υλικού από βιβλιοπωλεία της Αθήνας, από ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο της Αμερικής, από ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά και από σελίδες του διαδικτύου.
3. Εντοπισμός του πληθυσμού και αναζήτηση των υποκειμένων του δείγματος. Η επιλογή των υποκειμένων του δείγματος ολοκληρώθηκε μετά από την αναζήτηση αυτών σε συλλόγους, συνδικάτα και σωματεία του δήμου Θεσσαλονίκης, οι οποίοι ήταν οι εξής: ο Ελληνο-αλβανικός Σύλλογος, ο Σύλλογος Εργατών Μητέρα Τερέζα, το Γραφείο Υποστήριξης Μεταναστών και Προσφύγων, η American Bank of Albanian, το Συνδικάτο Ιματισμού, Κλωστοϋφαντουργίας και Πλεκτικής, το Συνδικάτο Μετάλλου, το Σωματείο Ιδιωτικών Υπαλλήλων, το Σωματείο Αισθητικών, το Σωματείο Επαγγελματιών Οδηγών ταξί, η Ένωση Δημοσιοϋπαλληλικών Οργανώσεων Θεσσαλονίκης (Ε.Δ.Ο.Θ.), η Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), ο Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (Ο.Α.Σ.Θ.), ο Σύλλογος Φοιτητών Πολιτικών Επιστημών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.).

Θεωρήθηκε σκόπιμο να επιλεγούν όλα τα υποκείμενα του δείγματος από συλλόγους έτσι ώστε να υπάρχει ομοιογένεια.

- **B' φάση – κύρια φάση:**

Κατά τη B' φάση έρευνας συνέβησαν τα εξής:

1. Τηλεφωνική επικοινωνία με τους εκπροσώπους των συλλόγων [Ελληνο-αλβανικός Σύλλογος, Σύλλογος Εργατών Μητέρα Τερέζα, Γραφείο Υποστήριξης Μεταναστών και Προσφύγων, American Bank of Albanian, Συνδικάτο Ιματισμού, Κλωστοϋφαντουργίας και Πλεκτικής, Συνδικάτο Μετάλλου, Σωματείο Ιδιωτικών Υπαλλήλων, Σωματείο Αισθητικών, Σωματείο Επαγγελματιών Οδηγών ταξί, η Ένωση Δημοσιοϋπαλληλικών Οργανώσεων Θεσσαλονίκης (Ε.Δ.Ο.Θ.), η Ανώτατη Διοίκηση Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), ο Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (Ο.Α.Σ.Θ.), ο Σύλλογος Φοιτητών Πολιτικών Επιστημών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.)] με σκοπό να ενημερωθούν για το στόχο της μελέτης αυτής και να καθοριστούν κάποιες συναντήσεις με αυτούς.
2. Συναντήσεις με ορισμένα από τα υποψήφια υποκείμενα προκειμένου να ενημερωθούν για το σκοπό της μελέτης αυτής και για τη συμμετοχή τους στην ερευνητική διαδικασία.
3. Διανομή των ερωτηματολογίων στα άτομα του δείγματος και συγκέντρωση όλων των ερωτηματολογίων στο χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών (από τον Ιούνιο 2008 έως και τον Αύγουστο 2008).

• **Γ' φάση έρευνας:**

Κατά τη Γ' φάση έρευνας ολοκληρώθηκαν τα εξής:

1. Κωδικοποίηση και στατιστική ανάλυση των δεδομένων όπως συγκεντρώθηκαν από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων.
2. Σύγκριση των αποτελεσμάτων με τις σχετικές αναφορές της βιβλιογραφίας που χρησιμοποιήθηκε για την ολοκλήρωση του θεωρητικού μέρους της μελέτης αυτής.

3. Διεξαγωγή των συμπερασμάτων και παρουσίαση προτάσεων – εισηγήσεων για το συγκεκριμένο θέμα.

7.7 Πληθυσμός – Δείγμα

Πληθυσμός είναι η ευρύτερη ομάδα των υποκειμένων από τα οποία επιλέγεται το δείγμα. Με τον όρο «Δείγμα» εννοούμε τον τελικό αριθμό των ατόμων, ή τα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται σε μία έρευνα (Αθανασίου 2007).

Ο πληθυσμός της μελέτης αυτής ήταν όλοι οι ενήλικοι που είχαν ή έχουν σύντροφο στη ζωή τους. Το δείγμα μας αρχικά αποτελούνταν από τετρακόσια σαράντα (440) άτομα, τα οποία δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην ερευνητική διαδικασία. Από τα παραπάνω τετρακόσια σαράντα (440) άτομα τα τριακόσια πενήντα (350), επέστρεψαν απαντημένα ερωτηματολόγια, εκ των οποίων τα είκοσι πέντε (25) ήταν άκυρα. Το δείγμα μας τελικά αποτελούταν από τριακόσια είκοσι πέντε (325) άτομα δηλαδή, εκατόν σαράντα πέντε (145) άτομα αλβανικής καταγωγής [εβδομήντα δύο (72) άνδρες και εβδομήντα τρεις (73) γυναίκες] και εκατόν ογδόντα (180) άτομα ελληνικής καταγωγής [ενενήντα (90) άνδρες και ενενήντα (90) γυναίκες] που ζουν στην περιοχή του δήμου Θεσσαλονίκης και είναι εγγεγραμμένοι σε Εργατικούς Συλλόγους, Συνδικάτα και Σωματεία. Η ηλικίες των ατόμων του δείγματος κυμαίνονται από δεκαοχτώ ετών έως πενήντα έξι και άνω (18 ετών – 56 και άνω).

Η μέθοδος δειγματοληψίας που χρησιμοποιήθηκε είναι η **δειγματοληψία χιονοστιβάδας** (snowball sampling). Στη δειγματοληψία χιονοστιβάδας, ο ερευνητής ξεκινάει από ένα

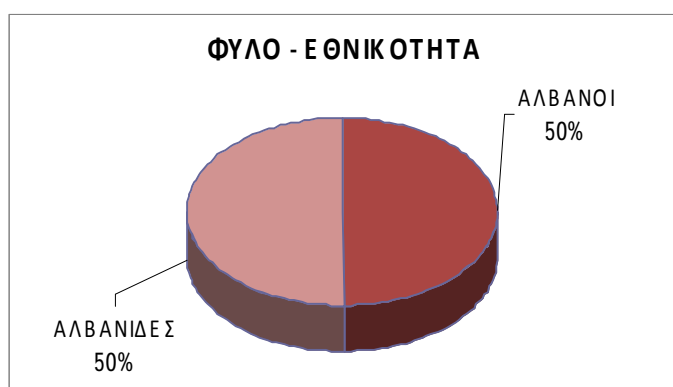
συγκεκριμένο αριθμό ατόμων με τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που απαιτεί η έρευνα. Στη συνέχεια τα άτομα αυτά υποδεικνύουν στον ερευνητή άλλα άτομα με τα ίδια γνωρίσματα. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται έως ότου συλλεχθεί ο επιθυμητός αριθμός δείγματος (Αθανασίου 2007).

7.8 Σημαντικότητα της Έρευνας

Η έρευνα αυτή είναι σημαντική όσον αφορά το αντικείμενο της ζήλειας στο ζευγάρι και τις διαφυλικές και διαπολιτισμικές διαφορές που προέκυψαν, καθώς μέχρι σήμερα, δεν έχουν υπάρξει σημαντικές έρευνες στον ελλαδικό χώρο.

7.9 Στατιστική Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Από το δείγμα των Αλβανών 50% είναι άνδρες και 50% είναι γυναίκες.

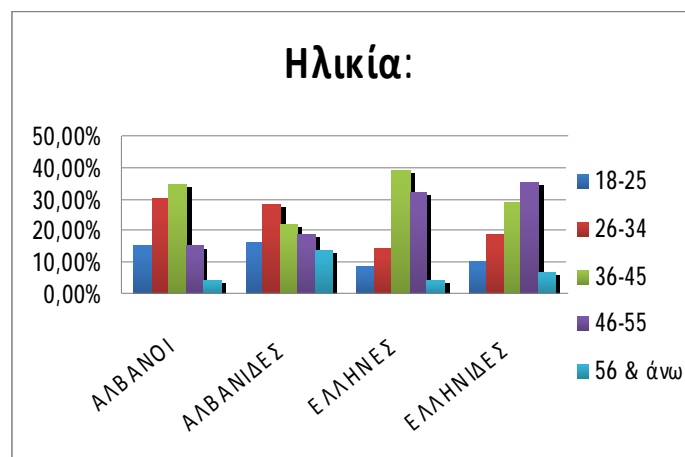

ΣΧ.1

Από το δείγμα των Ελλήνων 50% είναι άνδρες και 50% είναι γυναίκες.

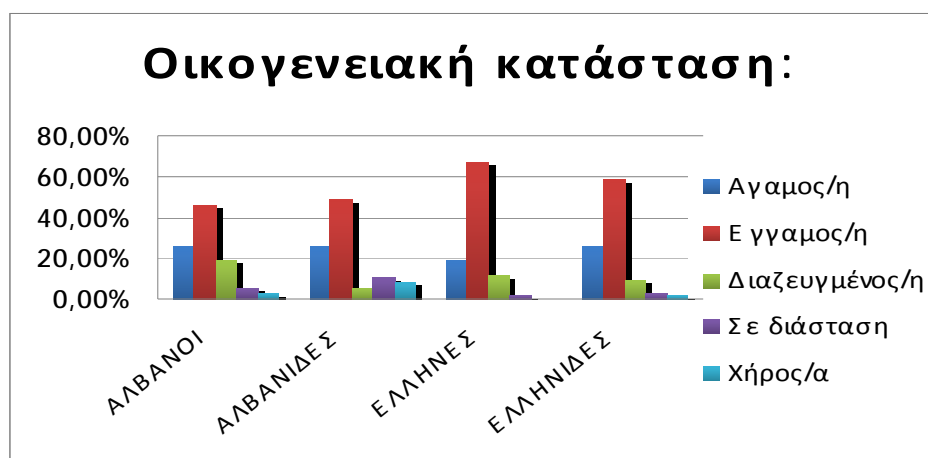

ΣΧ.2

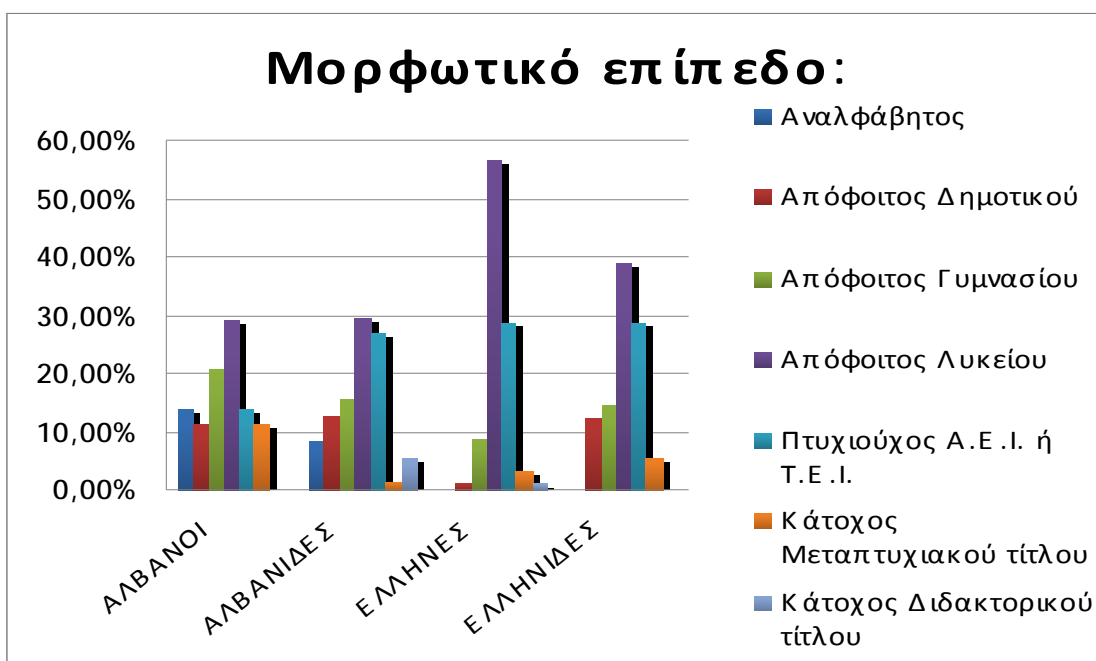
ΣΧ. 3

Το δείγμα της έρευνάς μας κάλυψε όλο το φάσμα ηλικιών από 18-56 και άνω. Στους Αλβανούς το 34,72% ήταν ηλικίας 36-45, το 30,56% ήταν 26-35, το 15,28% ήταν 18-25, το 15,28% ήταν 46-55 και το 4,17% ήταν 56 και άνω. Στις Αλβανίδες το 28,77% ήταν 26-35, το 21,92% ήταν 36-45, το 19,18% ήταν 46-55, το 16,44% ήταν 18-25 και το 13,7% ήταν 56 και άνω. Στους Έλληνες το 39,33% ήταν 36-45, το 32,58% ήταν 46-55, το 14,61% ήταν 26-35, το 8,99% ήταν 18-25 και 4,49% ήταν 56 και άνω. Στις Ελληνίδες το 35,56% ήταν 46-55, το 28,89% ήταν 36-45, το 18,89% ήταν 26-35, το 10% ήταν 18-25 και το 6,67% ήταν 56 και άνω.

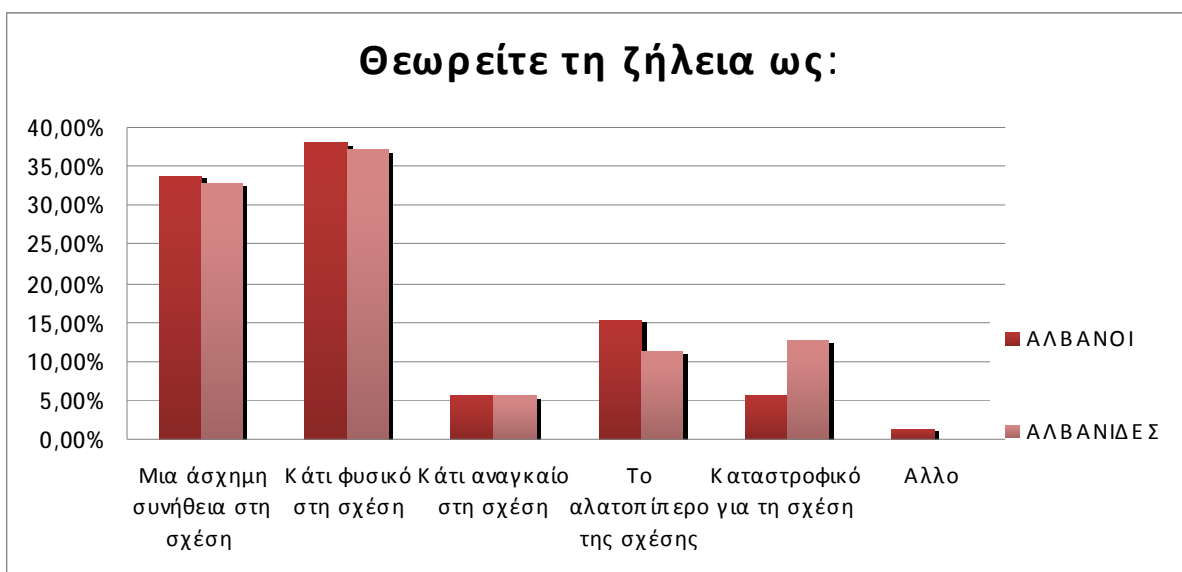
ΣΧ. 4

Στην ερώτηση 3 (σχ.4) στους Αλβανούς το 45,53% ήταν έγγαμοι, ακολούθησαν οι άγαμοι με 26,39%, οι διαζευγμένοι με 19,44%, σε διάσταση με 5,56% και οι χήροι με 2,78%. Στις Αλβανίδες το 49,32% ήταν έγγαμες, άγαμες ήταν το 26,03%,σε διάσταση ήταν το 10,96%, χήρες το 8,22% και διαζευγμένες το 5,48%. Στους Έλληνες το 67,78% ήταν έγγαμοι, ακολούθησαν οι άγαμοι με 18,89%, οι διαζευγμένοι με 11,11% και σε διάσταση το 2,22%. Στις Ελληνίδες ήταν έγγαμες το 58,43%, άγαμες το 25,84%, διαζευγμένες το 10,11% σε διάσταση το 3,37% και χήρες το 2,25%.

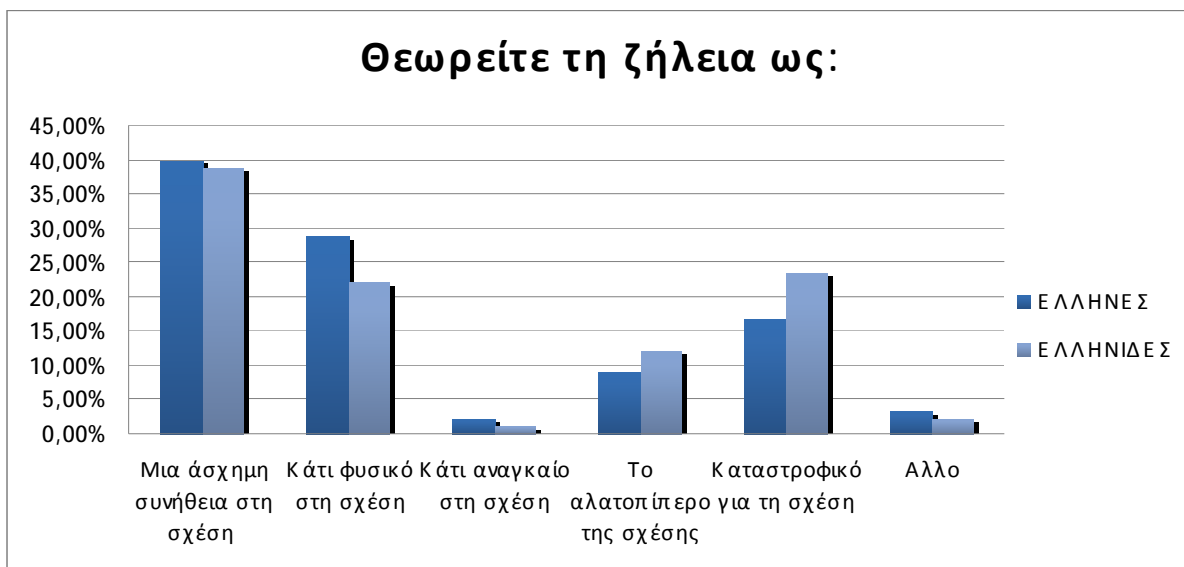
ΣΧ. 5

Στην ερώτηση 4, (σχ.5) στην ομάδα των Αλβανών παρατηρείται ότι το 29,17% ήταν απόφοιτοι λυκείου, το 20,83% απόφοιτοι γυμνασίου, το 13,89% πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι, το 13,89% αναλφάβητοι, το 11,11% απόφοιτοι δημοτικού και το 11,11% κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου. Στις Αλβανίδες το 29,58% ήταν απόφοιτοι λυκείου, το 26,76% πτυχιούχοι Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι., το 15,49% απόφοιτοι γυμνασίου, το 12,68% απόφοιτοι δημοτικού, το 8,45% αναλφάβητες, το 5,63% κάτοχοι διδακτορικού τίτλου και το 1,41% κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου. Στους Έλληνες το 56,67% ήταν απόφοιτοι λυκείου, το 28,89% πτυχιούχοι Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι., το 8,89% απόφοιτοι γυμνασίου, το 3,33% κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, το 1,11% απόφοιτοι δημοτικού και το 1,11% κάτοχοι διδακτορικού τίτλου. Στις Ελληνίδες το 38,89% ήταν απόφοιτοι λυκείου, το 28,89% πτυχιούχοι Α.Ε.Ι ή Τ.Ε.Ι., το 14,44% απόφοιτοι γυμνασίου, το 12,22% απόφοιτοι δημοτικού και το 5,56% κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου.

ΣΧ. 6

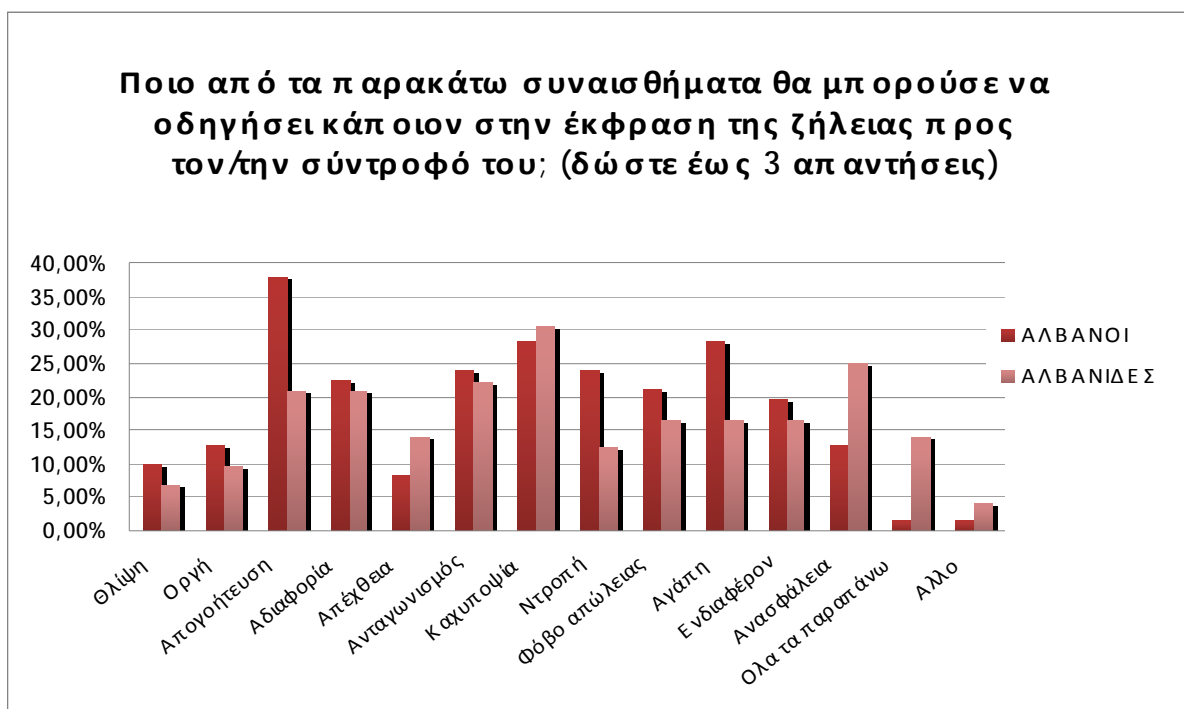
Στην ερώτηση 5 (σχ. 6) οι Αλβανοί απάντησαν πως θεωρούν τη ζήλεια ως κάτι φυσικό στη σχέση (38,03%), μια άσχημη συνήθεια στη σχέση (33,8%), το αλατοπίπερο της σχέσης (15,49%), κάτι αναγκαίο στη σχέση (5,63%) κάτι καταστροφικό για τη σχέση (5,63%) και άλλο (1,41%). Οι Αλβανίδες θεωρούν τη ζήλεια ως κάτι φυσικό στη σχέση (37,14%), μια άσχημη συνήθεια στη σχέση (32,86%), καταστροφικό για τη σχέση (12,86%), το αλατοπίπερο της σχέσης (11,43%), και κάτι αναγκαίο στη σχέση (5,71%).

ΣΧ. 7

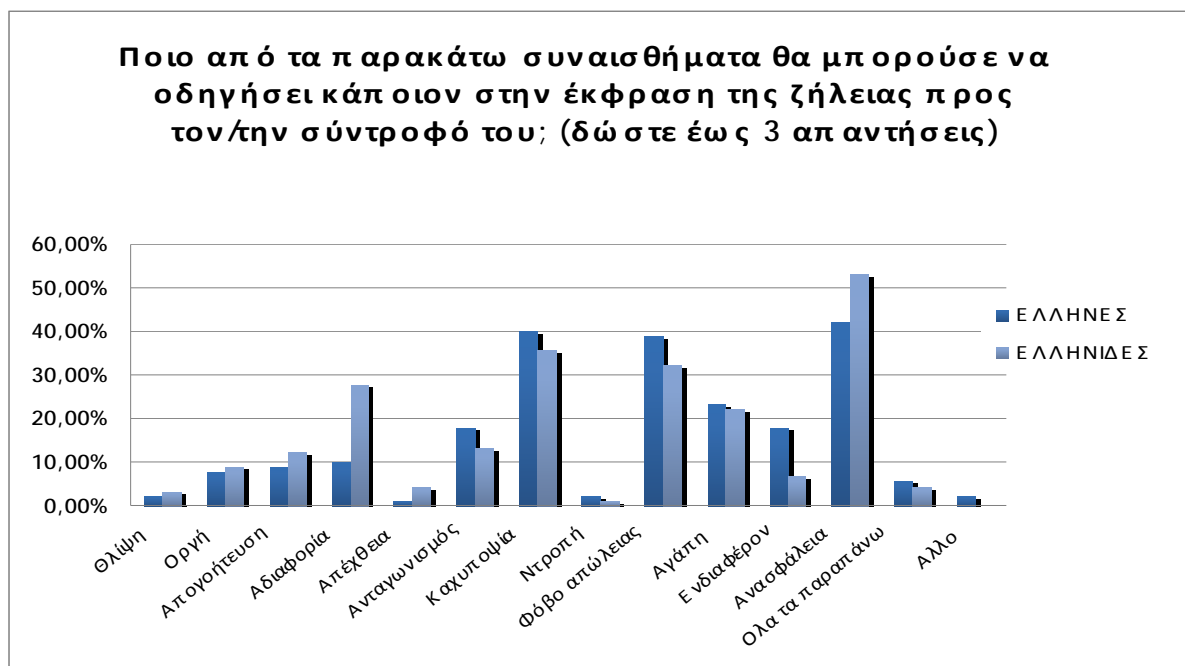
Στην ερώτηση 5 (σχ.7) οι Έλληνες απάντησαν πως θεωρούν τη ζήλεια ως μια άσχημη συνήθεια στη σχέση (40%), κάτι φυσικό στη σχέση (28,89%), καταστροφικό για τη σχέση (16,67%), το αλατοπίπερο της σχέσης (8,89%), άλλο (3,33%) και κάτι αναγκαίο στη σχέση (2,22%). Οι Ελληνίδες θεωρούν τη ζήλεια ως μία άσχημη συνήθεια στη σχέση (38,89%), κάτι καταστροφικό για τη σχέση (23,33%), κάτι φυσικό στη σχέση (22,22%), το αλατοπίπερο της σχέσης (12,22%), άλλο (2,22%) και κάτι αναγκαίο στη σχέση (1,11%).

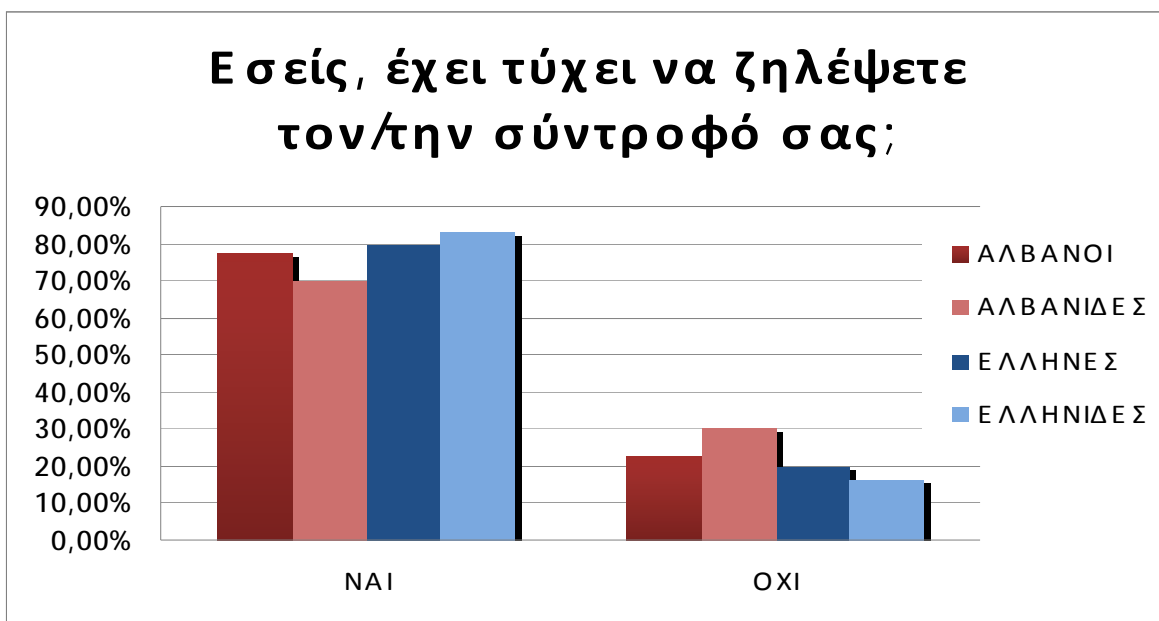
ΣΧ. 8

Στην ερώτηση 6 (σχ.8) παρατηρούμαι ότι τα συναισθήματα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν τους Αλβανούς στην έκφραση της ζήλειας ήταν η απογοήτευση (38,03%), η καχυποψία (28,17%), η αγάπη (28,17%), ο ανταγωνισμός (23,94%), η ντροπή (23,94%), η αδιαφορία (22,54%), ο φόβος απώλειας (21,13%), το ενδιαφέρον (19,72%), η οργή (12,68%), η ανασφάλεια (12,68%), η θλίψη (9,86%), η απέχθεια (8,45%), όλα τα παραπάνω (1,41%) και άλλο (1,41%). Στις Αλβανίδες τα συναισθήματα που θα μπορούσαν να τις οδηγήσουν στην έκφραση της ζήλειας ήταν καχυποψία (30,56%), η ανασφάλεια (25%), ο ανταγωνισμός (22,22%), η απογοήτευση (20,83%), η αδιαφορία (20,83%), ο φόβος απώλειας (16,67%), η αγάπη (16,67%), το ενδιαφέρον (16,67%), η απέχθεια (13,89%), όλα τα παραπάνω (13,89%), η ντροπή (12,5%), η οργή (9,72%), η θλίψη (6,94%) και άλλο (4,17%).

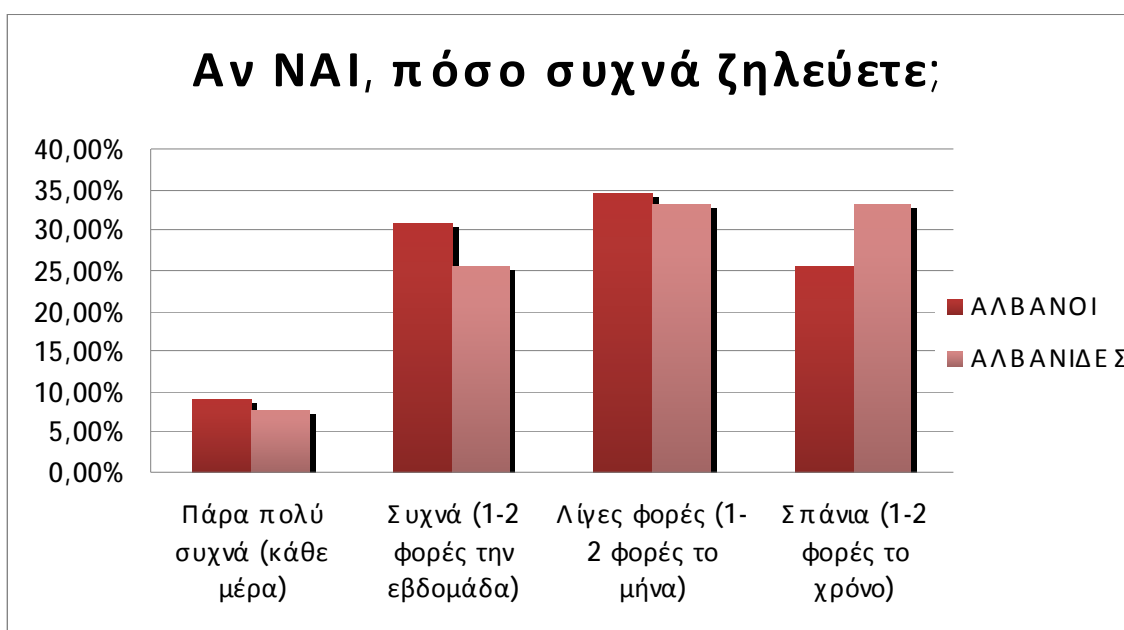
ΣΧ. 9

Στην αντίστοιχη ερώτηση (σχ.9) οι Έλληνες απάντησαν την ανασφάλεια (42,22%), την καχυποψία (40%), το φόβο απώλειας (38,89%), την αγάπη (23,33%), το ενδιαφέρον (17,78%), τον ανταγωνισμό (17,78%), την αδιαφορία (10%), την απογοήτευση (8,89%), την οργή (7,78%), όλα τα παραπάνω (5,56%), τη θλίψη (2,22%), την ντροπή (2,22%), άλλο (2,22%) και την απέχθεια (1,11%). Οι Ελληνίδες απάντησαν την ανασφάλεια (53,33%), την καχυποψία (35,56%), το φόβο απώλειας (32,22%), την αδιαφορία (27,78%), την αγάπη (22,22%), τον ανταγωνισμό (13,33%), την απογοήτευση (12,22%), την οργή (8,89%), το ενδιαφέρον (6,67%), την απέχθεια (4,44%), όλα τα παραπάνω (4,44%), τη θλίψη (3,33%) και τη ντροπή (1,11%).

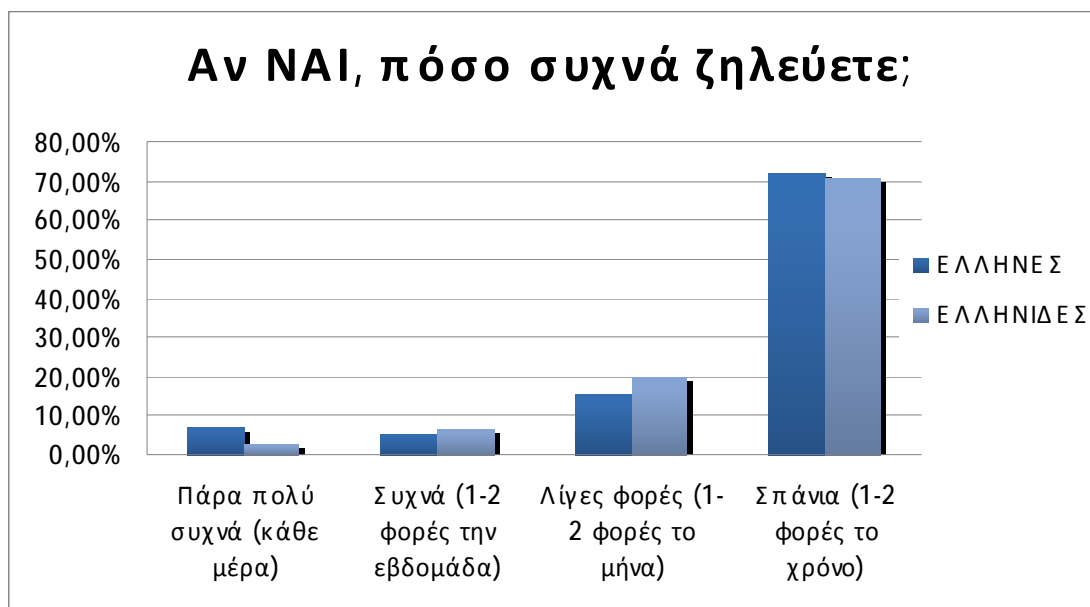
ΣΧ. 10

Στην ερώτηση 7^α (σχ.10) το 77,46% των Αλβανών απάντησαν «Ναι» και το 22,54% «Όχι». Στις Αλβανίδες το 69,86% απάντησε «Ναι» και το 30,14% «Όχι». Στους Έλληνες το 80% απάντησε «Ναι» και το 20% «Όχι». Στις Ελληνίδες το 83,33% απάντησε «Ναι» και το 16,67% «Όχι».

ΣΧ. 11

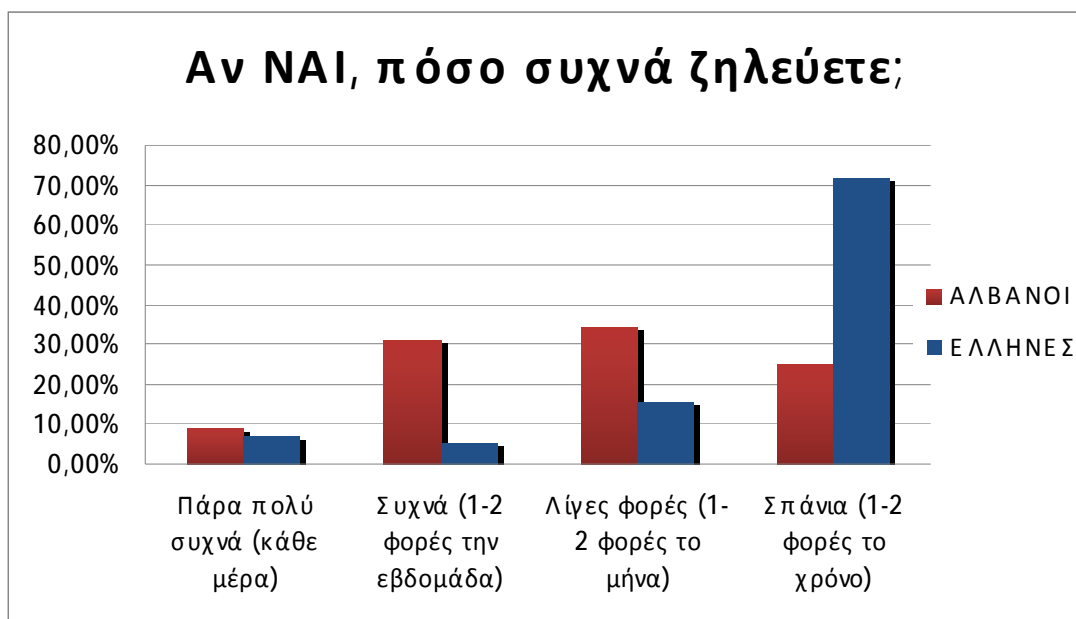
Στην ερώτηση 7^β (σχ.11) το 34,55% των Αλβανών απάντησε ότι ζηλεύουν λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 30,91% συχνά (1-2 την εβδομάδα), το 25,45% σπάνια (1-2 φορές το χρόνο) και το 9,09% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα). Στις Αλβανίδες το 33,33% απάντησε λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 33,33% σπάνια (1-2 φορές το χρόνο), το 25,49% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα) και το 7,84% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα).

ΣΧ. 12

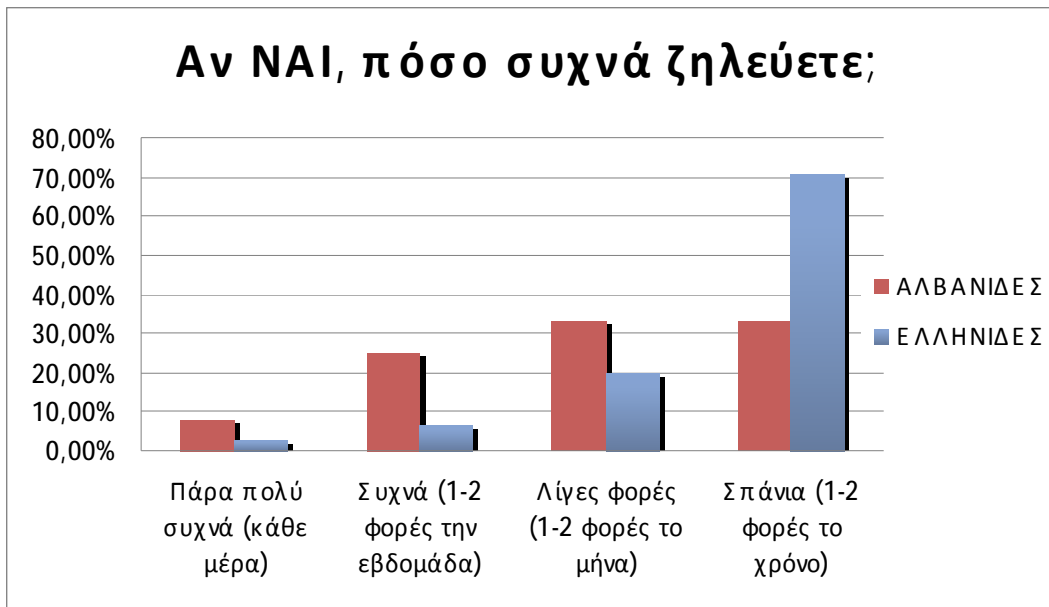
Στην αντίστοιχη ερώτηση (σχ.12) το 71,83% των Ελλήνων απάντησε σπάνια (1-2 φορές το χρόνο), το 15,49% λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 7,04% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα) και το 5,63% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα). Στις Ελληνίδες το 70,67% απάντησε σπάνια (1-2 το χρόνο), το 20% λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 6,67% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα) και το 2,67% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΣΧ. 13

Στην ερώτηση 7^β (σχ.13) το 34,55% των Αλβανών απάντησε ότι ζηλεύουν λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 30,91% συχνά (1-2 την εβδομάδα), το 25,45% σπάνια (1-2 φορές το χρόνο) και το 9,09% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα). Στην αντίστοιχη ερώτηση το 71,83% των Ελλήνων απάντησε σπάνια (1-2 φορές το χρόνο), το 15,49% λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 7,04% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα) και το 5,63% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΣΧ. 14

Στην ερώτηση 7^β το 33,33% των Αλβανίδων απάντησε λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 33,33% σπάνια (1-2 φορές το χρόνο), το 25,49% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα) και το 7,84% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα). Στις Ελληνίδες το 70,67% απάντησε σπάνια (1-2 το χρόνο), το 20% λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα), το 6,67% συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα) και το 2,67% πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα)

ΣΧ. 15

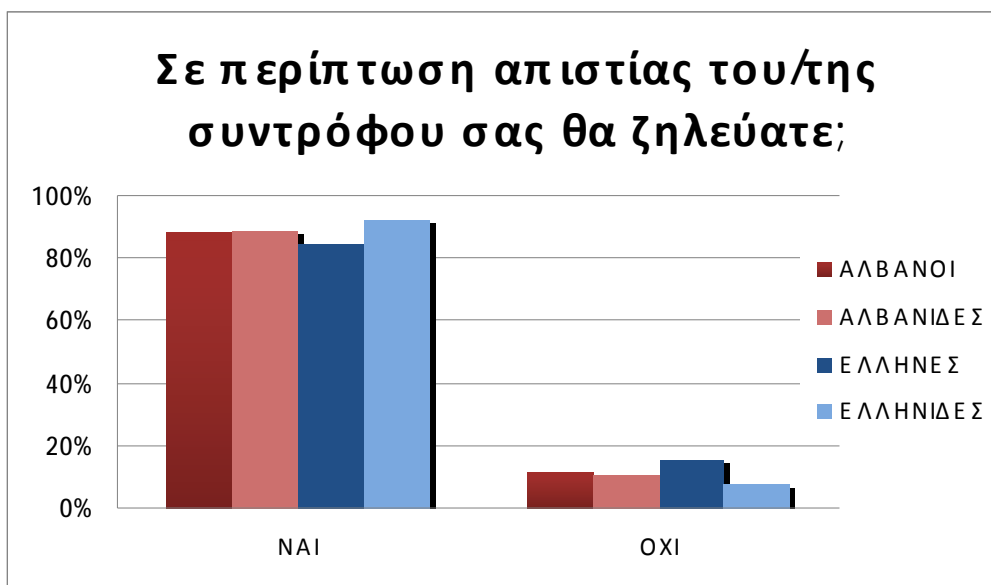
Στην ερώτηση 8 (σχ.15) οι Αλβανοί θεωρούν ως απιστία την πλατωνική σχέση του συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα (35,21%), τη σεξουαλική σχέση με έναν άλλο άνδρα (33,8%), όταν η σύντροφος/σύζυγος τους κοιτάει έναν άλλο άνδρα (23,94%), όταν η σύντροφος/σύζυγος φλερτάρει με έναν άλλο άνδρα (14,08%), όλα τα παραπάνω (7,04%) και άλλο (1,41%). Οι Αλβανίδες θεωρούν ως απιστία τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου/συζύγου τους με μία άλλη γυναίκα (43,06%), την πλατωνική σχέση του συντρόφου/σύζυγου τους με μία άλλη γυναίκα (23,61%), όλα τα παραπάνω (22,22%), όταν ο σύντροφος/σύζυγος τους φλερτάρει με μία άλλη γυναίκα (15,28%), όταν ο σύντροφος/σύζυγος τους κοιτάει μία άλλη γυναίκα (12,5%) και άλλο (1,39%).

ΣΧ. 16

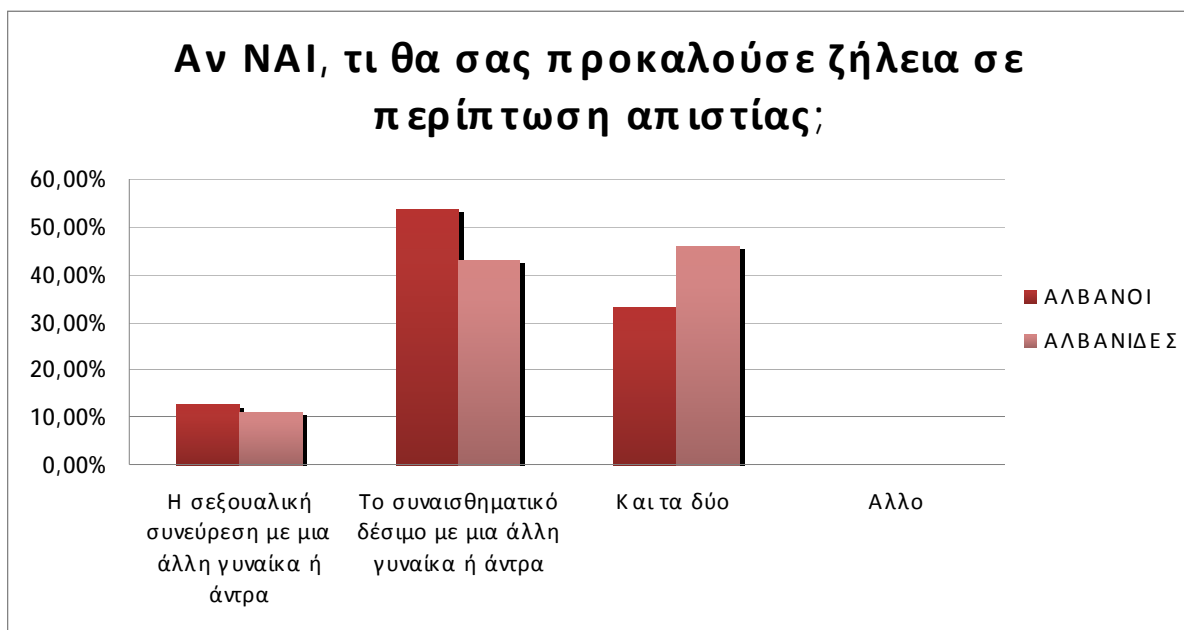
Στην ίδια ερώτηση (σχ.16) οι Έλληνες θεωρούν ως απιστία τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου/συζύγου τους με έναν άλλο άντρα (65,56%), όλα τα παραπάνω (18,89%), όταν η σύντροφος/σύζυγος τους φλερτάρει έναν άλλο άνδρα (16,67%), την πλατωνική σχέση της συντρόφου/συζύγου με έναν άλλο άνδρα (6,67%), όταν η σύντροφος/σύζυγος τους κοιτάει έναν άλλο άνδρα (2,22%) και άλλο (1,11%). Οι Ελληνίδες θεωρούν ως απιστία τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου/συζύγου τους με μία άλλη γυναίκα, όλα τα παραπάνω (16,67%), όταν ο σύντροφος/σύζυγος τους φλερτάρει μία άλλη γυναίκα (10%), την πλατωνική σχέση του συντρόφου/συζύγου τους με μία άλλη γυναίκα (7,78%), άλλο (2,22%) και όταν ο σύντροφος/σύζυγος τους κοιτάει μία άλλη γυναίκα (1,11%)

ΣΧ. 17

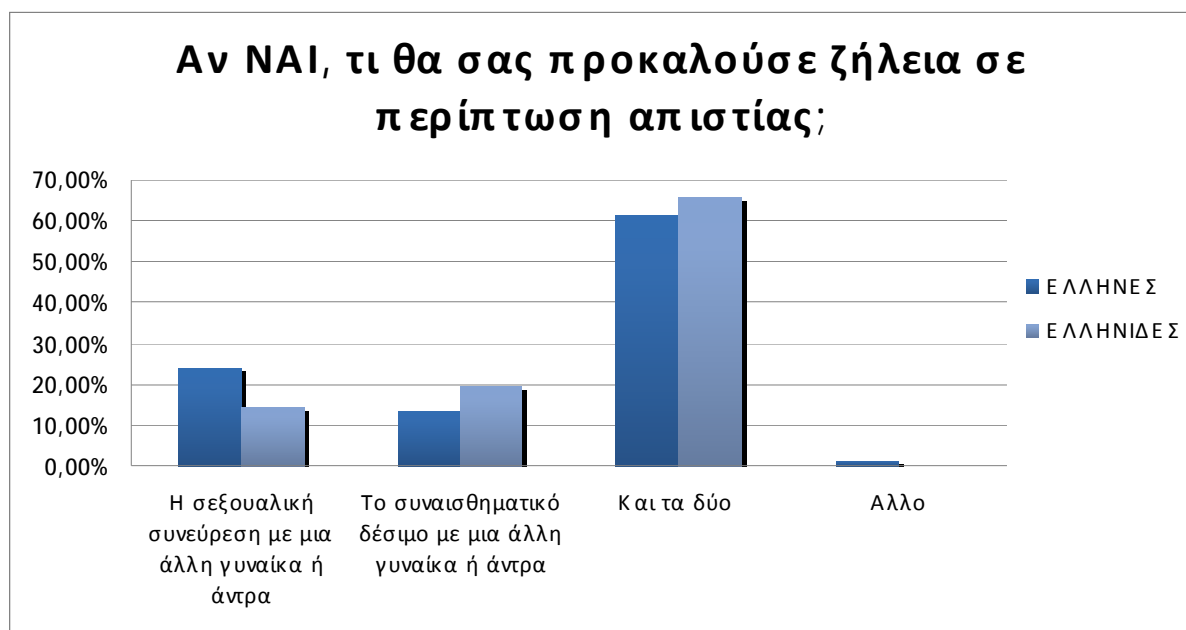
Στην ερώτηση 9^α (σχ.17) το 89% των Αλβανών απάντησαν «Ναι» και το 11% «Όχι». Το 89% των Αλβανίδων απάντησαν «Ναι» και το 11% «Όχι». Στους Έλληνες το 84% απάντησαν «Ναι» και το 16% «Όχι». Στις Ελληνίδες το 92% απάντησαν «Ναι» και το 8% «Όχι».

ΣΧ. 18

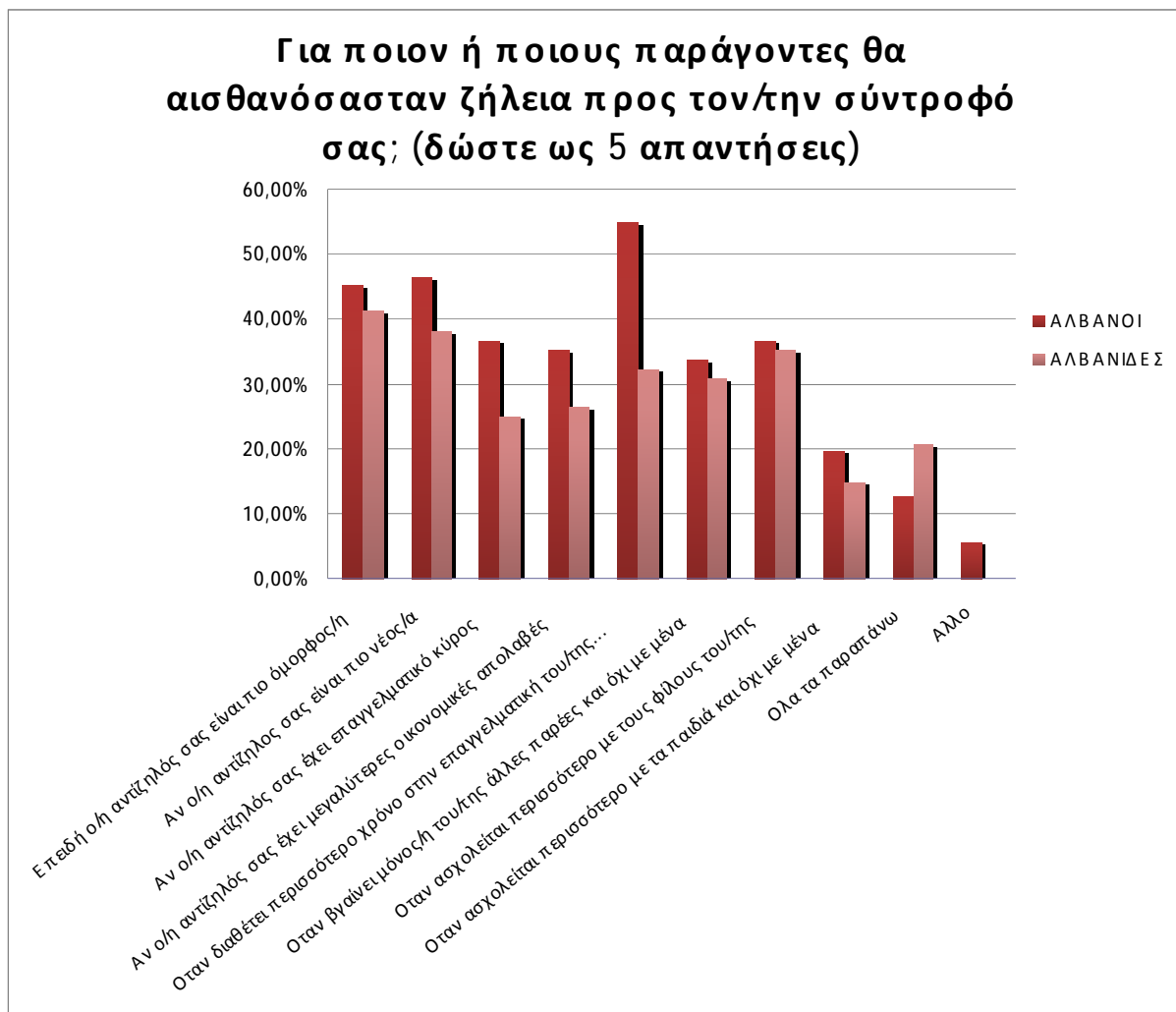
Στην ερώτηση 9^β (σχ.18) οι Αλβανοί απάντησαν ότι θα τους προκαλούσε ζήλεια το συναισθηματικό δέσιμο της συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα (53,97%), και τα δύο το 33,33% και η σεξουαλική

συνεύρεση με έναν άλλο άνδρα (12,7%). Οι Αλβανίδες απάντησαν και τα δύο (46,03%), το συναισθηματικό δέσιμο με μια άλλη γυναίκα (42,86%) και η σεξουαλική συνεύρεση με μια άλλη γυναίκα (11,11%).

ΣΧ. 19

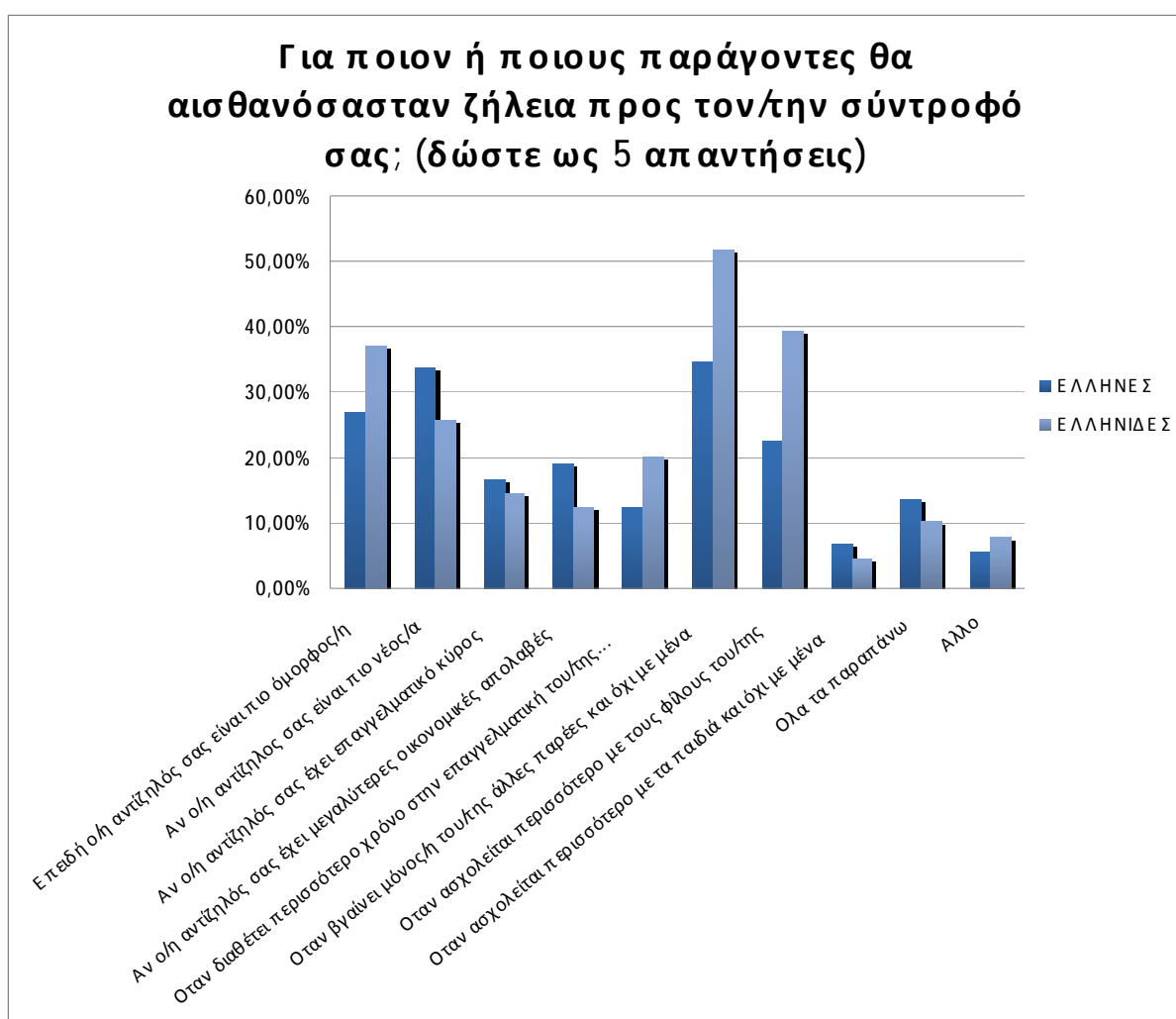
Στην ίδια ερώτηση (σχ.19) οι Έλληνες απάντησαν και τα δύο (61,33%), η σεξουαλική συνεύρεση με έναν άλλο άνδρα (24%), το συναισθηματικό δέσιμο με έναν άλλο άντρα (13,33) και άλλο (1,33%). Οι Ελληνίδες απάντησαν και τα δύο (65,85%), το συναισθηματικό δέσιμο με μια άλλη γυναίκα (42,86%) και η σεξουαλική συνεύρεση με μια άλλη γυναίκα (14,63%).

ΣΧ. 20

Στην ερώτηση 10 (σχ. 20) οι Αλβανοί απάντησαν όταν διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική της καριέρα από ότι σε εκείνους (54,93%), αν ο αντίζηλός τους είναι πιο νέος (46,48%), επειδή ο αντίζηλός τους είναι πιο όμορφος (45,07%), όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους της (36,62%), αν ο αντίζηλος τους έχει επαγγελματικό κύρος (36,62%), αν ο αντίζηλος τους έχει μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές (35,21%), όταν βγαίνει μόνη της με άλλες παρέες και όχι με εκείνους (33,8%), όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι με εκείνους (19,72%), όλα τα παραπάνω (12,68%) και άλλο (5,63%). Οι Αλβανίδες απάντησαν επειδή η αντίζηλός τους είναι πιο όμορφη (41,18%), αν η αντίζηλός τους είναι πιο νέα (38,24%), όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του (35,29%), όταν διαθέτει

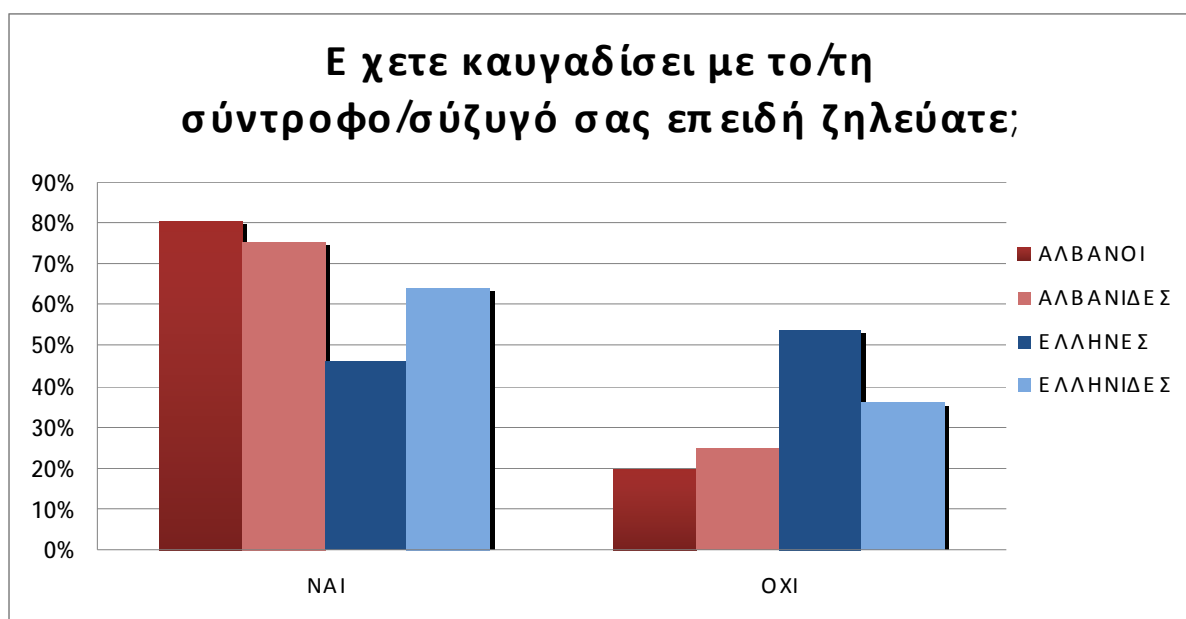
περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική του καριέρα από ότι σε εκείνες (32,35%), όταν βγαίνει μόνος του με άλλες παρέες και όχι με εκείνες (30,88%), αν η αντίζηλός τους έχει μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές (26,47%), αν η αντίζηλος τους έχει επαγγελματικό κύρος (25%), όλα τα παραπάνω (20,59%) και όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι με εκείνες (14,71%

ΣΧ. 21

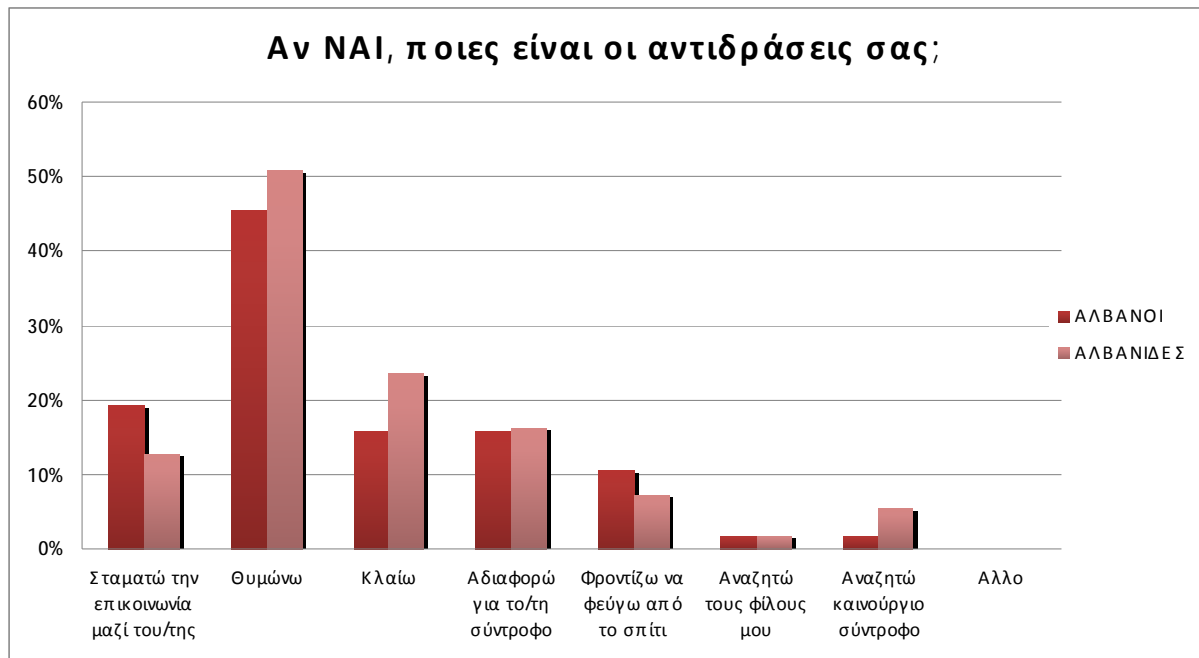
Στην ίδια ερώτηση (σχ.21), οι Έλληνες απάντησαν όταν βγαίνει μόνη της με άλλες παρέες και όχι με εκείνους (34,83%), αν ο αντίζηλός τους

είναι πιο νέος (33,71%), επειδή ο αντίζηγλός τους είναι πιο όμορφος (26,97%), όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους της (22,47%), αν ο αντίζηγλος τους έχει μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές (19,1%), αν ο αντίζηγλος τους έχει επαγγελματικό κύρος (16,85%), όλα τα παραπάνω (13,48%), όταν διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική της καριέρα και όχι σε εκείνους (12,36%), όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι με εκείνους (6,74%) και άλλο (5,62%). Οι Ελληνίδες απάντησαν όταν βγαίνει μόνος τους με άλλες παρέες και όχι με εκείνες (51,69%), όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του (39,33%), επειδή η αντίζηγλος τους είναι πιο όμορφη (37,08%), αν η αντίζηγλός τους είναι πιο νέα (25,84%), όταν διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική του καριέρα από ότι σε εκείνες (20,22%), αν η αντίζηγλος έχει επαγγελματικό κύρος (14,61%), αν η αντίζηγλος έχει μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές (12,36%), όλα τα παραπάνω (10,11%), άλλο (7,87%) και όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι με εκείνες (4,49%).

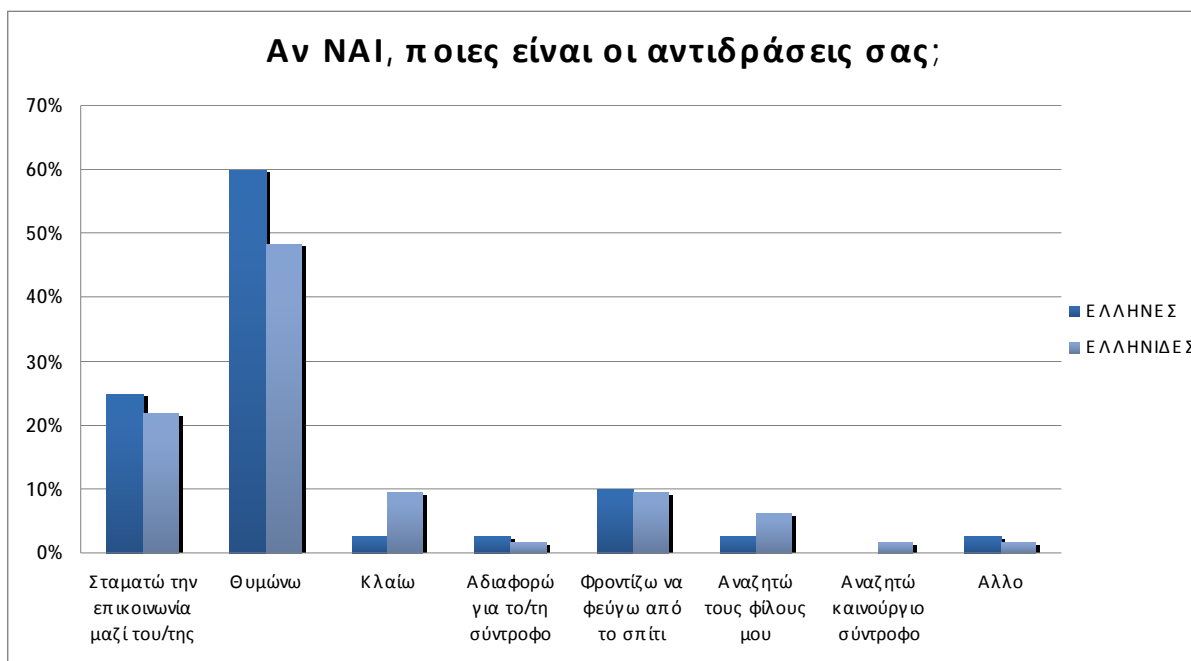
ΣΧ. 22

Στην ερώτηση 11^α (σχ22) το 80% των Αλβανών απάντησαν «Ναι» και το 20% «Όχι». Το 75% των Αλβανίδων απάντησαν «Ναι» και το 25% «Όχι». Το 54% των Ελλήνων απάντησαν «Όχι» και το 46% «Ναι». Το 64% των Ελληνίδων απάντησαν «Ναι» και το 36% «Όχι».

ΣΧ. 23

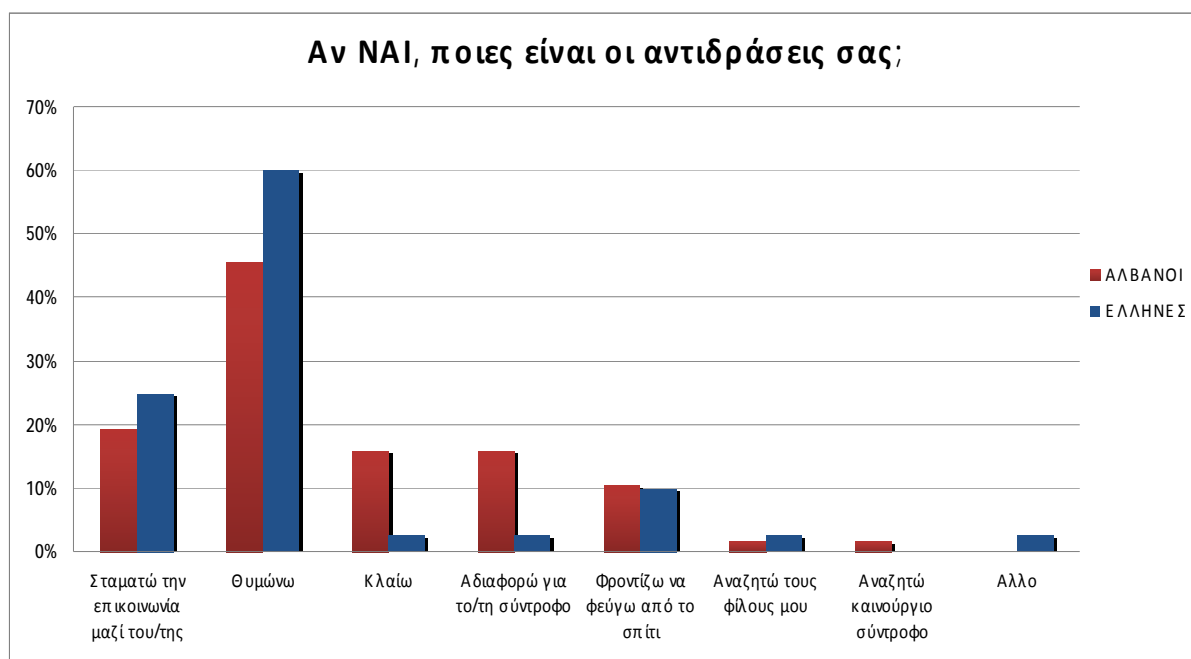
Στην ερώτηση 11^β (σχ.23) οι Αλβανοί απάντησαν ότι θυμώνουν (46%), σταματούν την επικοινωνία μαζί της (19%), κλαίει (16%), αδιαφορούν για τη σύντροφό τους (16%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (11%), αναζητούν τους φίλους τους (2%) και αναζητούν καινούργια σύντροφο (2%). Οι Αλβανίδες απάντησαν ότι θυμώνουν (51%), κλαίει (24%), αδιαφορούν για τον σύντροφό τους (16%), σταματούν την επικοινωνία μαζί του (13%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (7%), αναζητούν καινούργιο σύντροφο (5%) και αναζητούν τους φίλους τους (2%).

ΣΧ. 24

Στην ίδια ερώτηση (σχ.24) οι Έλληνες απάντησαν ότι θυμώνουν (60%), σταματούν την επικοινωνία μαζί της (25%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (10%), κλαίει (3%), αδιαφορούν για τη σύντροφό τους (3%), αναζητούν τους φίλους τους (3%) και άλλο (3%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι θυμώνουν (48%), σταματούν την επικοινωνία μαζί του (22%), κλαίει (9%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (9%), αναζητούν τους φίλους τους (6%), αδιαφορούν για το σύντροφο τους (2%), αναζητούν καινούργιο σύντροφο (2%) και άλλο (2%).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

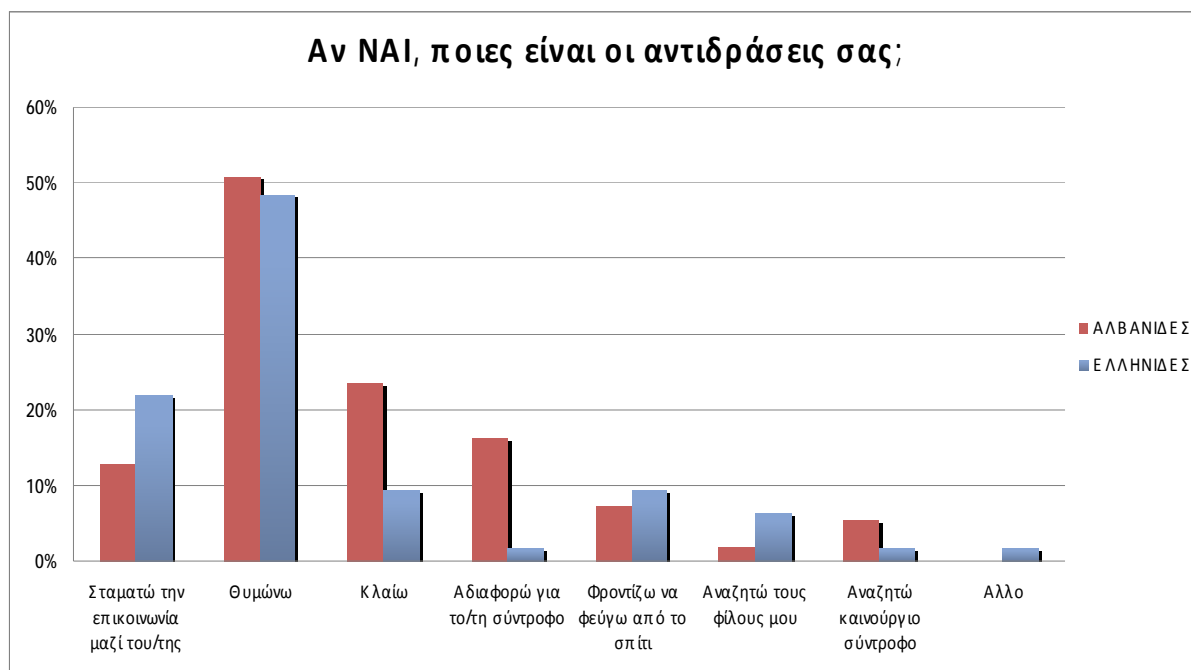

ΣΧ. 25

Στην ερώτηση 11^β (σχ.25) οι Αλβανοί απάντησαν ότι θυμώνουν (46%), σταματούν την επικοινωνία μαζί της (19%), κλαίει (16%), αδιαφορούν για τη σύντροφό τους (16%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (11%), αναζητούν τους φίλους τους (2%) και αναζητούν καινούργια σύντροφο (2%). Οι Έλληνες απάντησαν ότι θυμώνουν (60%), σταματούν την επικοινωνία μαζί της (25%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (10%), κλαίει (3%), αδιαφορούν για τη σύντροφό τους (3%), αναζητούν τους φίλους τους (3%) και άλλο (3%).

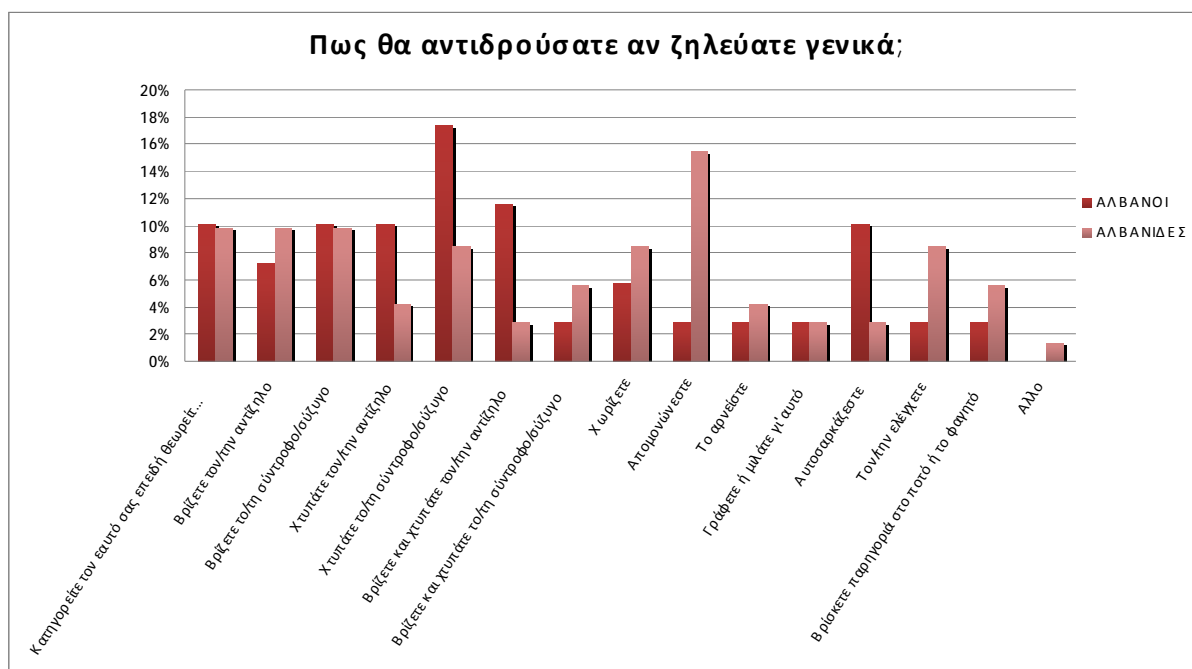

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΣΧ.26

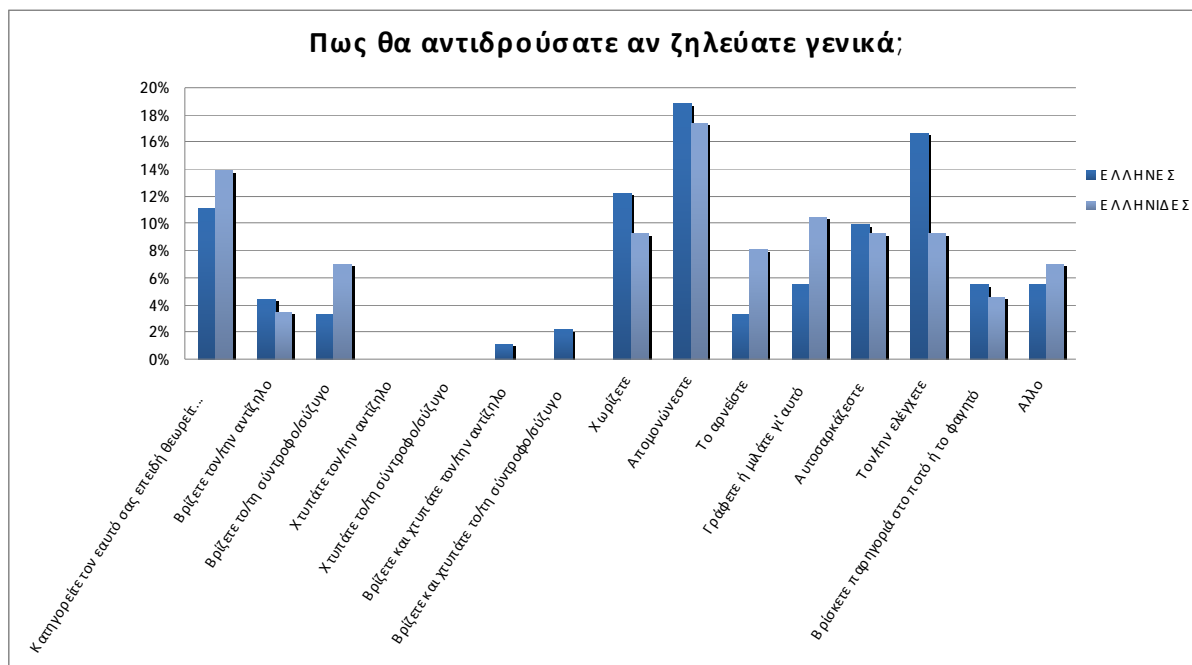
Στην ερώτηση 11^β (σχ.26) οι Αλβανίδες απάντησαν ότι θυμώνουν (51%), κλαίνε (24%), αδιαφορούν για τον σύντροφό τους (16%), σταματούν την επικοινωνία μαζί του (13%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (7%), αναζητούν καινούργιο σύντροφο (5%) και αναζητούν τους φίλους τους (2%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι θυμώνουν (48%), σταματούν την επικοινωνία μαζί του (22%), κλαίνε (9%), φροντίζουν να φεύγουν από το σπίτι (9%), αναζητούν τους φίλους τους (6%), αδιαφορούν για το σύντροφο τους (2%), αναζητούν καινούργιο σύντροφο (2%) και άλλο (2%).

ΣΧ. 27

Στην ερώτηση 12 (σχ.27) οι Αλβανοί απάντησαν ότι χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (17%), βρίζουν και χτυπάνε τον αντίζηλο (12%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόλησή της με άλλες δραστηριότητες (10%), βρίζουν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (10%), χτυπούν τον αντίζηλο (10%), αυτοσαρκάζονται (10%), βρίζουν τον αντίζηλο (7%), χωρίζουν (6%), βρίζουν και χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (3%), απομονώνονται (3%), το αρνούνται (3%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (3%), την ελέγχουν (3%) και βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (3%). Οι Αλβανίδες απάντησαν ότι απομονώνονται (15%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά τον έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόληση του με άλλες δραστηριότητες (10%), βρίζουν την αντίζηλο (10%), βρίζουν το σύντροφο/ σύζυγο τους (10%), χτυπούν το σύντροφο/ σύζυγο (8%), χωρίζουν (8%), τον ελέγχουν (8%), βρίζουν και χτυπούν το σύντροφο/ σύζυγο (6%), βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (6%), χτυπούν την αντίζηλο (4%), το αρνούνται (4%), βρίζουν και χτυπούν την αντίζηλο

(3%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (3%), αυτοσαρκάζονται (3%) και άλλο (1%).

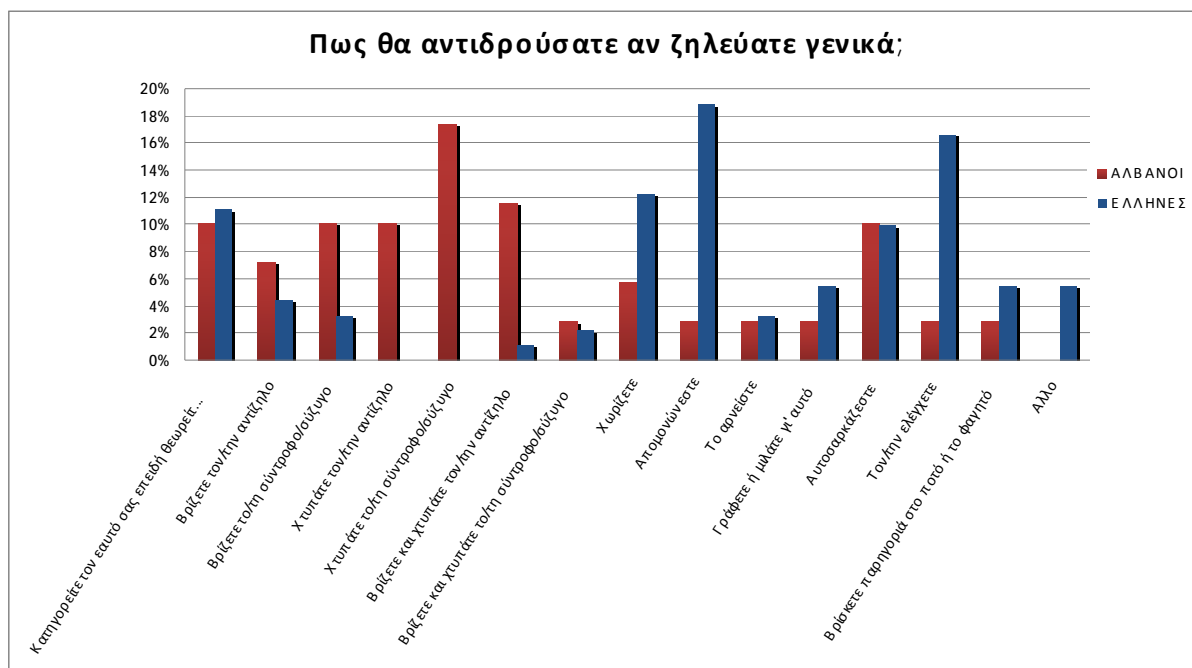

ΣΧ. 28

Στην ίδια ερώτηση (σχ.28) οι Έλληνες απάντησαν ότι απομονώνονται (19%), την ελέγχουν (17%), χωρίζουν (12%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόλησή της με άλλες δραστηριότητες (11%), αυτοσαρκάζονται (10%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (6%), βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (6%), άλλο (6%), βρίζουν τον αντίζηλο (4%), βρίζουν τη σύντροφο/ σύζυγο (3%), το αρνούνται (3%), βρίζουν και χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο (2%) και βρίζουν και χτυπούν τον αντίζηλο (1%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι απομονώνονται (17%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά τον έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόληση του με άλλες δραστηριότητες (14%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (10%), χωρίζουν (9%), αυτοσαρκάζονται (9%), τον ελέγχουν (9%), το αρνούνται (8%),

βρίζουν το σύντροφο/ σύζυγο (7%), άλλο (7%), βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (5%) και βρίζουν την αντίζηλο (3%).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

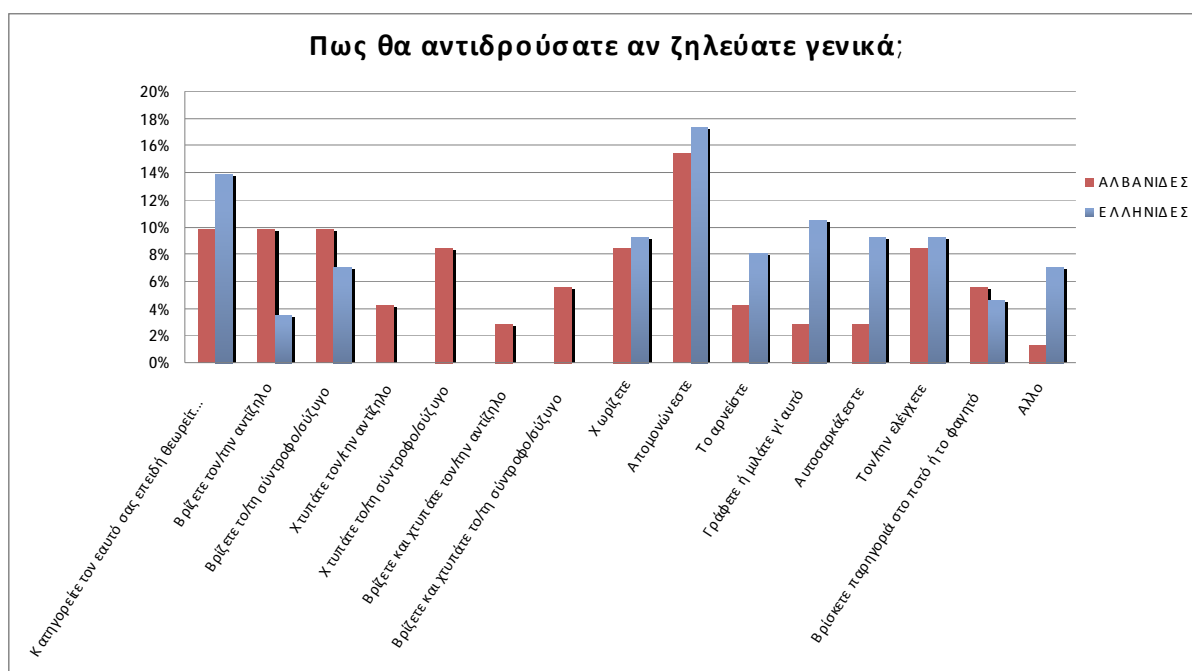

ΣΧ. 29

Στην ερώτηση 12 (σχ.29) οι Αλβανοί απάντησαν ότι χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (17%), βρίζουν και χτυπάνε τον αντίζηλο (12%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόλησή της με άλλες δραστηριότητες (10%), βρίζουν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (10%), χτυπούν τον αντίζηλο (10%), αυτοσαρκάζονται (10%), βρίζουν τον αντίζηλο (7%), χωρίζουν (6%), βρίζουν και χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο τους (3%), απομονώνονται (3%), το αρνούνται (3%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (3%), την ελέγχουν (3%) και βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (3%). Οι Έλληνες απάντησαν ότι απομονώνονται (19%), την ελέγχουν (17%), χωρίζουν (12%), κατηγορούν τον εαυτό τους

επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόλησή της με άλλες δραστηριότητες (11%), αυτοσαρκάζονται (10%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (6%), βρίζουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (6%), άλλο (6%), βρίζουν τον αντίζηλο (4%), βρίζουν τη σύντροφο/ σύζυγο (3%), το αρνούνται (3%), βρίζουν και χτυπούν τη σύντροφο/ σύζυγο (2%) και βρίζουν και χτυπούν τον αντίζηλο (1%).

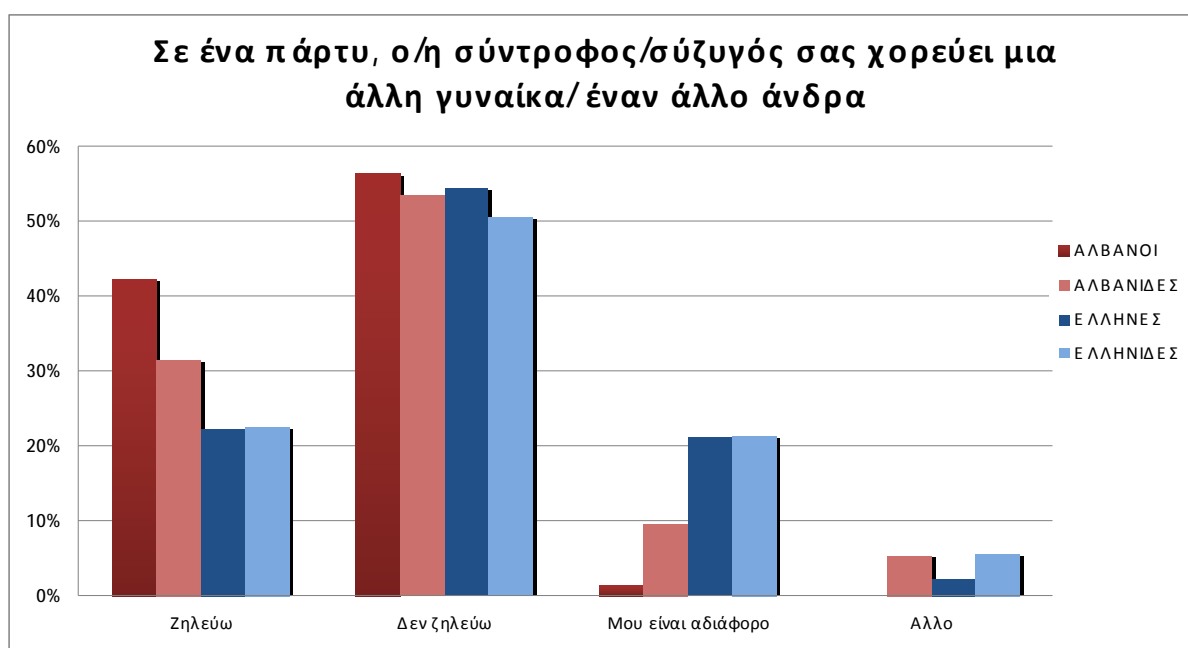
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΣΧ. 30

Στην ίδια ερώτηση (σχ.30) οι Αλβανίδες απάντησαν ότι απομονώνονται (15%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά τον έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόληση του με άλλες δραστηριότητες (10%), βρίζουν την αντίζηλο (10%), βρίζουν το σύντροφο/ σύζυγο τους (10%), χτυπούν το σύντροφο/ σύζυγο (8%), χωρίζουν (8%), τον ελέγχουν (8%), βρίζουν και χτυπούν το σύντροφο/

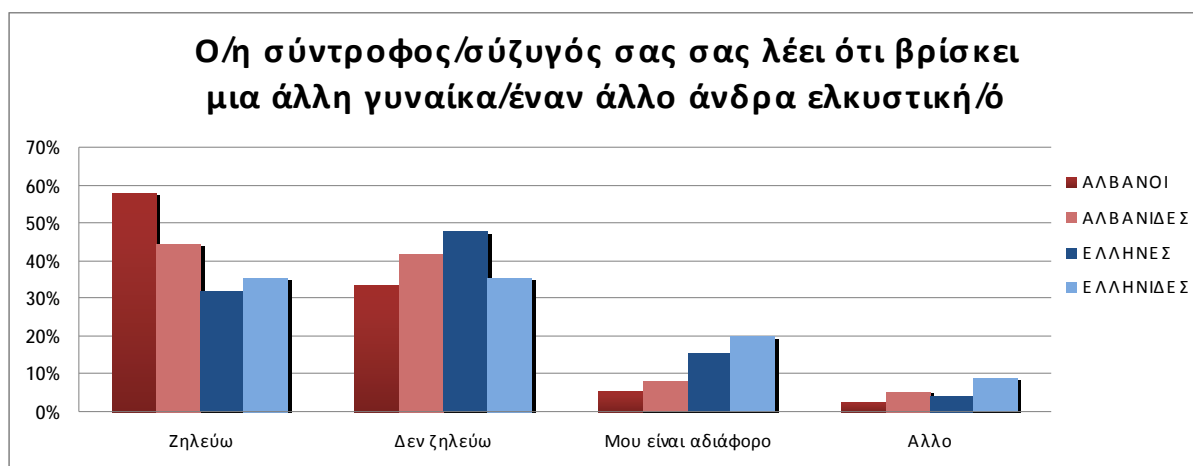
σύζυγο (6%), βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (6%), χτυπούν την αντίζηλο (4%), το αρνούνται (4%), βρίζουν και χτυπούν την αντίζηλο (3%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (3%), αυτοσαρκάζονται (3%) και άλλο (1%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι απομονώνονται (17%), κατηγορούν τον εαυτό τους επειδή θεωρούν ότι η δική τους συμπεριφορά τον έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόληση του με άλλες δραστηριότητες (14%), γράφουν ή μιλούν για αυτό (10%), χωρίζουν (9%), αυτοσαρκάζονται (9%), τον ελέγχουν (9%), το αρνούνται (8%), βρίζουν το σύντροφο/ σύζυγο (7%), άλλο (7%), βρίσκουν παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό (5%) και βρίζουν την αντίζηλο (3%).

ΣΧ.31

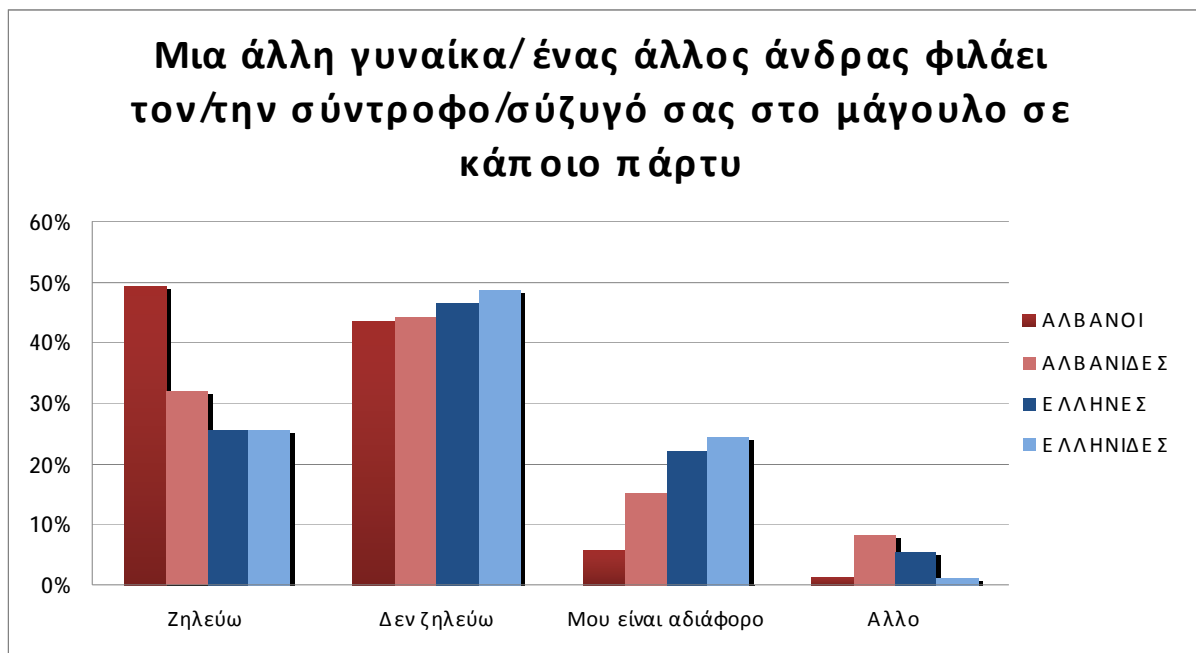
Στην ερώτηση 13 (σχ.31) οι Αλβανοί απάντησαν «δεν ζηλεύω» (56%), «ζηλεύω» (42%), «μου είναι αδιάφορο» (1%). Οι αλβανίδες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (53%), «ζηλεύω» (32%), «μου είναι αδιάφορο» (10%), «άλλο» (5%). Οι Έλληνες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (54%), «ζηλεύω» (22%), «μου είναι αδιάφορο» (21%), «άλλο» (2%). Οι Ελληνίδες

απάντησαν «δεν ζηλεύω» (51%), «ζηλεύω» (22%), «μου είναι αδιάφορο» (21%) και «άλλο» (6%).

ΣΧ. 32

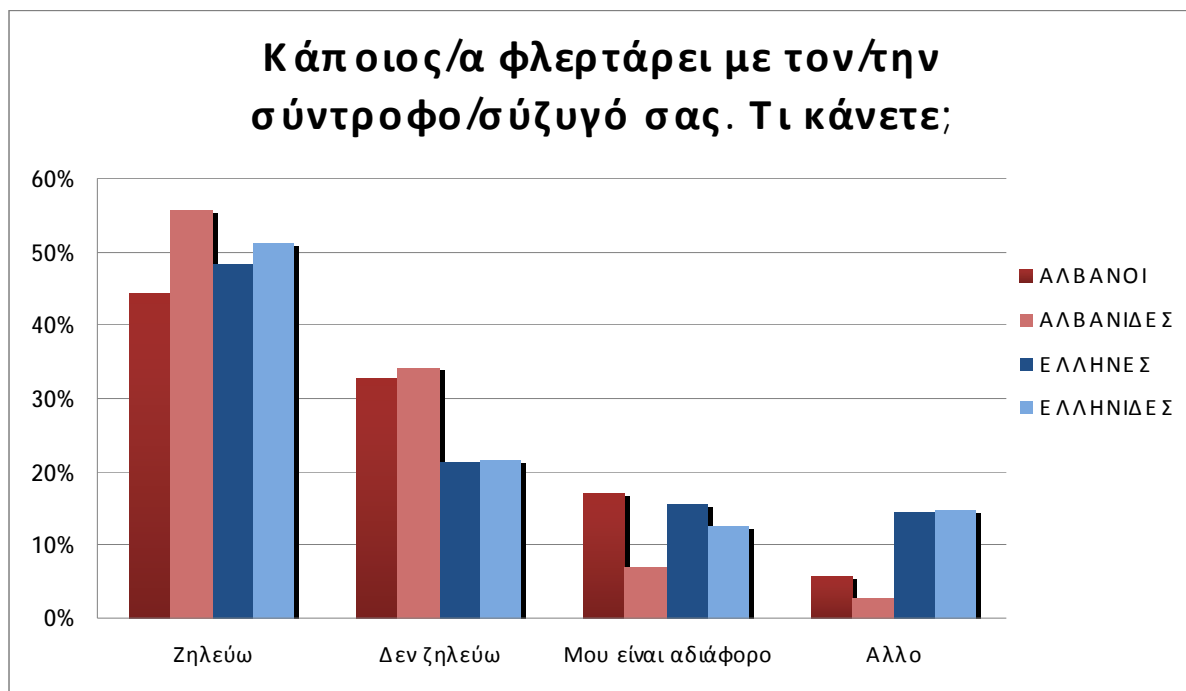
Στην ερώτηση 14 (σχ.32) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (58%), «δεν ζηλεύω» (34%), «μου είναι αδιάφορο» (6%), και «άλλο» (3%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (44%), «δεν ζηλεύω» (42%), «μου είναι αδιάφορο» (8%) και «άλλο» (6%). Οι Έλληνες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (48%), «ζηλεύω» (32%), «μου είναι αδιάφορο» (16%) και «άλλο» (4%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (36%), «δεν ζηλεύω» (36%), «μου είναι αδιάφορο» (20%) και «άλλο» (9%).

ΣΧ. 33

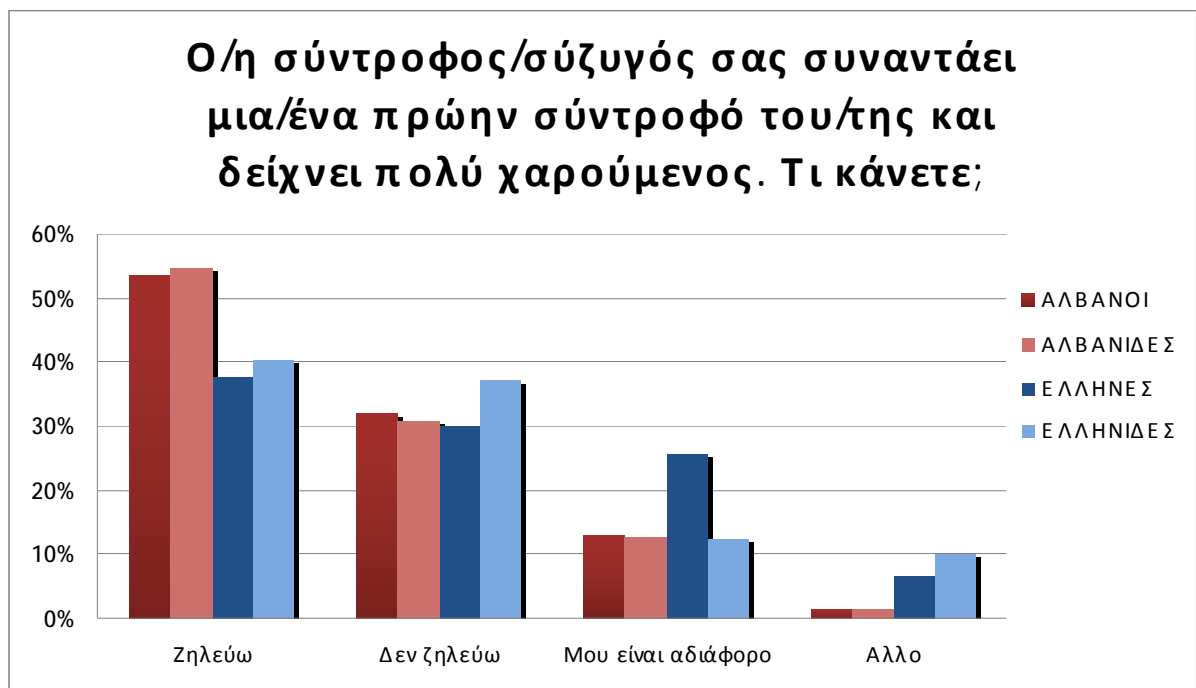
Στην ερώτηση 15 (σχ.33) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (49%), «δεν ζηλεύω» (44%), «μου είναι αδιάφορο» (6%) και «άλλο» (1%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (44%), «ζηλεύω» (32%), «μου είναι αδιάφορο» (15%) και «άλλο» (8%). Οι Έλληνες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (47%), «ζηλεύω» (26%), «μου είναι αδιάφορο» (22%) και «άλλο» (6%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «δεν ζηλεύω» (49%), «ζηλεύω» (26%), «μου είναι αδιάφορο» (24%) και «άλλο» (1%).

ΣΧ. 34

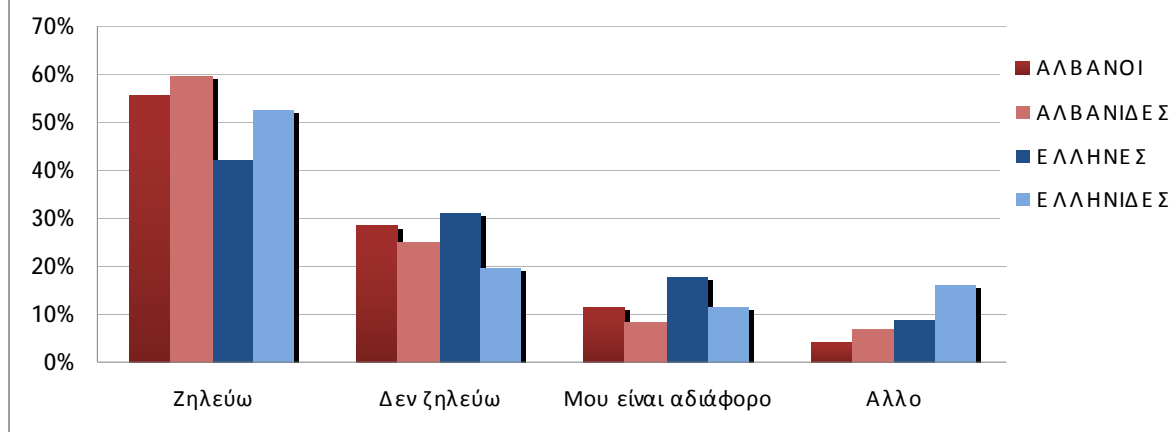
Στην ερώτηση 16 (σχ.34) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (44%), «δεν ζηλεύω» (33%), «μου είναι αδιάφορο» (17%) και «άλλο» (6%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (56%), «δεν ζηλεύω» (34%), «μου είναι αδιάφορο» (7%) και «άλλο» (3%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω» (48%), «δεν ζηλεύω» (21%), «μου είναι αδιάφορο» (16%) και «άλλο» (15%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (51%), «δεν ζηλεύω» (22%), «άλλο» (15%) και «μου είναι αδιάφορο» (13%).

ΣΧ. 35

Στην ερώτηση 17 (σχ.35) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (54%), «δεν ζηλεύω» (32%), «μου είναι αδιάφορο» (13%) και «άλλο» (1%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (55%), «δεν ζηλεύω» (31%), «μου είναι αδιάφορο» (13%) και «άλλο» (1%). Οι Έλληνες «ζηλεύω» (38%), «δεν ζηλεύω» (30%), «μου είναι αδιάφορο» (26%) και «άλλο» (7%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (40%), «δεν ζηλεύω» (37%), «μου είναι αδιάφορο» (12%) και «άλλο» (10%).

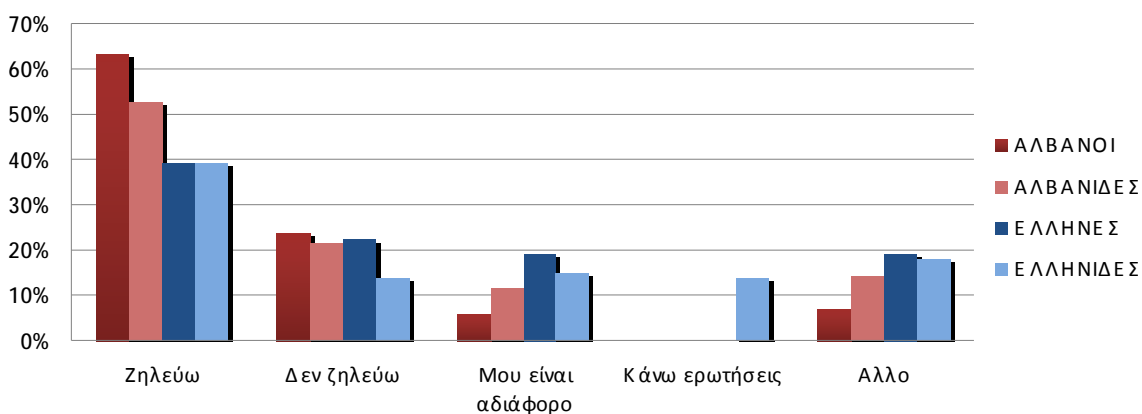
**Ο/η σύντροφος/σύζυγός σας δείχνει
μεγαλύτερη προσοχή σε μια άλλη
γυναίκα/έναν άλλο άνδρα, σε ένα πάρτυ. Τι
κάνετε;**

ΣΧ. 36

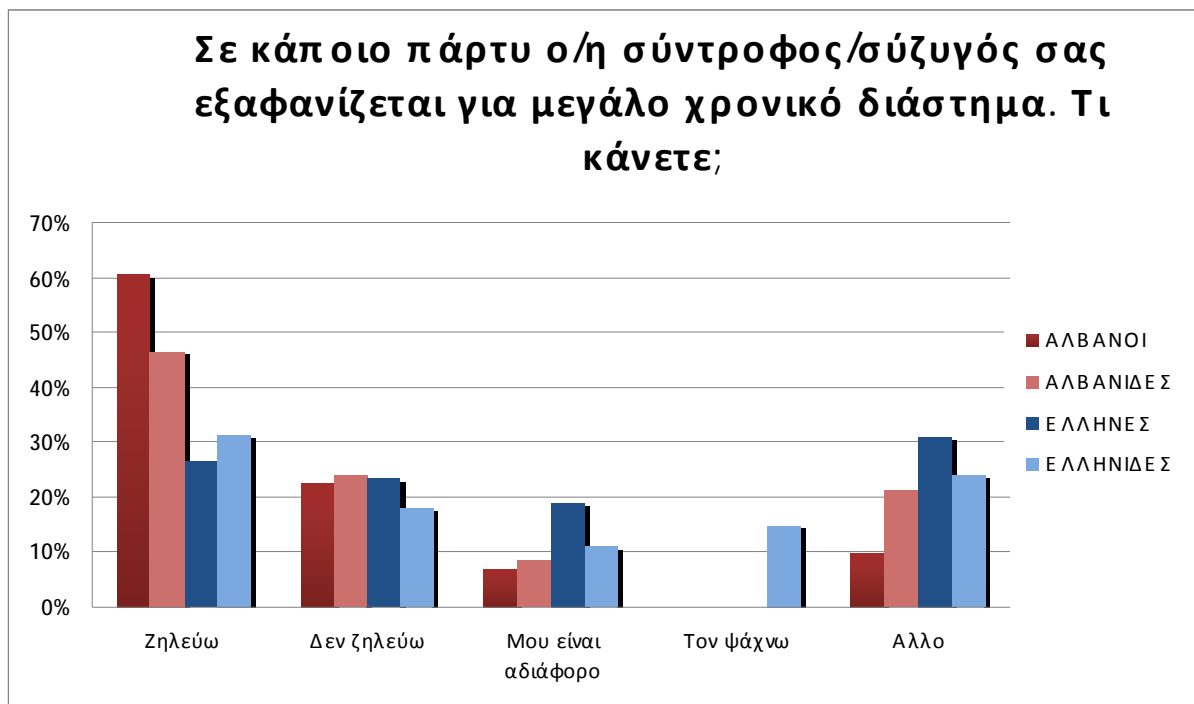
Στην ερώτηση 18 (σχ.36) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (56%), «δε ζηλεύω» (29%), «μου είναι αδιάφορο» (11%) και «άλλο» (4%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (60%), «δεν ζηλεύω» (25%), «μου είναι αδιάφορο» (8%) και «άλλο» (7%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω» (42%), «δε ζηλεύω» (31%), «μου είναι αδιάφορο» (18%) και «άλλο» (9%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (53%), «δε ζηλεύω» (20%), «άλλο» (16%) και «μου είναι αδιάφορο» (11%).

**Ακούτε το/τη σύντροφο/σύζυγό σας να
απολαμβάνει ένα τηλεφώνημα. Μόλις σας
βλέπει το κλείνει. Τι κάνετε;**

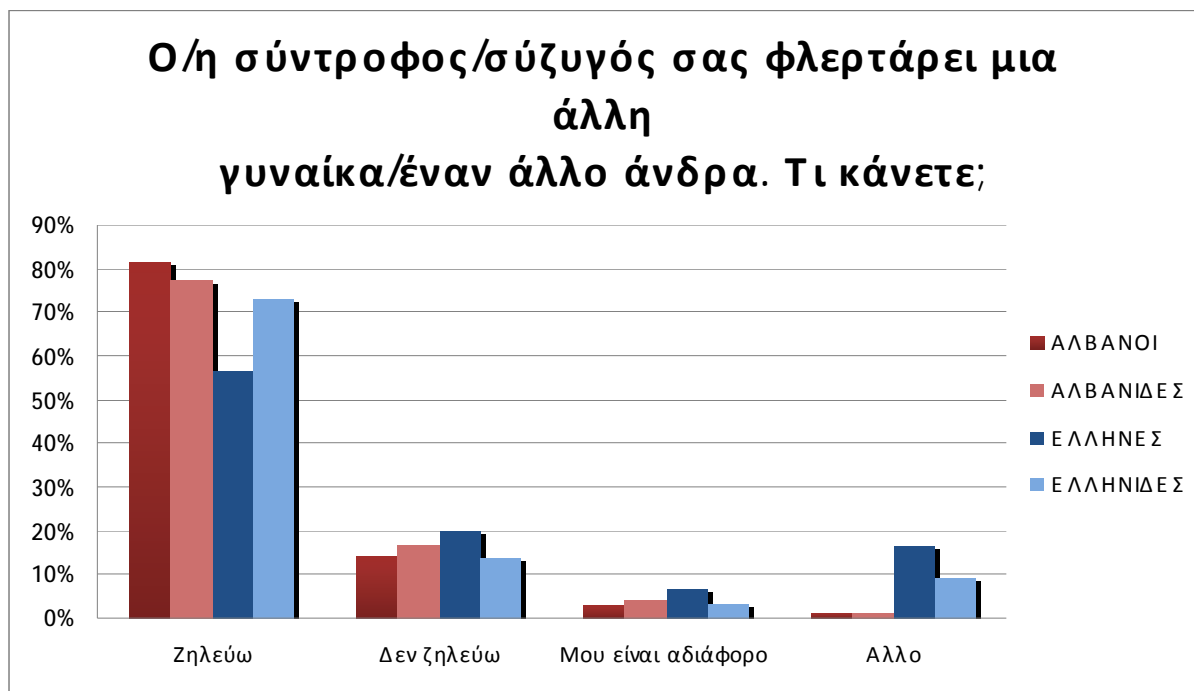
ΣΧ. 37

Στην ερώτηση 19 (σχ.37) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (63%), «δεν ζηλεύω» (24%), «άλλο» (7%) και «μου είναι αδιάφορο» (6%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (53%), «δεν ζηλεύω» (21%), «άλλο» (14%) και «μου είναι αδιάφορο» (11%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω» (39%), «δεν ζηλεύω» (22%), «μου είναι αδιάφορο» (19%) και «άλλο» (19%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (39%), «άλλο» (18%), «μου είναι αδιάφορο» (15%), «δεν ζηλεύω» (14%) και «κάνω ερωτήσεις» (14%).

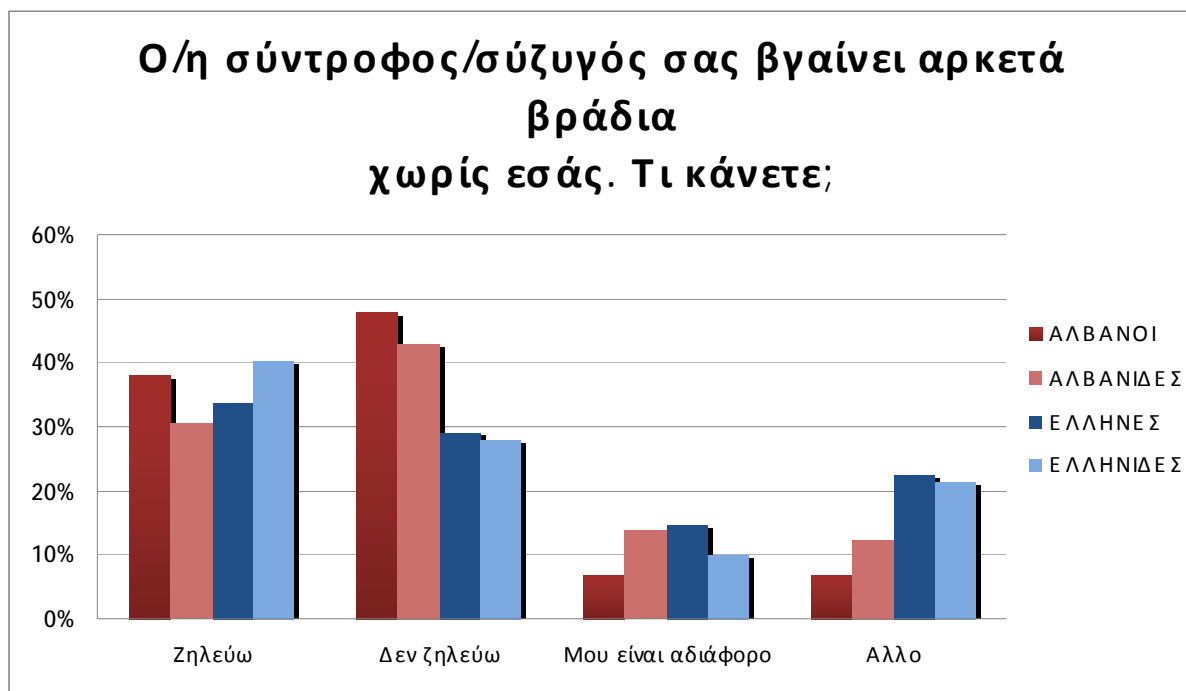
ΣΧ. 38

Στην ερώτηση 20 (σχ. 38) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (61%), «δεν ζηλεύω» (23%), «άλλο» (10%) και «μου είναι αδιάφορο» (7%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (46%), «δεν ζηλεύω» (24%), «άλλο» (21%) και «μου είναι αδιάφορο» (8%). Οι Έλληνες απάντησαν «άλλο» (31%), «ζηλεύω» (27%), «δεν ζηλεύω» (23%) και «μου είναι αδιάφορο» (19%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (31%), «άλλο» (24%), «δεν ζηλεύω» (18%), «τον ψάχνω» (15%) και «μου είναι αδιάφορο» (11%).

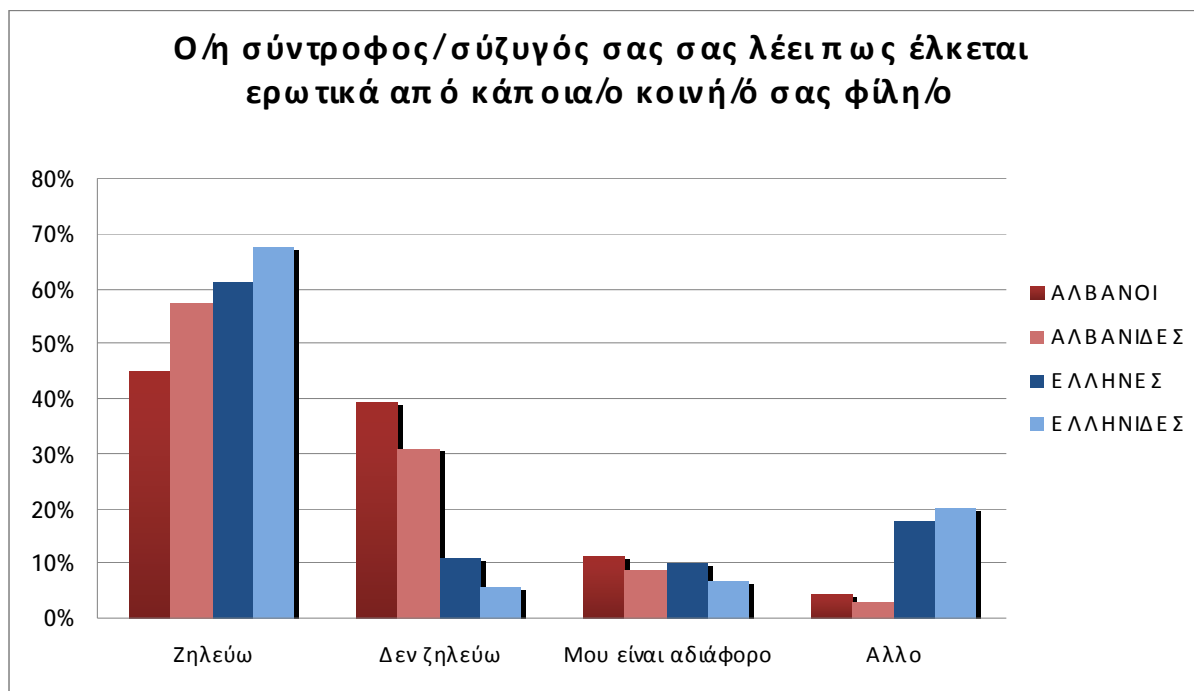
ΣΧ. 39

Στην ερώτηση 21 (σχ.39) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (81%), «δεν ζηλεύω» (14%), «μου είναι αδιάφορο» (3%) και «άλλο» (1%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (77%), «δεν ζηλεύω» (17%), «μου είναι αδιάφορο» (4%) και «άλλο» (1%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω» (57%), «δε ζηλεύω» (20%), «άλλο» (17%) και «μου είναι αδιάφορο» (7%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (73%), «δε ζηλεύω» (14%), «άλλο» (9%) και «μου είναι αδιάφορο» (3%).

ΣΧ. 40

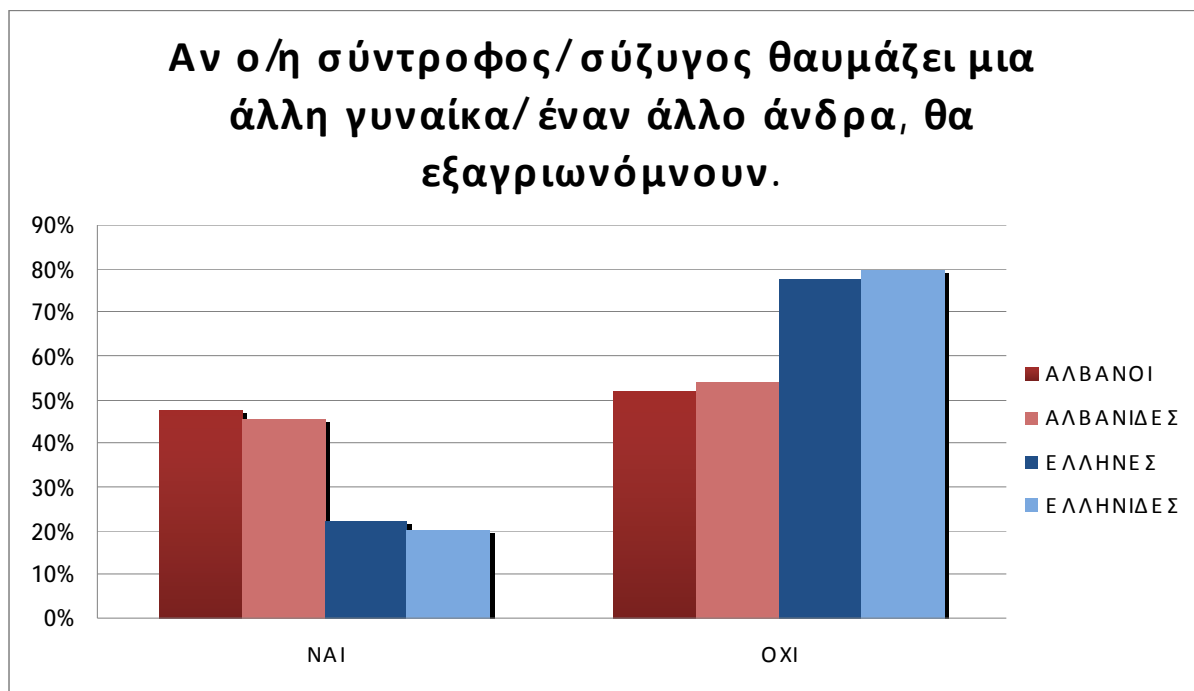
Στην ερώτηση 22 (σχ. 40) οι Αλβανοί απάντησαν «δεν ζηλεύω» (48%), «ζηλεύω» (38%), «μου είναι αδιάφορο» (7%) και «άλλο» (7%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «δε ζηλεύω» (43%), «ζηλεύω» (31%), «μου είναι αδιάφορο» (14%) και «άλλο» (13%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω» (34%), «δε ζηλεύω» (29%), «άλλο» (22%) και «μου είναι αδιάφορο» (15%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (40%), «δε ζηλεύω» (28%), «άλλο» (21%) και «μου είναι αδιάφορο» (10%).

ΣΧ. 41

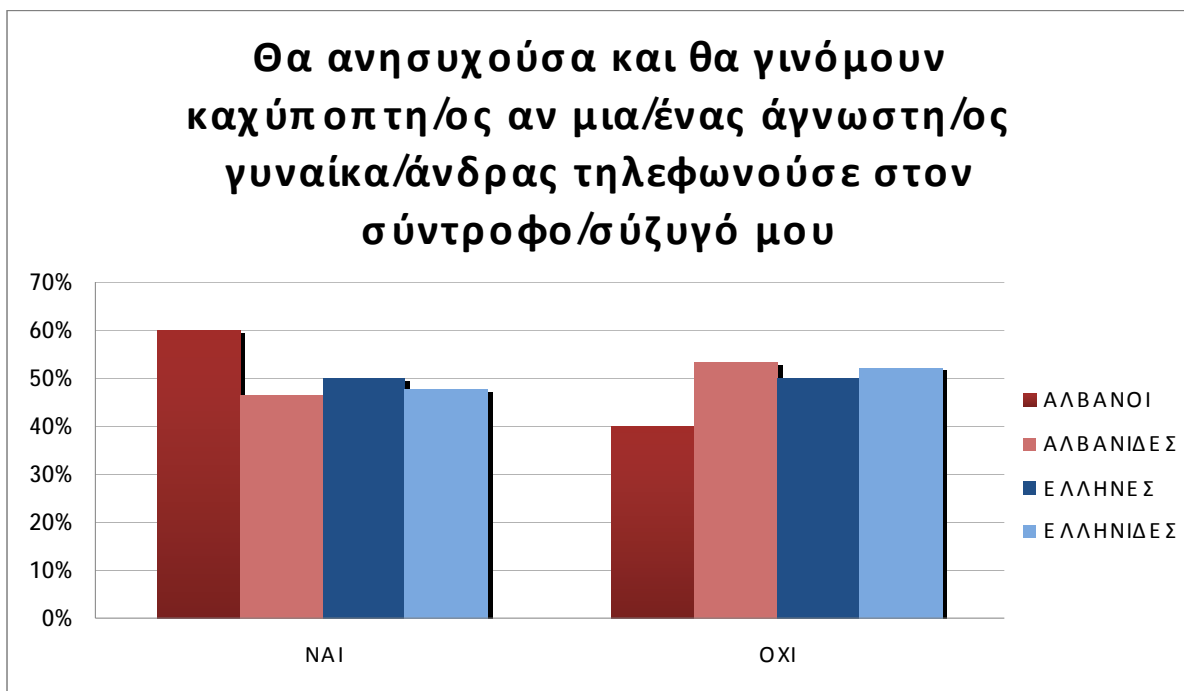
Στην ερώτηση 23 (σχ.41) οι Αλβανοί απάντησαν «ζηλεύω» (45%), «δεν ζηλεύω» (39%), «μου είναι αδιάφορο» (11%) και «άλλο» (4%). Οι Αλβανίδες απάντησαν «ζηλεύω» (57%), «δεν ζηλεύω» (31%), «μου είναι αδιάφορο» (9%) και «άλλο» (3%). Οι Έλληνες απάντησαν «ζηλεύω»(61%), «άλλο» (18%), «δεν ζηλεύω» (11%) και «μου είναι αδιάφορο» (10%). Οι Ελληνίδες απάντησαν «ζηλεύω» (67%), «άλλο» (20%), «μου είναι αδιάφορο» (7%) και «δεν ζηλεύω» (6%).

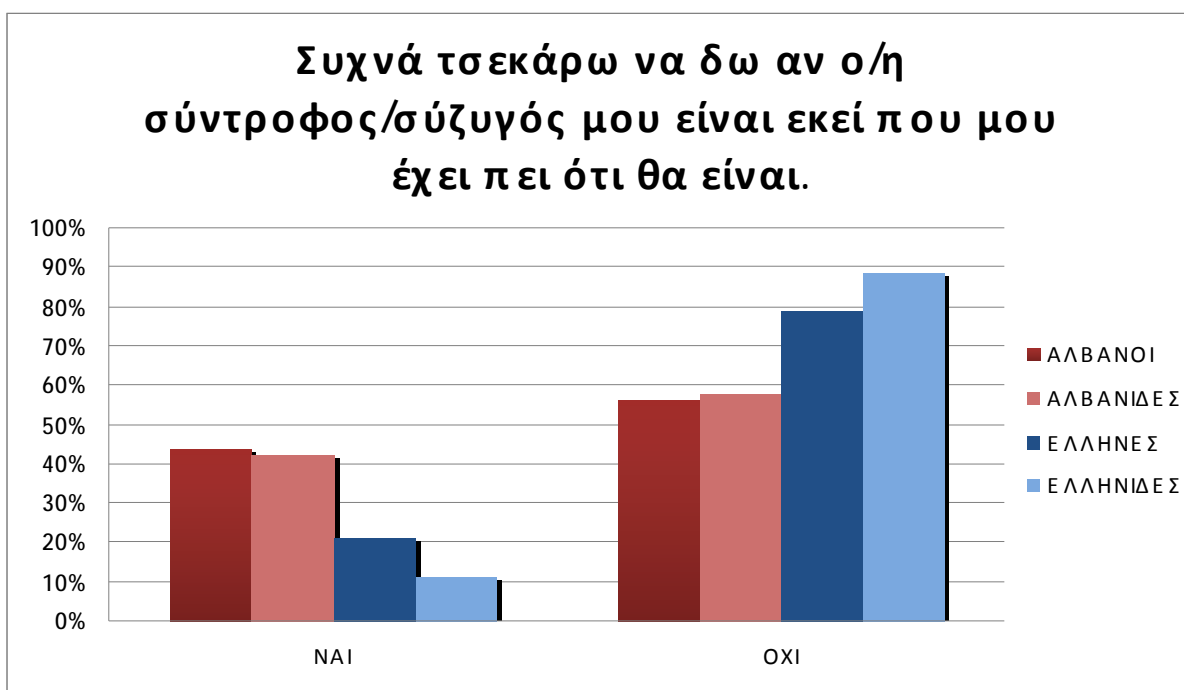
ΣΧ. 42

Στην ερώτηση 24 (σχ.42) το 52% των Αλβανών απάντησε «Όχι» και το 48% «Ναι». Το 54% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 46% «Ναι». Το 78% των Ελλήνων απάντησε «Όχι» και το 22% «Ναι». Το 80% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και 20% «Ναι».

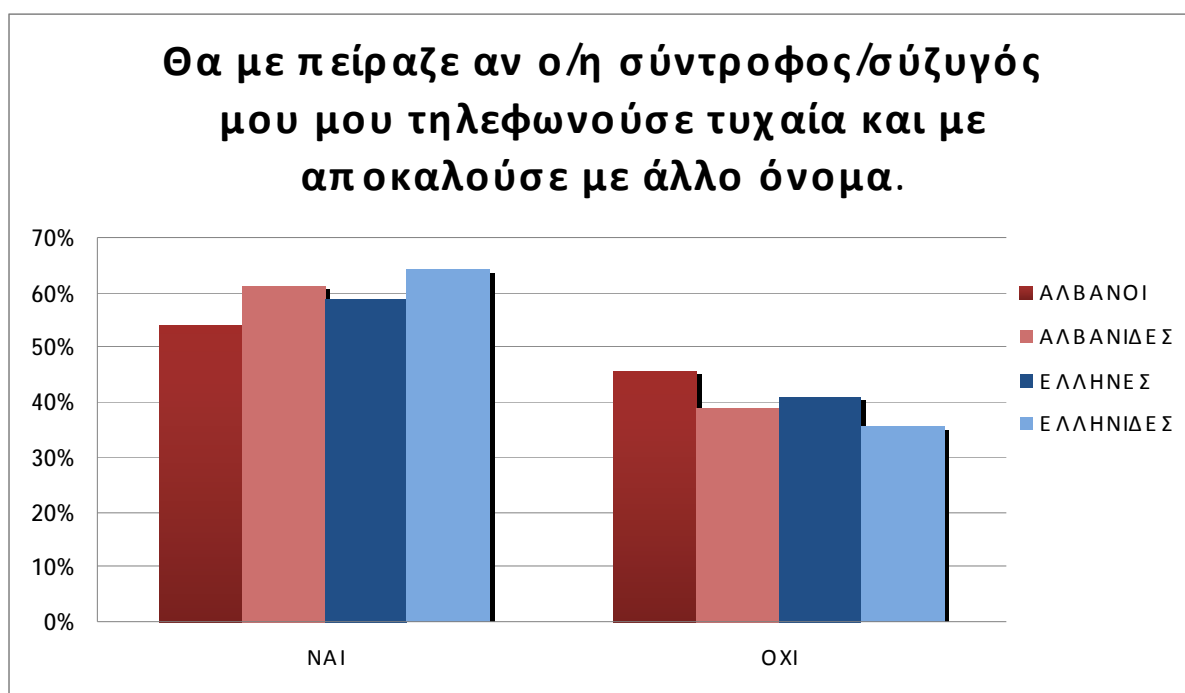
ΣΧ. 43

Στην ερώτηση 25 (σχ.43) το 60% των Αλβανών απάντησε «Ναι» και το 40% «Όχι». Το 54% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 46% «Ναι». Το 50% των Ελλήνων απάντησε «Ναι» και το άλλο 50% «Όχι». Το 52% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και το 48% απάντησε «Ναι».

ΣΧ. 44

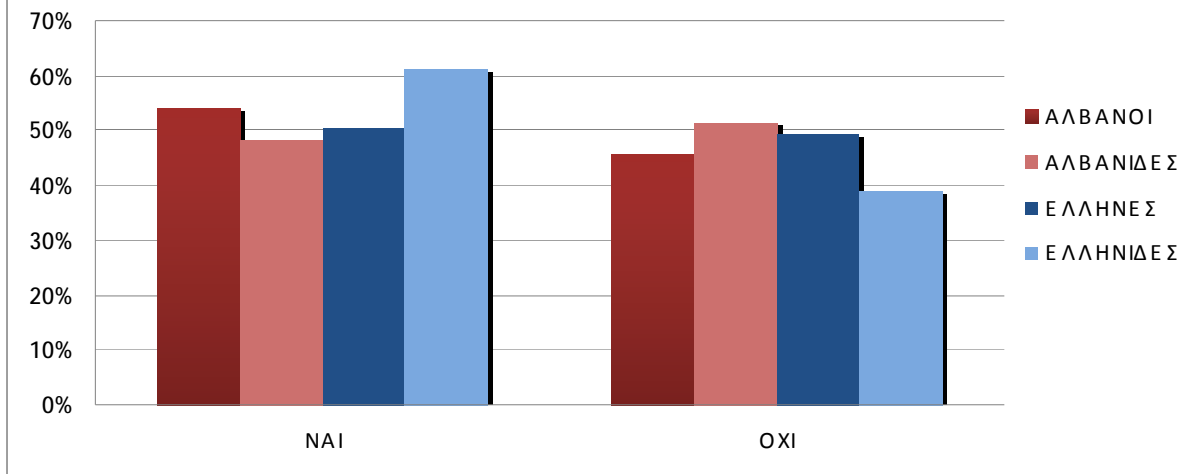
Στην ερώτηση 26 (σχ.44) το 57% των Αλβανών απάντησε «Όχι» και το 43% «Ναι». Το 58% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 42% «Ναι». Το 79% των Ελλήνων απάντησε «Όχι» και το 21% «Ναι». Το 89% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και το 11% «Ναι».

ΣΧ. 45

Στην ερώτηση 27 (σχ.45) το 54% των Αλβανών απάντησε «Ναι» και το 46% «Όχι». Το 61% των Αλβανίδων απάντησε «Ναι» και το 39% «Όχι». Το 59% των Ελλήνων απάντησε «Ναι» και το 41% «Όχι». Το 64% των Ελληνίδων απάντησε «Ναι» και το 36% «Όχι».

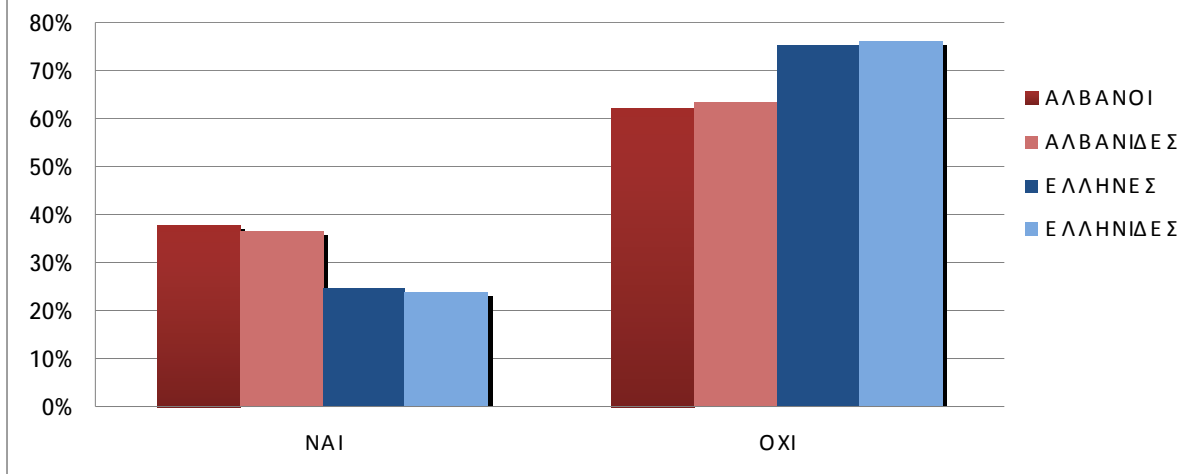
**Σπάνια ανησυχώ για το που είναι ο/η
σύντροφος/σύζυγός μου και τι κάνει με τον
ελεύθερό του χρόνο.**

ΣΧ. 46

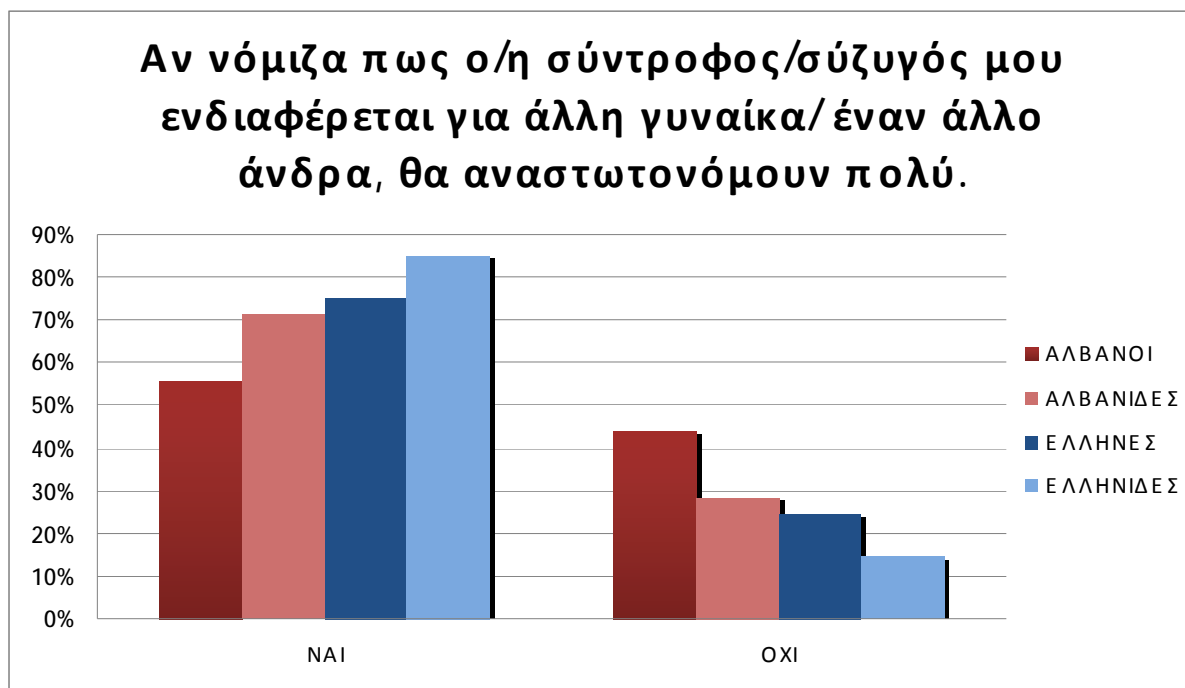
Στη ερώτηση 28 (σχ.46) το 54% των Αλβανών απάντησε «Ναι» και το 46% «Όχι». Το 51% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 49% «Ναι». Το 51% των Ελλήνων απάντησε «Ναι» και το 49% «Όχι». Το 61% των Ελληνίδων απάντησε «Ναι» και το 39% «Όχι».

**Μου αρέσει να βρίσκω λάθη σε αυτά που
έκαναν οι πρώην σύντροφοι του/της
συντρόφου/συζύγου μου.**

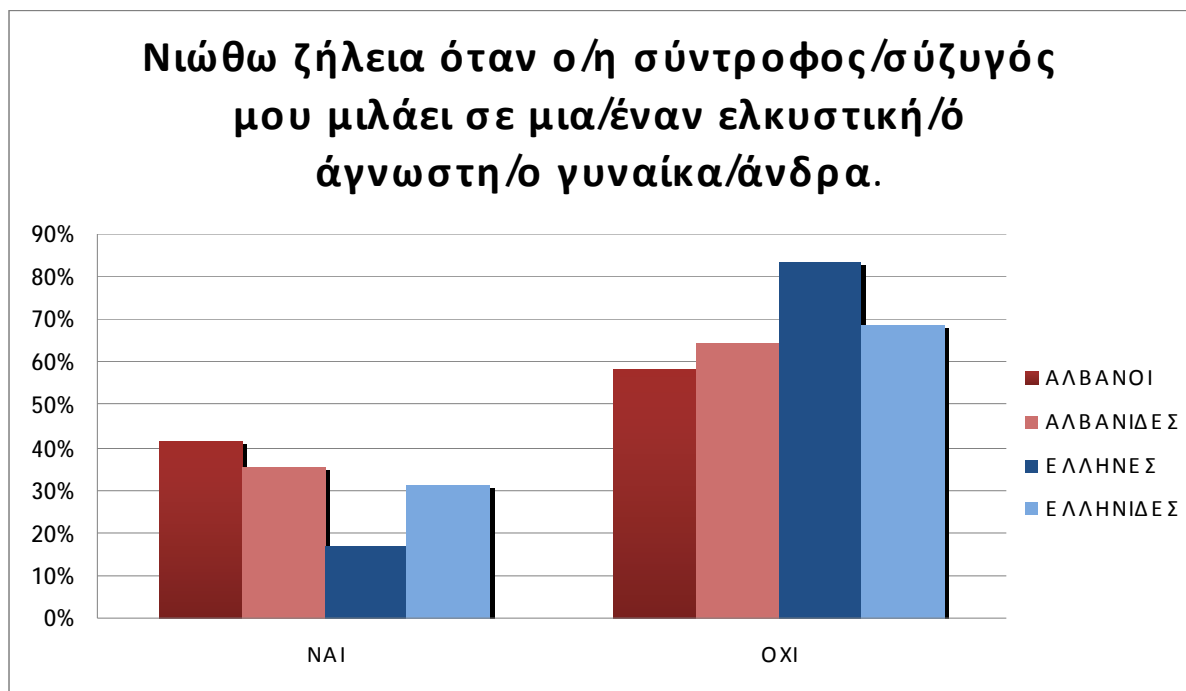
ΣΧ. 47

Στην ερώτηση 29 (σχ.47) το 62% απάντησε «Όχι» και το 38% «Ναι». Το 63% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 37% «Ναι». Το 76% των Ελλήνων απάντησε «Όχι» και το 24% «Ναι». Το 76% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και το 24% «

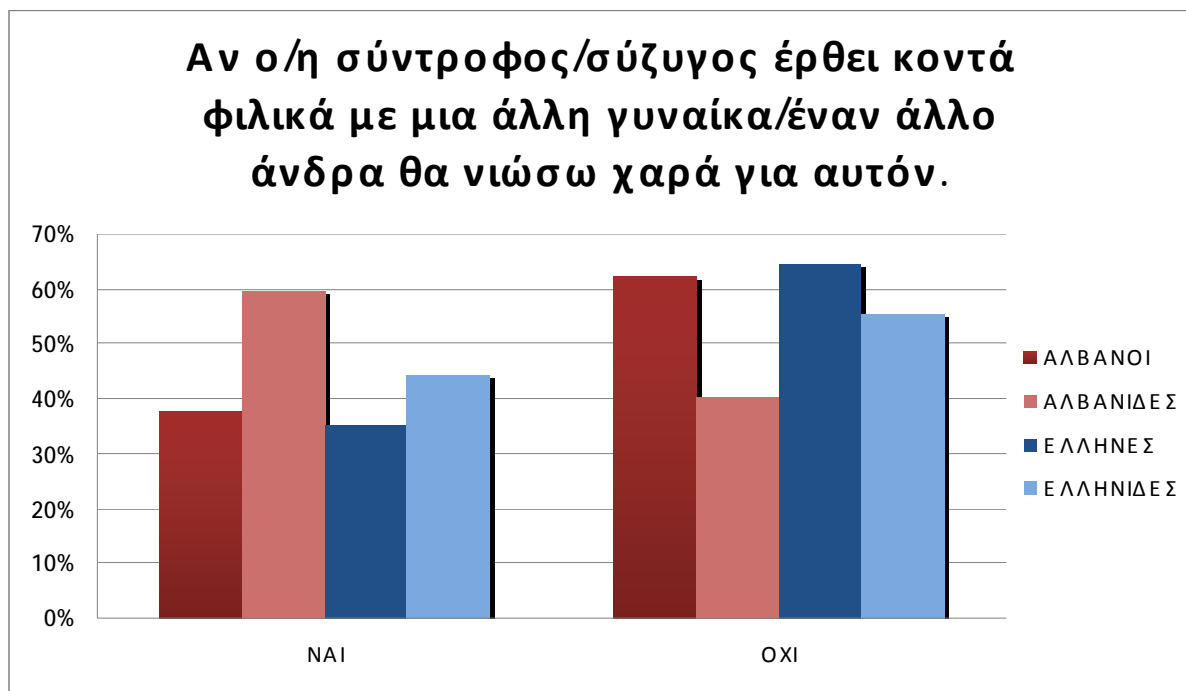
ΣΧ. 48

Στην ερώτηση 30 (σχ.48) το 56% των Αλβανών απάντησε «Ναι» και το 44% «Όχι». Το 71% των Αλβανίδων απάντησε «Ναι» και το 29% «Όχι». Το 75% των Ελλήνων απάντησε «Ναι» και το 25% «Όχι». Το 85% των Ελληνίδων απάντησε «Ναι» και το 15% «Όχι».

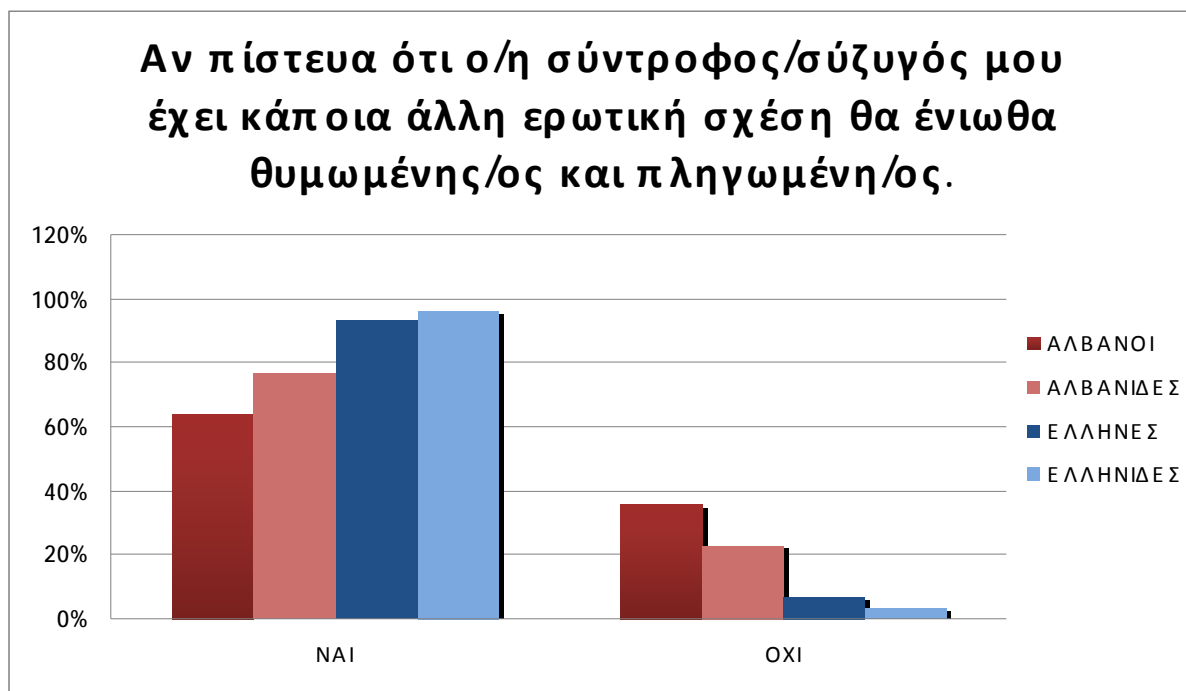
ΣΧ. 49

Στην ερώτηση 31 (σχ.49) το 59% των Αλβανών απάντησε «Όχι» και το 41% «Ναι». Το 64% των Αλβανίδων απάντησε «Όχι» και το 36% «Ναι». Το 83% των Ελλήνων απάντησε «Όχι» και το 17% «Ναι». Το 69% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και το 31% «Ναι».

ΣΧ. 50

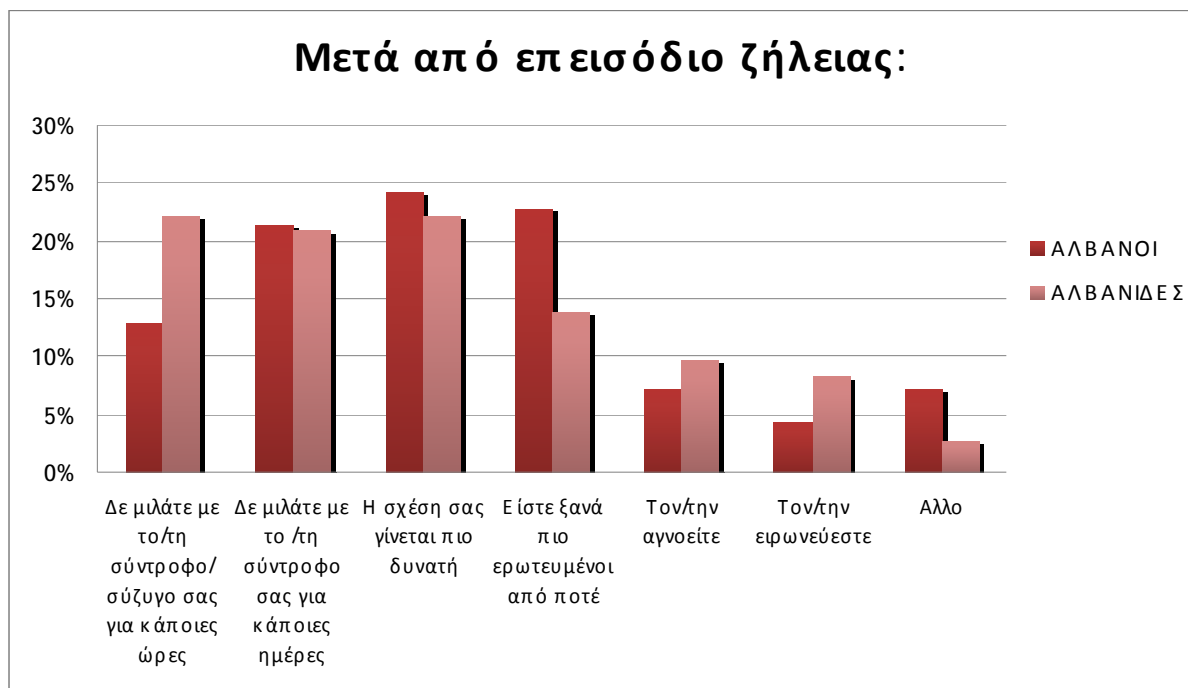
Στην ερώτηση 32 (σχ.50) το 62% των Αλβανών απάντησε «Όχι» και το 38% «Ναι». Το 60% των Αλβανίδων απάντησε «Ναι» και το 40% «Όχι». Το 65% των Ελλήνων απάντησε «Όχι» και το 35% «Ναι». Το 56% των Ελληνίδων απάντησε «Όχι» και το 44% «Ναι».

ΣΧ. 51

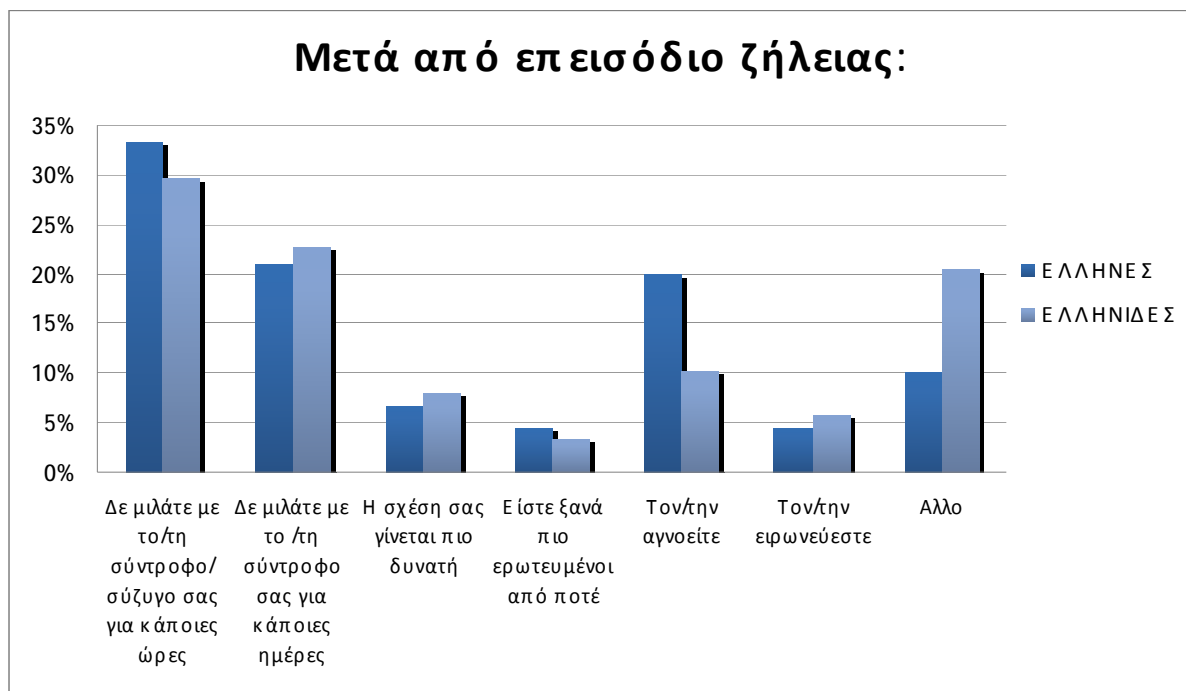
Στην ερώτηση 33 (σχ.51) το 64% των Αλβανών απάντησε «Ναι» και το 36% «Όχι». Το 77% των Αλβανίδων απάντησε «Ναι» και το 23% «Όχι». Το 93% των Ελλήνων απάντησε «Ναι» και το 7% «Όχι». Το 97% των Ελληνίδων απάντησε «Ναι» και το 3% «Όχι».

ΣΧ. 52

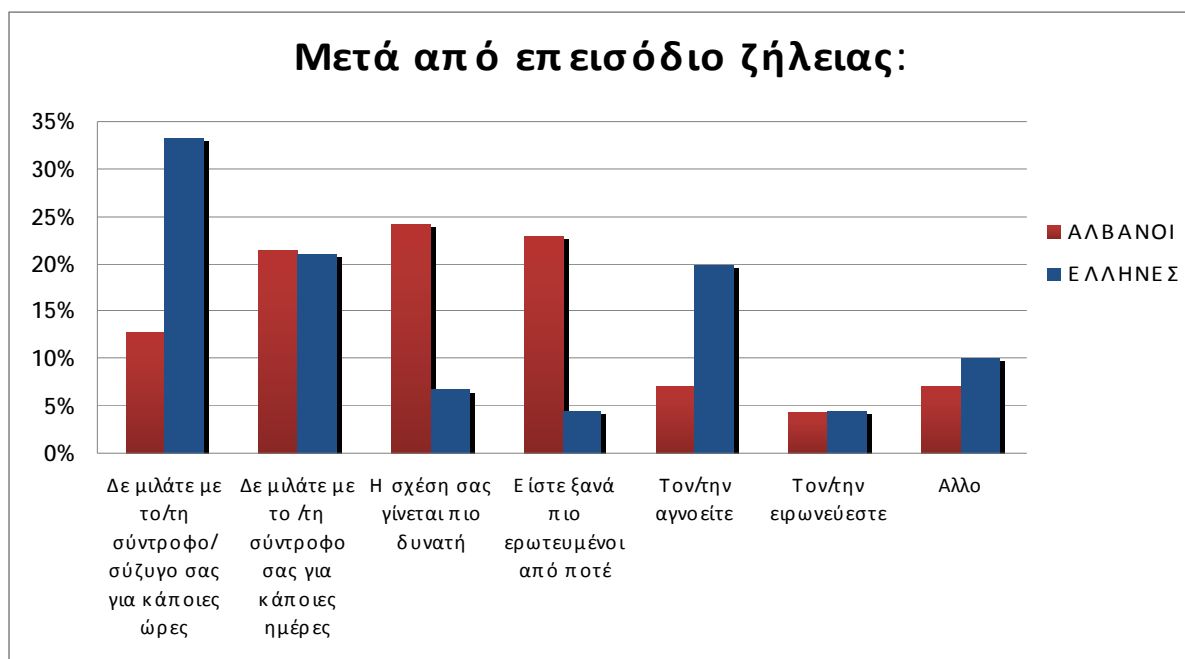
Στην ερώτηση 34 (σχ.52) οι Αλβανοί απάντησαν ότι μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (24%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (23%), δεν μιλούν με τη σύντροφό/ σύζυγο τους για κάποιες ημέρες (21%), δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ώρες (13%), την αγνοούν (7%), άλλο (7%) και την ειρωνεύονται (4%). Οι Αλβανίδες δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ώρες (22%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (22%), δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ημέρες (21%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (14%), τον αγνοούν (10%), τον ειρωνεύονται (8%) και άλλο (3%).

ΣΧ. 53

Στην αντίστοιχη ερώτηση (σχ.53) οι Έλληνες απάντησαν ότι δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ώρες (33%), δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ημέρες (21%), την αγνοούν (20%), άλλο (10%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (7%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (4%) και την ειρωνεύονται (4%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ώρες (30%), δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ημέρες (23%), άλλο (20%), τον αγνοούν (10%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (8%), τον ειρωνεύονται (6%) και είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (3%)

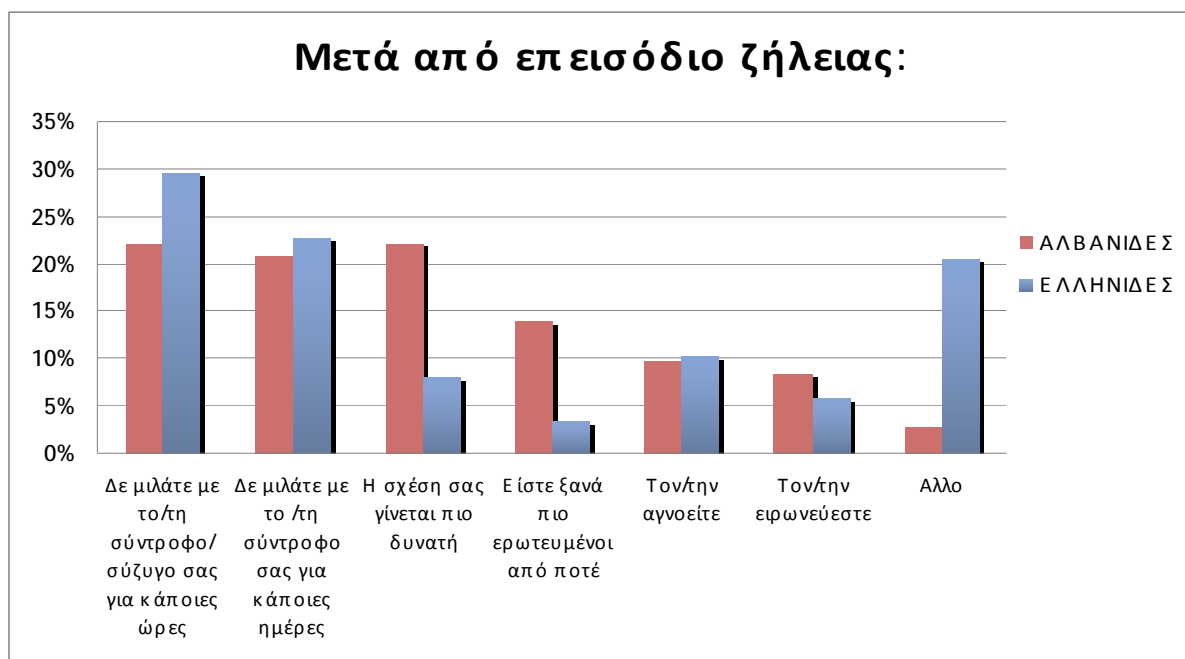
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΣΧ. 54

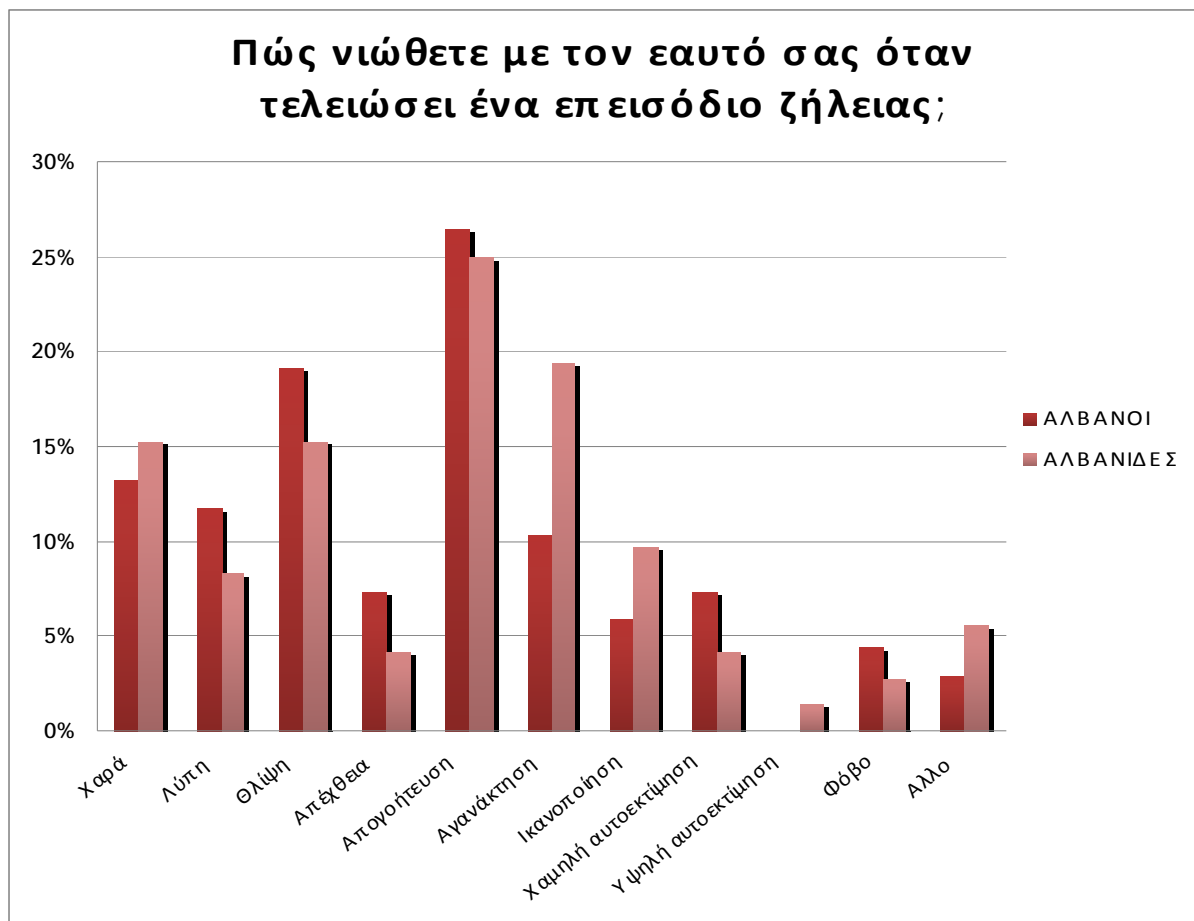
Στην ερώτηση 34 (σχ.54) οι Αλβανοί απάντησαν ότι μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (24%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (23%), δεν μιλούν με τη σύντροφό/ σύζυγο τους για κάποιες ημέρες (21%), δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ώρες (13%), την αγνοούν (7%), άλλο (7%) και την ειρωνεύονται (4%). Οι Έλληνες απάντησαν ότι δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ώρες (33%), δεν μιλούν με τη σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ημέρες (21%), την αγνοούν (20%), άλλο (10%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (7%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (4%) και την ειρωνεύονται (4%).

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

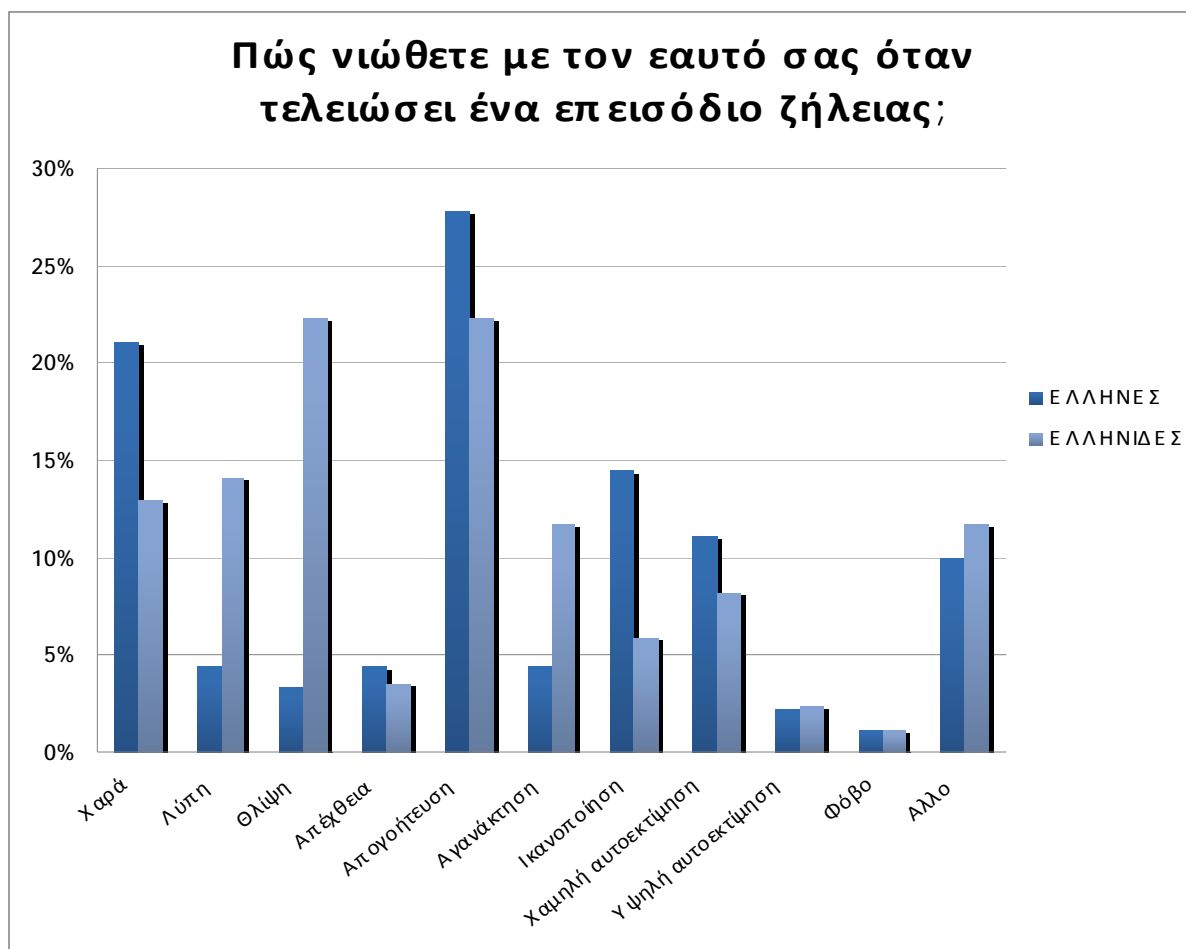
ΣΧ. 55

Στην ερώτηση 34 (σχ.55) οι Αλβανίδες δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ώρες (22%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατοί (22%), δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγο τους για κάποιες ημέρες (21%), είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (14%), τον αγνοούν (10%), τον ειρωνεύονται (8%) και άλλο (3%). Οι Ελληνίδες απάντησαν ότι δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ώρες (30%), δεν μιλούν με το σύντροφο/ σύζυγό τους για κάποιες ημέρες (23%), άλλο (20%), τον αγνοούν (10%), η σχέση τους γίνεται πιο δυνατή (8%), τον ειρωνεύονται (6%) και είναι ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ (3%)

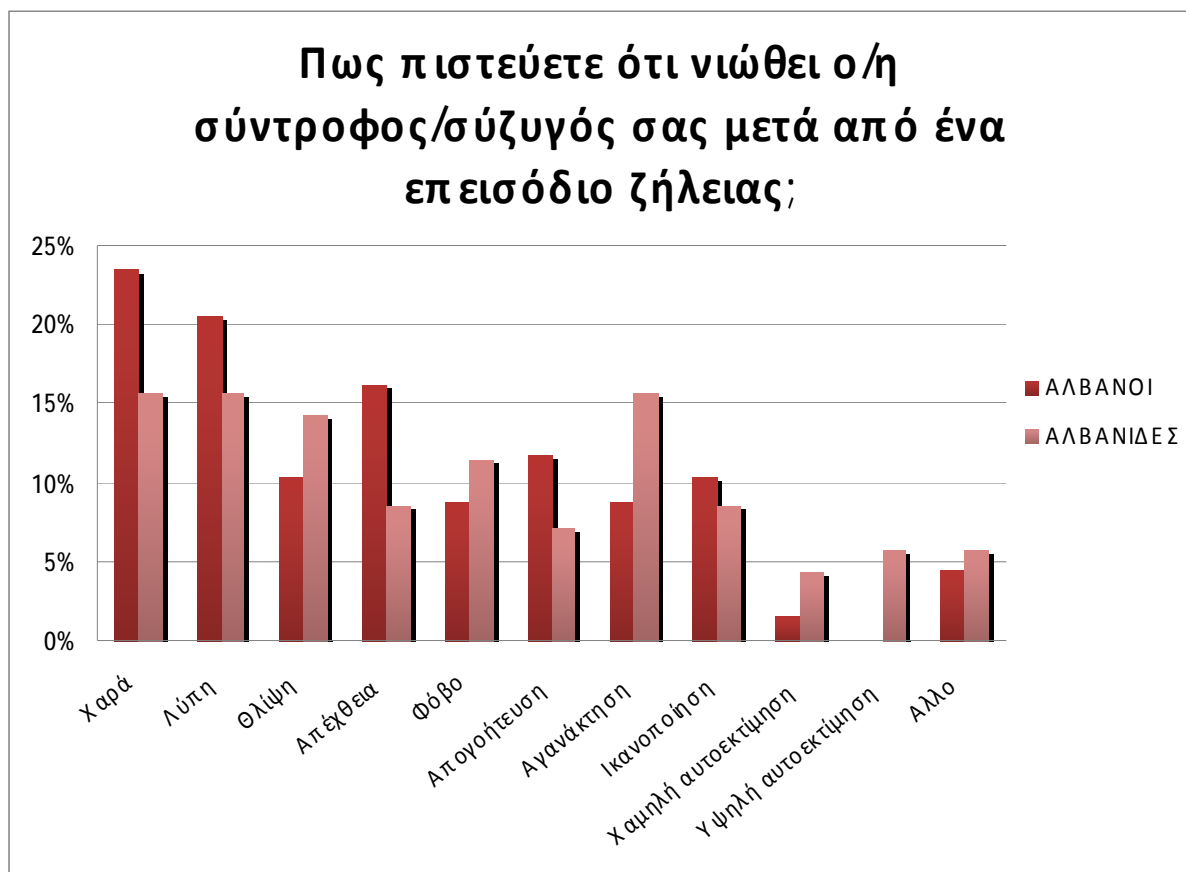
ΣΧ. 56

Στην ερώτηση 35 (σχ.56) οι Αλβανοί απάντησαν ότι όταν τελειώσει ένα επεισόδιο ζήλειας νιώθουν απογοήτευση (26%), θλίψη (19%), χαρά (13%), λύπη (12%), αγανάκτηση (10%), απέχθεια (7%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (7%), ικανοποίηση (6%), φόβο (4%) και άλλο (3%). Οι Αλβανίδες απάντησαν απογοήτευση (25%), αγανάκτηση (19%), χαρά (15%), θλίψη (15%), ικανοποίηση (10%), λύπη (8%), άλλο (6%), απέχθεια (4%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (4%), φόβο (3%) και υψηλή αυτοεκτίμηση (1%).

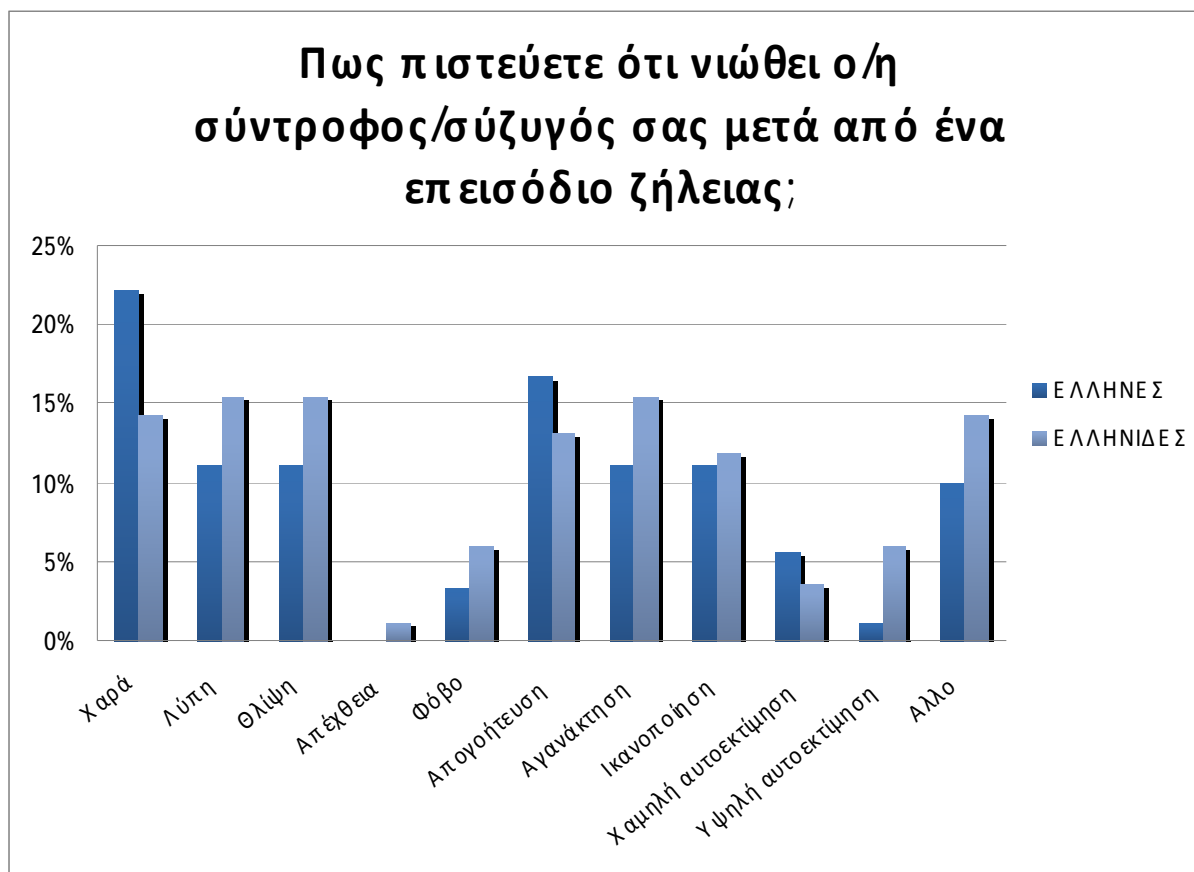
ΣΧ. 57

Στην ίδια ερώτηση (σχ.57) οι Έλληνες απάντησαν ότι όταν τελειώσει ένα επεισόδιο ζήλειας νιώθουν απογοήτευση (28%), χαρά (21%), ικανοποίηση (14%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (11%), άλλο (10%), λύπη (4%), απέχθεια (4%), αγανάκτηση (4%), θλίψη (3%), υψηλή αυτοεκτίμηση (2%) και φόβο (1%). Οι Ελληνίδες απάντησαν θλίψη (22%), απογοήτευση (22%), λύπη (14%), χαρά (13%), αγανάκτηση (12%), άλλο (12%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (8%), ικανοποίηση (6%), απέχθεια (4%), υψηλή αυτοεκτίμηση (2%) και φόβο (1%).

ΣΧ. 58

Στην ερώτηση 36 (σχ.58) οι Αλβανοί απάντησαν ότι η σύντροφος/σύζυγος τους μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας νιώθει χαρά (24%), λύπη (21%), απέχθεια (16%), απογοήτευση (12%), θλίψη (10%), ικανοποίηση (10%), φόβο (9%), αγανάκτηση (9%), άλλο (4%) και χαμηλή αυτοεκτίμηση (1%). Οι Αλβανίδες απάντησαν χαρά (16%), λύπη (16%), αγανάκτηση (16%), θλίψη (14%), φόβο (11%), απέχθεια (9%), ικανοποίηση (9%), απογοήτευση (7%), υψηλή αυτοεκτίμηση (6%), άλλο (6%) και χαμηλή αυτοεκτίμηση (4%).

ΣΧ. 59

Στην ίδια ερώτηση (σχ.59) οι Έλληνες απάντησαν ότι η σύντροφος/σύζυγος τους μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας νιώθει χαρά (22%), απογοήτευση (17%), λύπη (11%), απέχθεια (11%), αγανάκτηση (11%), ικανοποίηση (11%), άλλο (10%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (6%), φόβο (3%) και υψηλή αυτοεκτίμηση (1%). Οι Ελληνίδες απάντησαν λύπη (15%), θλίψη (15%), αγανάκτηση (15%), χαρά (14%), άλλο (14%), απογοήτευση (13%), ικανοποίηση (12%), φόβο (6%), υψηλή αυτοεκτίμηση (6%), χαμηλή αυτοεκτίμηση (4%) και απέχθεια (1%).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής φαίνεται ότι οι άνδρες αλβανικής καταγωγής αισθάνονται θυμό και εκδηλώνουν τη ζήλεια τους με πιο βίαιες συμπεριφορές, όπως είναι οι πράξεις χειροδικίας και η υβρισεολογία. Αυτό σχετίζεται με τη θεωρία του Whitehurst (1975) για την απώλεια ελέγχου, η οποία περιγράφει τη ζηλότυπη έκρηξη οργής κάποιων ανδρών σε βίαιη παραφορά. Το ίδιο αποτέλεσμα σχετίζεται και με την έρευνα του Bryson (1976) η οποία κατέληξε στο ότι οι άνδρες κάνουν κάτι δραστικό πιο συχνά από ό,τι οι γυναίκες και ότι θα μπορούσαν ακόμα και να επιτεθούν στις συντρόφους τους (Van Sommers 2004). Αντίθετα, οι άνδρες ελληνικής καταγωγής αν και αισθάνονται θυμό δεν καταφεύγουν σε βίαιες πράξεις, αλλά απομονώνονται και υιοθετούν μια ελεγκτική συμπεριφορά.

Επίσης, από τη μελέτη αυτή προέκυψε ότι για τους άνδρες αλβανικής καταγωγής, αυτό που θα τους προκαλούσε ζήλεια σε περίπτωση απιστίας είναι το συναισθηματικό δέσιμο της συντρόφου/ συζύγου τους με έναν άλλο άνδρα, ενώ στις υπόλοιπες ομάδες (Αλβανίδες, Έλληνες, Ελληνίδες) η ζήλεια συνδέεται με το συναισθηματικό δέσιμο και τη σεξουαλική συνεύρεση με ένα άλλο άτομο από την πλευρά του συζύγου/ συντρόφου. Αυτό έρχεται σε αντίθεση και με τις δύο υπάρχουσες θεωρίες περί διαφυλικών διαφορών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Buss και συν. (1996) η κύρια αιτία έκφρασης της ζήλειας για τις γυναίκες είναι η συναισθηματική απιστία, ενώ για τους άνδρες η σεξουαλική απιστία. Επίσης ο De Steno (2007) υποστηρίζει ότι και οι άνδρες και οι γυναίκες ζηλεύουν περισσότερο σε

περίπτωση σεξουαλικής παρά συναισθηματικής απιστίας (Buss και συν. 1996), (www.psychologicalscience.org Milevsky 2007).

Οι γυναίκες γενικά, ανεξαρτήτου καταγωγής ή εθνικότητας αναζητούν την υποστήριξη ενός φίλου μετά από μία διένεξη λόγω δικής τους ζήλειας σε πολύ μικρό ποσοστό, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής. Αυτό έρχεται σε αντιπαράθεση με τη θεωρία του Bryson (1976) η οποία αναφέρει ότι οι γυναίκες ζητούν συχνότερα τη συμπαράσταση ενός φίλου και κυρίως μιας άλλης γυναίκας (Van Sommers 2004).

Επίσης, μέσα από τη μελέτη αυτή φαίνεται πως οι Αλβανοί μετανάστες έχουν πιο ανεπτυγμένο το αίσθημα της ζήλειας σε σχέση με τους Έλληνες και αυτό μπορεί να επιβεβαιωθεί από τα υψηλά ποσοστά συχνότητας που παρατηρήθηκαν κυρίως ανάμεσα στα ζευγάρια αλβανικής καταγωγής. Αυτό πιθανόν συμβαίνει, γιατί σχετίζεται με τις πολιτισμικές διαφορές και τη διαφορετική νοοτροπία ανάμεσα στις δυο εθνικότητες.

Επιπλέον παρατηρήθηκε ότι οι άνδρες διατηρούν μια πιο ενεργητική και δραστική στάση σε σχέση με τις γυναίκες οι οποίες επιδεικνύουν μια πιο παθητική συμπεριφορά, όταν ζηλεύουν. Πιο συγκεκριμένα, οι άνδρες αλβανικής καταγωγής καταφεύγουν σε βιαιοπραγίες και υβρισολογία, ενώ οι άνδρες ελληνικής καταγωγής αν και παρουσιάζουν μία συμπεριφορά ελέγχου προς τη σύντροφό τους, κατά κύριο λόγο απομονώνονται. Οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής παρουσιάζουν κυρίως απομόνωση και αισθάνονται ενοχές. Παράλληλα εκφράζουν λεκτική επίθεση στο σύντροφο και στην αντίζηλό τους. Οι γυναίκες ελληνικής καταγωγής διατηρούν την πιο παθητική στάση από όλες τις ομάδες, μέσα από την απομόνωση και τις ενοχές.

Ακόμα, η θέση της γυναίκας μέσα στα ζευγάρια των Αλβανών φαίνεται να είναι υποδεέστερη σε σχέση με τη θέση των Ελληνίδων, αν αναλογιστούμε τις προαναφερόμενες συμπεριφορές που αναπτύσσουν οι άνδρες αλβανικής καταγωγής στις σχέσεις τους. Τέτοιου είδους διαφορές ανάμεσα στα ζευγάρια διαφορετικών εθνικοτήτων, πιθανόν να σχετίζονται με τη διαφορετική κουλτούρα και νοοτροπία.

Τέλος, θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι γενικά τα ζευγάρια των Αλβανών μεταναστών φαίνονται να είναι πιο συντηρητικά σε σχέση με τα ζευγάρια των Ελλήνων. Αυτές οι διαφορές τόσο σε διαφυλικό όσο και σε διαπολιτισμικό επίπεδο, θα μπορούσαν να αποτελέσουν το έναυσμα για περαιτέρω ανάλυση, μέσα από άλλες ποσοτικές ή ποιοτικές μελέτες, προκειμένου να ανευρεθούν οι αιτίες που προκαλούν τέτοιου είδους διαπολιτισμικές και διαφυλικές διαφοροποιήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

A. Συχνότητα εμφάνισης της ζήλειας και τρόποι εκδήλωσης στο ζευγάρι.

Τη **μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης της ζήλειας (1-2 φορές μήνα)** ανάμεσα στο ζευγάρι την εμφανίζουν κυρίως οι **μετανάστες αλβανικής καταγωγής**. Τα κυρίαρχα στοιχεία εκδήλωσης της ζήλειας για τους άνδρες είναι ο θυμός, η χειροδικία και η υβριστική φρασεολογία, ενώ από την πλευρά των γυναικών είναι ο θυμός, η απομόνωση, η υβριστική φρασεολογία και οι ενοχές.

Αντίθετα, οι Έλληνες εμφανίζουν τη ζήλεια με **συχνότητα 1-2 φορές το χρόνο** και τα κυρίαρχα στοιχεία εκδήλωσης της ζήλειας στο ζευγάρι από την πλευρά των ανδρών είναι ο θυμός, η απομόνωση και η ελεγκτική συμπεριφορά, ενώ από την πλευρά των γυναικών ο θυμός, η απομόνωση και οι ενοχές.

Τα ζευγάρια αλβανικής καταγωγής θεωρούν τη ζήλεια **ως κάτι φυσικό στη σχέση**, ενώ τα ζευγάρια ελληνικής καταγωγής ως **μια άσχημη συνήθεια στη σχέση**.

B. Διαφυλικές διαφορές στην έκφραση της ζήλειας ανάμεσα στο ζευγάρι.

Οι μετανάστες αλβανικής καταγωγής εμφανίζουν σημαντική διαφορά ως προς την εκδήλωση της ζήλειας ανάμεσα στα δυο φύλα, καθώς οι μεν άνδρες εκδηλώνουν τη ζήλεια τους με πράξεις χειροδικίας και υβρισεολογίας διατηρώντας μια βίαιη και επιθετική στάση, οι δε γυναίκες εκδηλώνουν τη ζήλεια τους με την απομόνωση, την υβριστική φρασεολογία και τις ενοχές.

Αντίθετα στην ομάδα των Ελλήνων δεν προκύπτει κάποια σημαντική διαφυλική διαφορά καθώς και τα δύο φύλα φαίνεται να διατηρούν μια σχετικά παθητική στάση, με εξαίρεση τους άνδρες, οι οποίοι αντιμετωπίζουν πιο δραστικά το θέμα της ζήλειας, υιοθετώντας την στάση ελέγχου απέναντι στη σύντροφό τους.

Επιπλέον, σημαντική διαφορά παρατηρείται **στα συναισθήματα που θα μπορούσαν να οδηγήσουν κάποιον στην έκφραση της ζήλειας προς τον/ την σύντροφο του**. Οι **άνδρες αλβανικής καταγωγής** ορίζουν ως τέτοια συναισθήματα την απογοήτευση από τη σχέση τους, την καχυποψία και την αγάπη, ενώ **οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής** οδηγούνται στην έκφραση της ζήλειας από την καχυποψία, την ανασφάλεια και τον ανταγωνισμό.

Αντίθετα, στην **ομάδα των Ελλήνων** δεν παρατηρείται κάποια σημαντική διαφορά καθώς και **οι άνδρες και οι γυναίκες ελληνικής καταγωγής** οδηγούνται στην έκφραση της ζήλειας από τα ίδια συναισθήματα που είναι η ανασφάλεια, η καχυποψία και ο φόβος απώλειας.

Επίσης, διαφορά ανάμεσα στα δυο φύλα φαίνεται στον **τρόπο ερμηνείας της απιστίας** στα ζευγάρια αλβανικής καταγωγής. Συγκεκριμένα, οι άντρες αλβανικής καταγωγής στην πλειοψηφία τους εκλαμβάνουν ως απιστία την **πλατωνική σχέση της συντρόφου /συζύγου τους με έναν άλλο άνδρα**, ενώ οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής εκλαμβάνουν ως απιστία **τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου/ συζύγου τους με μια άλλη γυναίκα**.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω, τα ζευγάρια ελληνικής καταγωγής εκλαμβάνουν ως απιστία **τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου /συζύγου τους με έναν/ μια άλλον/η άνδρα/ γυναίκα**.

Μια άλλη διαφορά σε διαφυλικό επίπεδο παρουσιάζεται στο γεγονός ότι στους άνδρες αλβανικής καταγωγής, η **αιτία που θα προκαλούσε ζήλεια είναι το συναισθηματικό δέσιμο της συντρόφου/ συζύγου τους με έναν άλλο άνδρα** ενώ, στις γυναίκες αλβανικής καταγωγής η ζήλεια συνδέεται με το **συναισθηματικό δέσιμο και τη σεξουαλική συνεύρεση του συντρόφου/ συζύγου τους με μια άλλη γυναίκα.**

Στα **ζευγάρια ελληνικής καταγωγής** δεν εμφανίζεται παρόμοια διαφορά καθώς και οι άνδρες και οι γυναίκες συνδέουν τη ζήλεια με το συναισθηματικό δέσιμο και τη σεξουαλική συνεύρεση του/της συντρόφου/ συζύγου τους με έναν/ μια άλλο/ η άνδρα/ γυναίκα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι και στις **δύο ομάδες (Αλβανοί, Έλληνες)**, όσον αφορά το συναίσθημα και **οι άνδρες και οι γυναίκες δηλώνουν το θυμό** ως κυρίαρχο συναίσθημα κατά την έκφραση της ζήλειας τους στο ζευγάρι.

Οι παράγοντες που θα μπορούσαν να προκαλέσουν τη ζηλότυπη συμπεριφορά είναι κοινή ανά εθνικότητα. Συγκεκριμένα, τα ζευγάρια αλβανικής καταγωγής θα αισθάνονταν ζήλεια προς την/ τον σύντροφο τους όταν εκείνη ή εκείνος διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική καριέρα, όταν ο/η αντίζηλος τους είναι πιο νέος ή νέα, όταν ο/η αντίζηλός τους είναι πιο όμορφος ή όμορφη και όταν η/ο σύντροφος ασχολείται περισσότερο με τους φίλους της/του.

Το ίδιο συμβαίνει και στα ζευγάρια ελληνικής καταγωγής τα οποία θέτουν ως κύριους παράγοντες την προτίμηση του ή της συντρόφου να «βγαίνει» με άλλες παρέες, όταν ο/η αντίζηλός πιο νέος ή νέα, και πιο όμορφος ή όμορφη και όταν η/ο σύντροφος ασχολείται περισσότερο με τους φίλους της/του.

Γ. Συνέπειες της ζήλειας.

Όπως προέκυψε από τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, οι συνέπειες της ζήλειας στο ζευγάρι, στην ομάδα των **Αλβανών μεταναστών** φαίνονται πιο θετικές, καθώς **θεωρούν ότι μέσα από τη διαδικασία ενός ζηλότυπου επεισοδίου ενδυναμώνεται η σχέση τους.** Αντίθετα, οι Έλληνες **συνήθως διακόπτουν την επικοινωνία για κάποιες ώρες με τον ή την σύντροφο τους.**

Όσον αφορά τα **συναισθήματα που δημιουργούνται μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας** οι **άνδρες αλβανικής καταγωγής** νιώθουν απογοήτευση, θλίψη αλλά και χαρά γιατί πιθανών είναι μια ένδειξη ενδιαφέροντος και αγάπης από τη σύντροφό τους, ενώ οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής νιώθουν απογοήτευση, αγανάκτηση και θλίψη.

Στο ίδιο ζήτημα οι άνδρες ελληνικής καταγωγής αισθάνονται απογοήτευση, χαρά και ικανοποίηση πιθανών είναι μια ένδειξη ενδιαφέροντος και αγάπης από τη σύντροφό τους, ενώ οι γυναίκες ελληνικής καταγωγής θλίψη, απογοήτευση και λύπη.

Δ. Διαπολιτισμικές διαφορές ή ομοιότητες στην έκφραση της ζήλειας στο ζευγάρι.

Σε διαπολιτισμικό επίπεδο παρατηρούνται και ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις δύο ομάδες. Οι ομοιότητες μεταξύ των δύο ομάδων (Αλβανών μεταναστών και Ελλήνων) παρατηρούνται στο συναίσθημα του θυμού, το οποίο εκφράζεται και από τους Έλληνες και από τους μετανάστες αλβανικής καταγωγής.

Αναφορικά με τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στις δύο ομάδες διαπιστώθηκε ότι τα συναισθήματα που οδηγούν στην έκφραση της

ζήλεια, για τους μεν άνδρες αλβανικής καταγωγής είναι η απογοήτευση, η καχυποψία και η αγάπη, ενώ για τους άνδρες ελληνικής καταγωγής είναι η ανασφάλεια, η καχυποψία και ο φόβος απώλειας.

Αντίθετα, στην ομάδα των γυναικών (Αλβανίδων και Ελληνίδων) η διαφορά είναι μικρή, καθότι οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής εκφράζουν τη ζήλεια τους κυρίως από τα συναισθήματα της καχυποψίας, της ανασφάλειας και του ανταγωνισμού, ενώ οι γυναίκες ελληνικής καταγωγής από τα συναισθήματα της καχυποψίας, της ανασφάλειας και του φόβου απώλειας.

Επίσης, σημαντική διαπολιτισμική διαφορά φαίνεται να υπάρχει στο πως ερμηνεύεται η έννοια της απιστίας. Συγκεκριμένα, οι άνδρες αλβανικής καταγωγής εκλαμβάνουν ως απιστία την πλατωνική σχέση της συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα ενώ οι άνδρες ελληνικής καταγωγής τη σεξουαλική συνεύρεση της συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα.

Οι γυναίκες (Αλβανίδες και Ελληνίδες) θεωρούν ως απιστία τη σεξουαλική σχέση του συντρόφου τους με μια άλλη γυναίκα.

Μια άλλη διαφορά που αναφέρεται στα αίτια που θα προκαλούσαν ζήλεια σε περίπτωση απιστίας, είναι ότι στους άνδρες αλβανικής καταγωγής η ζήλεια συνδέεται με το συναισθηματικό δέσιμο της συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα, ενώ στους άνδρες ελληνικής καταγωγής με το συναισθηματικό δέσιμο και τη σεξουαλική συνεύρεση της συντρόφου τους με έναν άλλο άνδρα.

Στην ομάδα των γυναικών (Αλβανίδες και Ελληνίδες) πιστεύουν ότι τα αίτια που θα προκαλούσαν ζήλεια σε περίπτωση απιστίας, είναι το συναισθηματικό δέσιμο και η σεξουαλική συνεύρεση του συντρόφου τους με μια άλλη γυναίκα.

Οι αιτιολογικοί παράγοντες που θα μπορούσαν να προκαλέσουν τη ζηλότυπη συμπεριφορά για τα ζευγάρια αλβανικής καταγωγής είναι όταν εκείνη ή εκείνος διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική καριέρα, όταν ο/η αντίζηλος τους είναι πιο νέος ή νέα και πιο όμορφος ή όμορφη, και όταν η/ο σύντροφος τους ασχολείται περισσότερο με τους φίλους της/του. Αντίθετα, τα ζευγάρια ελληνικής καταγωγής θέτουν ως κύριους παράγοντες το να προτιμά να «βγαίνει» η/ο σύντροφος τους με άλλες παρέες, το να είναι ο/η αντίζηλός τους πιο νέος ή νέα και πιο όμορφος ή όμορφη και όταν η/ο σύντροφος τους περνάει περισσότερες ώρες με τους φίλους της/του.

Αναφορικά με την έμπρακτη εκδήλωση της ζήλειας, οι γυναίκες αλβανικής καταγωγής εκφράζουν τη ζήλεια με την απομόνωση, τις ενοχές και την υβριστική φρασεολογία, ενώ οι γυναίκες ελληνικής καταγωγής διατηρούν μια πιο παθητική στάση μέσω της απομόνωσής και της απομάκρυνσης από το σύντροφο. Αντίστοιχα, οι άνδρες αλβανικής καταγωγής εκφράζονται με μια βίαιη και επιθετική στάση προβαίνοντας σε βιαιοπραγίες και υβρισεολογίες, σε αντίθεση με τους άνδρες ελληνικής καταγωγής οι οποίοι εκφράζονται με τον έλεγχο της συντρόφου τους και την απομόνωση ή την απομάκρυνση από αυτήν.

Τέλος, αυτό που θα μπορούσε να σημειωθεί είναι ότι όλες οι ομάδες και οι μετανάστες αλβανικής καταγωγής και οι Έλληνες παρουσιάζουν ζηλότυπη συμπεριφορά η οποία δεν εμφανίζεται όταν η συμπεριφορά ενός τρίτου πρόσωπου εκφράζει φιλική διάθεση με τις παρακάτω μορφές όπως: ο χορός με το πρόσωπο αυτό, το φιλί στο μάγουλο και ο θαυμασμός προς το πρόσωπο αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Οι προτάσεις που έχουμε να παραθέσουμε σχετικά με το θέμα της ζήλειας αφορούν τη θεραπεία της και τη συμβουλευτική υποστήριξη ζευγαριών.

- Πέρα από τη θεραπεία ζευγαριών που έχουμε αναφέρει ένα ζευγάρι ή ένα άτομο θα μπορούσε να βοηθηθεί μέσα από τα «Εργαστήρια Ζήλειας» (Jealousy Workshops). Πρόκειται για εργαστήρια, όπου ζευγάρια ή μεμονωμένα άτομα μπορούν να απευθυνθούν εφόσον τους απασχολεί το θέμα της ζήλειας στο ζευγάρι και επιθυμούν να διατηρήσουν τη σχέση που ήδη έχουν. Σε αυτά τα εργαστήρια, όπως ονομάζονται, οι θεραπευόμενοι εντάσσονται σε ομάδες, με άτομα που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα. Αυτή η προοπτική της ομάδας είναι πιθανό να κάνει τα άτομα να αποβάλλουν το αίσθημα της ντροπής που ίσως αισθάνονται και να μπορέσουν έτσι να βοηθηθούν.
- Ακόμα, προτείνεται η δημιουργία συμβουλευτικών σταθμών υποστήριξης ζευγαριών όπου θα παρέχεται συμβουλευτική υποστήριξη σε θέματα ανθρωπίνων σχέσεων από διάφορες ειδικότητες, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι και ψυχίατροι έτσι ώστε τα προβλήματα τους να αντιμετωπίζονται σφαιρικά μέσα από τη διεπιστημονική συνεργασία.
- Επίσης, προτείνεται η ύπαρξη κοινωνικών υπηρεσιών στους δήμους για τη στήριξη αλλοδαπών ζευγαριών- τα οποία ούτως ή άλλως αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα λόγω της εγκατάστασής τους σε μια ξένη χώρα- έτσι ώστε ο καθένας να μπορεί να έχει εύκολη και δωρεάν πρόσβαση.

- Θα ήταν ακόμα χρήσιμη η διεξαγωγή σεμιναρίων για την υποστήριξη ζευγαριών πριν και κατά τη διάρκεια του έγγαμου βίου.
- Τέλος, ένα καλό πλαίσιο στήριξης θα ήταν οι σχολές γονέων των δήμων με παροχή στήριξης και εκπαίδευσης των ανύπαντρων ζευγαριών ή των ζευγαριών που βρίσκονται στον έγγαμο βίο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αθανασίου Λεωνίδας, *Τεχνικές Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής*, εκδ. Έφυρα, Ιωάννινα, 2007
2. Μάνος Νίκος, *Βασικά Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1997
3. Τεγόπουλος-Φυτράκης, *Ελληνικό Λεξικό*, εκδ. Αρμονία, Αθήνα, 1990

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

1. Παζίνι Βίλλυ, *Ζήλια, Η Άλλη Όψη του Έρωτα*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2004
2. Σηγκάλ Χάνα, *Εισαγωγή στο Έργο της Μέλανι Κλάιν*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2001
3. Σηγκάλ Χάνα, *Μέλανι Κλάιν*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1995
4. Carotenuto Aldo, *Έρωτας και Πάθος*, εκδ. Ίταμος, Αθήνα, 2002
5. Cohen Louis & Manion Lawrence, *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*, εκδ. Μεταίχμιο, 1994
6. Segall M.H. & Dasen P.R. & Berry J. W. & Poortinga Y.H. , *Διαπολιτιστική Ψυχολογία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα, 1993
7. Smith B. Peter & Bond H. Michael, *Διαπολιτισμική, Κοινωνική Ψυχολογία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2005
8. Van Sommers Peter, *Ζήλεια*, εκδ. Οξύ, Αθήνα, 2004

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

1. Clanton Gordon and Smith G. Lynn, *Jealousy*, University Press of America, United States of America, 1998

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ- ΑΡΘΡΑ

1. Becker D. Vaughn, Sagarin J. Brad, Guadagno E. Rosanna, Millevoi Alison and Nicastle D. Lionel, *When the Sexes Need No Differ: Emotional Responses to the Sexual and Emotional Aspects of Infidelity, Personal Relationships*, vol. 11, pp. 529-538, 2004
2. Buss M. David and Haselton Martie, *The evolution of Jealousy*, Trends in Cognitive Sciences, vol. 9, pp. 506-507, November, 2005
3. Buss M. David, Larsen J. Randy and Westen Drew, *Sex Differences in Jealousy: Not Gone, Not Forgotten, and Not Explained by Alternative Hypothesis*, Psychological Science, vol. 7, pp. 373-375, November, 1996
4. Crowe Michael, *Management of Jealousy in Couples*, Advances in Psychiatric Treatment, vol. 1, pp. 71-77, 1995
5. Kingham Michael and Gordon Harvey, *Aspects of Morbid Jealousy*, Advances in Psychiatric Treatment, vol. 10, pp. 207-215, 2004

INTERNET

1. www.health.in.gr , Βαρβόγλη Λίζα, 2006
2. www.abc.net.au, Salleh Anna, 2006
3. www.personalityresearch.org, Denisiuk S. Jennifer, 2007
4. www.psychologicalscience.org, Milevsky Avidan, 2007
5. www.universityofcalifornia.edu, Davies Dolores, 2007
6. www.en.wikipedia.com, 2007
7. www.greek-language.gr, Τριανταφυλλίδης, 2008
8. www.komvos.edu.gr, Τριανταφυλλίδης, 2008

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

(Ερωτηματολόγιο)

Η έρευνα αυτή εκπονείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του Τμήματος Κοινωνικής εργασίας του Α.Τ.Ε.Ι Πάτρας από τις σπουδάστριες Γεωργακοπούλου Γεωργία και Πανδύρη Ίριδα με εποπτεύουσα καθηγήτρια την κυρία Δ. Σικελιανού. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας είναι «Συγκριτική μελέτη για τη ζήλεια στο ζευγάρι- διαφυλικές και διαπολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες».

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Φύλο:

i. Άνδρας	C
ii. Γυναίκα	C

2) Ηλικία:

i. 18-25	C
ii. 26-35	C
iii. 36-45	C
iv. 46-55	C
v. 56 και άνω	C

3) Οικογενειακή κατάσταση:

i. Άγαμος/η	C
ii. Έγγαμος/η	C
iii. Διαζευγμένος/η	C
iv. Σε διάσταση	C
v. Χήρος/α	C

4) Μορφωτικό επίπεδο:

i. Αναλφάβητος	C
ii. Απόφοιτος Δημοτικού	C
iii. Απόφοιτος Γυμνασίου	C
iv. Απόφοιτος Λυκείου	C
v. Πτυχιούχος Α.Ε.Ι ή Α.Τ.Ε.Ι.	C
vi. Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	C
vii. Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου.	C

- 5) Θεωρείτε τη ζήλεια ως:
i. Μια άσχημη συνήθεια στη σχέση	C
ii. Κάτι φυσικό στη σχέση	C
iii. Κάτι αναγκαίο στη σχέση	C
iv. Το αλατοπίπερο της σχέσης	C
v. Καταστροφικό για τη σχέση	C
vi. Άλλο.....	

6) Ποιο ή ποια από τα παρακάτω συναισθήματα θα μπορούσε να οδηγήσει κάποιον στην έκφραση της ζήλειας προς τον/την σύντροφό του; (δώστε ως 3 απαντήσεις)

i. Θλίψη	C
ii. Οργή	C
iii. Απογοήτευση	C
iv. Αδιαφορία	C
v. Απέχθεια	C
vi. Ανταγωνισμός	C
vii. Καχυποψία	C
viii. Ντροπή	C
ix. Φόβο απώλειας	C
x. Αγάπη	C
xi. Ενδιαφέρον	C
xii. Ανασφάλεια	C
xiii. Όλα τα παραπάνω	C
xiv. Άλλο	

7^α) Εσείς, έχει τύχει να ζηλέψετε τον/την σύντροφό σας;

NAI	C	OXI	C
-----	---	-----	---

7^β) Αν ΝΑΙ, πόσο συχνά ζηλεύετε;

i. Πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα)	C
ii. Συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα)	C
iii. Λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα)	C
iv. Σπάνια (1-2 φορές το χρόνο)	C

8) Ποιο ή ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ως απιστία;

- i. Όταν ο /η σύντροφος / σύζυγός σας κοιτάει μια άλλη γυναίκα/ άντρα C
- ii. Όταν ο / η σύντροφος/ σύζυγος έχει πλατωνική σχέση με μια άλλη γυναίκα /άντρα C
- iii. Όταν ο/η σύντροφος / σύζυγος έχει σεξουαλική σχέση με μια γυναίκα / έναν άνδρα C
- iv. Όταν ο/η σύντροφος / σύζυγος φλερτάρει με μια άλλη γυναίκα/ έναν άνδρα. C
- v. Όλα τα παραπάνω C
- vi. Άλλο.....

9^α) Σε περίπτωση απιστίας του / της συντρόφου σας θα ζηλεύατε;

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

9^β) Αν ΝΑΙ, τι θα σας προκαλούσε ζήλεια σε περίπτωση απιστίας;

- i. Η σεξουαλική συνεύρεση με μια άλλη γυναίκα ή άντρα C
- ii. Το συναισθηματικό δέσιμο με μια άλλη γυναίκα ή άντρα C
- iii. Και τα δύο C
- iv. Άλλο.....

10) Για ποιον ή ποιους παράγοντες θα αισθανόσασταν ζήλεια προς τον/ την σύντροφο σας; (δώστε ως 5 απαντήσεις)

i. Επειδή ο/η αντίζηλός σας είναι πιο όμορφη/ος	C
ii. Αν ο/η αντίζηλος σας είναι πιο νέα/ος	C
iii. Αν ο/η αντίζηλος σας έχει επαγγελματικό κύρος	C
iv. Αν ο/η αντίζηλός σας έχει μεγαλύτερες οικονομικές αποδοχές	C
v. Όταν διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική του/ της καριέρα και όχι σε μένα	C
vi. Όταν βγαίνει μόνος/ η του/ της με άλλες παρέες κι όχι με μένα	C
vii. Όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του/ της	C
viii. Όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι με μένα	C
ix. Όλα τα παραπάνω	C
x. Άλλο.....	

11^α) Έχετε καυγαδίσει με το/ τη σύντροφο/ σύζυγο σας επειδή ζηλεύετε;

NAI   C   OXI   C

11^β) Αν ΝΑΙ, ποιες είναι οι αντιδράσεις σας;

i. Σταματώ την επικοινωνία μαζί του/ της	C
ii. Θυμώνω	C
iii. Κλαίω	C
iv. Αδιαφορώ για το/ τη σύντροφο	C
v. Φροντίζω να φεύγω από το σπίτι	C
vi. Αναζητώ τους φίλους μου	C
vii. Αναζητώ καινούργιο σύντροφο	C
viii. Άλλο.....	

12) Πως θα αντιδρούσατε αν ζηλεύατε γενικά;

- i. Κατηγορείτε τον εαυτό σας επειδή θεωρείτε ότι η δική σας συμπεριφορά τον/ την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόληση του με άλλες δραστηριότητες C
- ii. Βρίζετε τον/την αντίζηλο C
- iii. Βρίζετε το/ τη σύντροφο/ σύζυγο C
- iv. Χτυπάτε τον/ την αντίζηλο C
- v. Χτυπάτε το/ τη σύντροφο/ σύζυγο C
- vi. Βρίζετε και χτυπάτε τον/ την αντίζηλο C
- vii. Βρίζετε και χτυπάτε το/ τη σύντροφο/ σύζυγο C
- viii. Χωρίζετε C
- ix. Απομονώνεστε C
- x. Το αρνείστε C
- xi. Γράφετε ή μιλάτε γι αυτό C
- xii. Αυτοσαρκάζεστε C
- xiii. Τον/ την ελέγχετε C
- xiv. Βρίσκετε παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό C
- xv. Άλλο.....

13) Σε ένα πάρτυ, ο/ η σύντροφος/ σύζυγός σας χορεύει με μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα.

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

14) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός σας σας λέει πως βρίσκει μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα ελκυστική/ ό.

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

15) Μια άλλη γυναίκα/ ένας άλλος άνδρας φιλάει τον/ την σύντροφο/ σύζυγο στο μάγουλο σε κάποιο πάρτυ.

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

16)Κάποια/ ος φλερτάρει με τον/ την σύντροφο/ σύζυγο σας. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

17) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός συναντάει μια/ έναν πρώην σύντροφό του/ της και δείχνει πολύ χαρούμενος. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

18) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός δείχνει μεγαλύτερη προσοχή σε μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα, σε ένα πάρτυ. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

19) Ακούτε το/ τη σύντροφο/ σύζυγο να απολαμβάνει ένα τηλεφώνημα. Μόλις σας βλέπει το κλείνει. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

20) Σε κάποιο πάρτυ ο/ η σύντροφος/ σύζυγός εξαφανίζεται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

21) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός φλερτάρει με μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

22) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός βγαίνει αρκετά βράδια χωρίς εσάς. Τι κάνετε;

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

23) Ο/ η σύντροφος/ σύζυγός σας λέει πως έλκεται ερωτικά από κάποια/ ο κοινή/ ο σας φίλη/ ο.

- i. Ζηλεύω C
- ii. Δεν ζηλεύω C
- iii. Μου είναι αδιάφορο C
- iv. Άλλο.....

24) Αν ο/ η σύντροφος/ σύζυγός θαυμάζει μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα, θα εξαγριωνόμουν.

NAI C OXI C

25) Θα ανησυχούσα και θα γινόμουν καχύποπτη/ ος αν μια/ ένας άγνωστη/ ος γυναίκα/ άντρας τηλεφώνουσε στον σύντροφο/ σύζυγο μου.

NAI C OXI C

26) Συχνά τσεκάρω να δω αν ο/ η σύντροφος/ σύζυγός είναι εκεί που μου έχει πει ότι θα είναι.

NAI C OXI C

27) Θα με πείραζε αν ο/ η σύντροφος/ σύζυγός μου τηλεφώνουσε τυχαία και με αποκαλούσε με άλλο όνομα.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

28) Σπάνια ανησυχώ για το που είναι ο/ η σύντροφος/ σύζυγός και τι κάνει με τον ελεύθερό του χρόνο.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

29) Μου αρέσει να βρίσκω λάθη σε αυτά που έκαναν οι πρώην σύντροφοι του/ της συντρόφου/ συζύγου μου.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

30) Αν νόμιζα πως ο/ η σύντροφος/ σύζυγός ενδιαφέρεται για μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα, θα αναστατωνόμουν πολύ.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

31) Νιώθω ζήλεια όταν ο/ η σύντροφος/ σύζυγός μιλάει σε μια/ έναν ελκυστική/ ο άγνωστη/ ο γυναίκα/ άνδρα.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

32) Αν ο/ η σύντροφος/ σύζυγός έρθει κοντά φιλικά με μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα θα νιώσω χαρά για αυτόν.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

33) Αν πίστευα ότι ο/ η σύντροφος/ σύζυγός έχει κάποια άλλη ερωτική σχέση, θα ένιωθα θυμωμένη/ ος και πληγωμένη/ ος.

ΝΑΙ   C   ΟΧΙ   C

34) Μετά από επεισόδιο της ζήλειας:

i.	Δε μιλάτε με το/ τη σύντροφο/ σύζυγο σας για κάποιες ώρες	C
ii.	Δε μιλάτε με το/ τη σύντροφο/ σύζυγο σας για κάποιες μέρες	C
iii.	Η σχέση σας γίνεται πιο δυνατή	C
iv.	Είστε ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ	C
v.	Τον/ την αγνοείτε	C
vi.	Τον/ την ειρωνεύεστε	C
vii.	Άλλο, ...	

35) Πώς νιώθετε με τον εαυτό σας όταν τελειώνει ένα επεισόδιο ζήλειας;

i.	Χαρά	C
ii.	Λύπη	C
iii.	Θλίψη	C
iv.	Απέχθεια	C
v.	Απογοήτευση	C
vi.	Αγανάκτηση	C
vii.	Ικανοποίηση	C
viii.	Χαμηλή αυτοεκτίμηση	C
ix.	Υψηλή αυτοεκτίμηση	C
x.	Φόβο	C
xi.	Άλλο,.....	

36) Πως πιστεύετε ότι νιώθει ο/ η σύντροφος/ σύζυγος σας μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας;

i.	Χαρά	C
ii.	Λύπη	C
iii.	Θλίψη	C
iv.	Απέχθεια	C
v.	Φόβο	C
vi.	Απογοήτευση	C
vii.	Αγανάκτηση	C
viii.	Ικανοποίηση	C
ix.	Χαμηλή αυτοεκτίμηση	C
x.	Υψηλή αυτοεκτίμηση	C
xi.	Άλλο,.....	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

(Στατιστικοί πίνακες)

ΕΡΩΤΗΣΗ 1Η		
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ
ΑΛΒΑΝΟΙ	72	50%
ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	73	50%
ΕΛΛΗΝΕΣ	90	50%
ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ	90	50%

ΕΡΩΤΗΣΗ 2Η				
Ηλικία:				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
18-25	15,28%	16,44%	8,99%	10,00%
26-35	30,56%	28,77%	14,61%	18,89%
36-45	34,72%	21,92%	39,33%	28,89%
46-55	15,28%	19,18%	32,58%	35,56%
56 & άνω	4,17%	13,70%	4,49%	6,67%

ΕΡΩΤΗΣΗ 3Η				
Οικογενειακή κατάσταση:				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΔΕΣ
Άγαμος/η	26,39%	26,03%	18,89%	25,84%
Έγγαμος/η	45,83%	49,32%	67,78%	58,43%
Διαζευγμένος/η	19,44%	5,48%	11,11%	10,11%
Σε διάσταση	5,56%	10,96%	2,22%	3,37%
Χήρος/α	2,78%	8,22%	0,00%	2,25%

ΕΡΩΤΗΣΗ 4Η				
Μορφωτικό επίπεδο:				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΔΕΣ
Αναλφάβητος	13,89%	8,45%	0,00%	0,00%
Απόφοιτος Δημοτικού	11,11%	12,68%	1,11%	12,22%
Απόφοιτος Γυμνασίου	20,83%	15,49%	8,89%	14,44%
Απόφοιτος Λυκείου	29,17%	29,58%	56,67%	38,89%
Πτυχιούχος Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.	13,89%	26,76%	28,89%	28,89%
Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου	11,11%	1,41%	3,33%	5,56%
Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου	0,00%	5,63%	1,11%	0,00%

ΕΡΩΤΗΣΗ 5Η				
Θεωρείτε τη ζήλεια ως				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΕΣ
Μια άσχημη συνήθεια στη σχέση	33,80%	32,86%	40,00%	38,89%
Κάτι φυσικό στη σχέση	38,03%	37,14%	28,89%	22,22%
Κάτι αναγκαίο στη σχέση	5,63%	5,71%	2,22%	1,11%
Το αλατοπίπερο της σχέσης	15,49%	11,43%	8,89%	12,22%
Καταστροφικό για τη σχέση	5,63%	12,86%	16,67%	23,33%
Άλλο	1,41%	0,00%	3,33%	2,22%

ΕΡΩΤΗΣΗ 6Η

Ποιο από τα παρακάτω συναισθήματα θα μπορούσε να οδηγήσει κάποιον στην έκφραση της ζήλειας προς τον/την σύντροφό του;

	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Θλίψη	9,86%	6,94%	2,22%	3,33%
Οργή	12,68%	9,72%	7,78%	8,89%
Απογοήτευση	38,03%	20,83%	8,89%	12,22%
Αδιαφορία	22,54%	20,83%	10,00%	27,78%
Απέχθεια	8,45%	13,89%	1,11%	4,44%
Ανταγωνισμός	23,94%	22,22%	17,78%	13,33%
Καχυποψία	28,17%	30,56%	40,00%	35,56%
Ντροπή	23,94%	12,50%	2,22%	1,11%
Φόβο απώλειας	21,13%	16,67%	38,89%	32,22%
Αγάπη	28,17%	16,67%	23,33%	22,22%
Ενδιαφέρον	19,72%	16,67%	17,78%	6,67%
Ανασφάλεια	12,68%	25,00%	42,22%	53,33%
Όλα τα παραπάνω	1,41%	13,89%	5,56%	4,44%
Άλλο	1,41%	4,17%	2,22%	0,00%

ΕΡΩΤΗΣΗ 7Α				
Εσείς, έχει τύχει να ζηλέψετε τον/την σύντροφό σας;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	77,46%	69,86%	80,00%	83,33%
ΟΧΙ	22,54%	30,14%	20,00%	16,67%

ΕΡΩΤΗΣΗ 7Β				
Αν ΝΑΙ, πόσο συχνά ζηλεύετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Πάρα πολύ συχνά (κάθε μέρα)	9,09%	7,84%	7,04%	2,67%
Συχνά (1-2 φορές την εβδομάδα)	30,91%	25,49%	5,63%	6,67%
Λίγες φορές (1-2 φορές το μήνα)	34,55%	33,33%	15,49%	20,00%
Σπάνια (1-2 φορές το χρόνο)	25,45%	33,33%	71,83%	70,67%

ΕΡΩΤΗΣΗ 8Η				
Ποιο ή ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ως απιστία;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Όταν ο/η σύντροφος/σύζυγός σας κοιτάει μια άλλη γυναίκα/άντρα	23,94%	12,50%	2,22%	1,11%
Όταν ο/η σύντροφος/σύζυγός σας έχει πλατωνική σχέση με μια άλλη γυναίκα/άντρα	35,21%	23,61%	6,67%	7,78%
Όταν ο/η σύντροφος/σύζυγός σας έχει σεξουαλική σχέση με μια γυναίκα/έναν άνδρα	33,80%	43,06%	65,56%	71,11%
Όταν ο/η σύντροφος/σύζυγός σας φλερτάρει μια άλλη γυναίκα/έναν άνδρα	14,08%	15,28%	16,67%	10,00%
Όλα τα παραπάνω	7,04%	22,22%	18,89%	16,67%
Άλλο	1,41%	1,39%	1,11%	2,22%

ΕΡΩΤΗΣΗ 9Α				
Σε περίπτωση απιστίας του/της συντρόφου σας θα ζηλεύατε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	89%	89%	84%	92%
ΟΧΙ	11%	11%	16%	8%

ΕΡΩΤΗΣΗ 9Β				
Αν ΝΑΙ, τι θα σας προκαλούσε ζήλεια σε περίπτωση απιστίας;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Η σεξουαλική συνέντευξη με μια άλλη γυναίκα ή άντρα	12,70%	11,11%	24,00%	14,63%
Το συναισθηματικό δέσιμο με μια άλλη γυναίκα ή άντρα	53,97%	42,86%	13,33%	19,51%
Και τα δύο	33,33%	46,03%	61,33%	65,85%
Άλλο	0,00%	0,00%	1,33%	0,00%

ΕΡΩΤΗΣΗ 10Η				
Για ποιον ή ποιους παράγοντες θα αισθανόσασταν ζήλεια προς τον/την σύντροφό σας;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Επειδή ο/η αντίζηλός σας είναι πιο όμορφος/η	45,07%	41,18%	26,97%	37,08%
Αν ο/η αντίζηλος σας είναι πιο νέος/α	46,48%	38,24%	33,71%	25,84%
Αν ο/η αντίζηλός σας έχει επαγγελματικό κύρος	36,62%	25,00%	16,85%	14,61%
Αν ο/η αντίζηλός σας έχει μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές	35,21%	26,47%	19,10%	12,36%
Όταν διαθέτει περισσότερο χρόνο στην επαγγελματική του/της καριέρα και όχι σε μένα	54,93%	32,35%	12,36%	20,22%
Όταν βγαίνει μόνος/η του/της άλλες παρέες και όχι με μένα	33,80%	30,88%	34,83%	51,69%
Όταν ασχολείται περισσότερο με τους φίλους του/της	36,62%	35,29%	22,47%	39,33%
Όταν ασχολείται περισσότερο με τα παιδιά και όχι	19,72%	14,71%	6,74%	4,49%

με μένα				
Όλα τα παραπάνω	12,68%	20,59%	13,48%	10,11%
Άλλο	5,63%	0,00%	5,62%	7,87%

ΕΡΩΤΗΣΗ 11Α				
Έχετε καυγαδίσει με το/τη σύντροφο/σύζυγό σας επειδή ζηλεύατε				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	80%	75%	46%	64%
ΟΧΙ	20%	25%	54%	36%

ΕΡΩΤΗΣΗ 11B				
Αν ΝΑΙ, ποιες είναι οι αντιδράσεις σας;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΕΣ
Σταματώ την επικοινωνία μαζί του/της	19%	13%	25%	22%
Θυμώνω	46%	51%	60%	48%
Κλαίω	16%	24%	3%	9%
Αδιαφορώ για το/τη σύντροφο	16%	16%	3%	2%
Φροντίζω να φεύγω από το σπίτι	11%	7%	10%	9%
Αναζητώ τους φίλους μου	2%	2%	3%	6%
Αναζητώ καινούργιο σύντροφο	2%	5%	0%	2%
Άλλο	0%	0%	3%	2%

ΕΡΩΤΗΣΗ 12Η				
Πώς θα αντιδρούσατε αν ζηλεύατε γενικά;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΕΣ
Κατηγορείτε τον εαυτό σας επειδή θεωρείτε ότι η δική σας συμπεριφορά τον/την έσπρωξε στην απιστία ή στην ενασχόλησή του με άλλες δραστηριότητες	10%	10%	11%	14%
Βρίζετε τον/την αντίζηλο	7%	10%	4%	3%
Βρίζετε το/τη σύντροφο/σύζυγο	10%	10%	3%	7%
Χτυπάτε τον/την αντίζηλο	10%	4%	0%	0%
Χτυπάτε το/τη σύντροφο/σύζυγο	17%	8%	0%	0%
Βρίζετε και χτυπάτε τον/την αντίζηλο	12%	3%	1%	0%
Βρίζετε και χτυπάτε το/τη σύντροφο	3%	6%	2%	0%
Χωρίζετε	6%	8%	12%	9%
Απομονώνεστε	3%	15%	19%	17%
Το αρνείστε	3%	4%	3%	8%
Γράφετε ή μιλάτε γι' αυτό	3%	3%	6%	10%
Αυτοσαρκάζεστε	10%	3%	10%	9%

Τον/την ελέγχετε	3%	8%	17%	9%
Βρίσκετε παρηγοριά στο ποτό ή το φαγητό	3%	6%	6%	5%
Άλλο	0%	1%	6%	7%

ΕΡΩΤΗΣΗ 13Η

Σε ένα πάρτυ, ο/η σύντροφος/σύζυγός σας χορεύει με μια άλλη γυναίκα/έναν άλλο άνδρα

	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΕΣ
Ζηλεύω	42%	32%	22%	22%
Δεν ζηλεύω	56%	53%	54%	51%
Μου είναι αδιάφορο	1%	10%	21%	21%
Άλλο	0%	5%	2%	6%

ΕΡΩΤΗΣΗ 14Η

Ο/η σύντροφος/σύζυγός σας, σας λέει ότι βρίσκει μια άλλη γυναίκα/έναν άλλο άνδρα ελκυστική/ό

	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΑΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΑΕΣ
Ζηλεύω	58%	44%	32%	36%
Δεν ζηλεύω	34%	42%	48%	36%
Μου είναι αδιάφορο	6%	8%	16%	20%
Άλλο	3%	6%	4%	9%

ΕΡΩΤΗΣΗ 15Η				
Μια άλλη γυναίκα/ένας άλλος άνδρας φιλάει τον/την σύντροφο/σύζυγο στο μάγουλο σε κάποιο πάρτυ				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	49%	32%	26%	26%
Δεν ζηλεύω	44%	44%	47%	49%
Μου είναι αδιάφορο	6%	15%	22%	24%
Άλλο	1%	8%	6%	1%

ΕΡΩΤΗΣΗ 16Η				
Κάποια/ος φλερτάρει με τον/την σύντροφο/σύζυγό σας. Τί κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	44%	56%	48%	51%
Δεν ζηλεύω	33%	34%	21%	22%
Μου είναι αδιάφορο	17%	7%	16%	13%
Άλλο	6%	3%	15%	15%

ΕΡΩΤΗΣΗ 17Η				
Ο/η σύντροφος/σύζυγος συναντάει μια/ένα πρώην σύντροφό του/της και δείχνει πολύ χαρούμενος. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	54%	55%	38%	40%
Δεν ζηλεύω	32%	31%	30%	37%
Μου είναι αδιάφορο	13%	13%	26%	12%
Άλλο	1%	1%	7%	10%

ΕΡΩΤΗΣΗ 18Η				
Ο/η σύντροφος/σύζυγος δείχνει μεγαλύτερη προσοχή σε μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα, σε ένα πάρτυ. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	56%	60%	42%	53%
Δεν ζηλεύω	29%	25%	31%	20%
Μου είναι αδιάφορο	11%	8%	18%	11%
Άλλο	4%	7%	9%	16%

ΕΡΩΤΗΣΗ 19Η				
Ακούτε το/τη σύντροφο/σύζυγο να απολαμβάνει ένα τηλέφωνο. Μόλις σας βλέπει το κλείνει. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	63%	53%	39%	39%
Δεν ζηλεύω	24%	21%	22%	14%
Μου είναι αδιάφορο	6%	11%	19%	15%
Κάνω ερωτήσεις	0%	0%	0%	14%
Άλλο	7%	14%	19%	18%

ΕΡΩΤΗΣΗ 20Η				
Σε κάποιο πάρτυ ο/η σύντροφος/σύζυγος εξαφανίζεται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	61%	46%	27%	31%
Δεν ζηλεύω	23%	24%	23%	18%
Μου είναι αδιάφορο	7%	8%	19%	11%
Τον ψάχνω	0%	0%	0%	15%
Άλλο	10%	21%	31%	24%

ΕΡΩΤΗΣΗ 21Η				
Ο/η σύντροφος/σύζυγος φλερτάρει με μια άλλη γυναίκα/ έναν άλλο άνδρα. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	81%	77%	57%	73%
Δεν ζηλεύω	14%	17%	20%	14%
Μου είναι αδιάφορο	3%	4%	7%	3%
Άλλο	1%	1%	17%	9%

ΕΡΩΤΗΣΗ 22Η				
Ο/η σύντροφος/σύζυγος βγαίνει αρκετά βράδια χωρίς εσάς. Τι κάνετε;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	38%	31%	34%	40%
Δεν ζηλεύω	48%	43%	29%	28%
Μου είναι αδιάφορο	7%	14%	15%	10%
Άλλο	7%	13%	22%	21%

ΕΡΩΤΗΣΗ 23Η				
Ο/η σύντροφος/σύζυγός σας, σας λέει πως έλκεται ερωτικά από κάποια/ο κοινή/ό σας φίλη/ο				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Ζηλεύω	45%	57%	61%	67%
Δεν ζηλεύω	39%	31%	11%	6%
Μου είναι αδιάφορο	11%	9%	10%	7%
Άλλο	4%	3%	18%	20%

ΕΡΩΤΗΣΗ 24Η				
Αν ο/η σύντροφος/σύζυγος θαυμάζει μια άλλη γυναίκα/έναν άλλο άνδρα, θα εξαγριωνόμουν				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	48%	46%	22%	20%
ΟΧΙ	52%	54%	78%	80%

ΕΡΩΤΗΣΗ 25Η				
Θα ανησυχούσα και θα γινόμουν καχύποπτη/ος αν μια/ ένας άγνωστη/ος γυναίκα/άνδρας τηλεφωνούσε στον σύντροφο/σύζυγό μου				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	60%	46%	50%	48%
ΟΧΙ	40%	54%	50%	52%

ΕΡΩΤΗΣΗ 26Η				
Συχνά τσεκάρω να δω αν ο/η σύντροφος/σύζυγος είναι εκεί που μου έχει πει ότι θα είναι				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	43%	42%	21%	11%
ΟΧΙ	57%	58%	79%	89%

ΕΡΩΤΗΣΗ 27Η				
Θα με πείραζε αν ο/η σύντροφος/σύζυγος μου τηλεφωνούσε τυχαία και με αποκαλούσε με άλλο όνομα				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	54%	61%	59%	64%
ΟΧΙ	46%	39%	41%	36%

ΕΡΩΤΗΣΗ 28Η				
Σπάνια ανησυχώ για το που είναι ο/η σύντροφος/σύζυγος και τι κάνει με τον ελεύθερό του χρόνο				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	54%	49%	51%	61%
ΟΧΙ	46%	51%	49%	39%

ΕΡΩΤΗΣΗ 29Η				
Μου αρέσει να βρίσκω λάθη σε αυτά που έκαναν οι πρώην σύντροφοι του/της συντρόφου/συζύγου μου				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	38%	37%	24%	24%
ΟΧΙ	62%	63%	76%	76%

ΕΡΩΤΗΣΗ 30Η				
Αν νόμιζα πως ο/η σύντροφος/σύζυγος ενδιαφέρεται για μια άλλη γυναίκα/έναν άλλο άνδρα, θα αναστατωνόμουν πολύ				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	56%	71%	75%	85%
ΟΧΙ	44%	29%	25%	15%

ΕΡΩΤΗΣΗ 31Η				
Νιώθω ζήλεια όταν ο/η σύντροφος/σύζυγος μιλάει σε μια/έναν ελκυστική/ό άγνωστη/ο γυναίκα/άνδρα				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	41%	36%	17%	31%
ΟΧΙ	59%	64%	83%	69%

ΕΡΩΤΗΣΗ 32Η				
Αν ο/η σύντροφος/σύζυγος έρθει κοντά φιλικά με μια άλλη γυναίκα/έναν άλλο άνδρα θα νιώσω χαρά για αυτόν				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	38%	60%	35%	44%
ΟΧΙ	62%	40%	65%	56%

ΕΡΩΤΗΣΗ 33Η				
Αν πίστευα ότι ο/η σύντροφος/σύζυγος έχει κάποια άλλη ερωτική σχέση θα ένιωθα θυμωμένη/ος και πληγωμένη/ος				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
ΝΑΙ	64%	77%	93%	97%
ΟΧΙ	36%	23%	7%	3%

ΕΡΩΤΗΣΗ 34Η**Μετά από επεισόδιο της ζήλειας:**

	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Δε μιλάτε με το/τη σύντροφο/ σύζυγο σας για κάποιες ώρες	13%	22%	33%	30%
Δε μιλάτε με το /τη σύντροφο σας για κάποιες ημέρες	21%	21%	21%	23%
Η σχέση σας γίνεται πιο δυνατή	24%	22%	7%	8%
Είστε ξανά πιο ερωτευμένοι από ποτέ	23%	14%	4%	3%
Τον/την αγνοείτε	7%	10%	20%	10%
Τον/την ειρωνεύεστε	4%	8%	4%	6%
Άλλο	7%	3%	10%	20%

ΕΡΩΤΗΣΗ 35Η				
Πώς νιώθετε με τον εαυτό σας όταν τελειώνει ένα επεισόδιο ζήλειας;				
	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Χαρά	13%	15%	21%	13%
Λύπη	12%	8%	4%	14%
Θλίψη	19%	15%	3%	22%
Απέχθεια	7%	4%	4%	4%
Απογοήτευση	26%	25%	28%	22%
Αγανάκτηση	10%	19%	4%	12%
Ικανοποίηση	6%	10%	14%	6%
Χαμηλή αυτοεκτίμηση	7%	4%	11%	8%
Υψηλή αυτοεκτίμηση	0%	1%	2%	2%
Φόβο	4%	3%	1%	1%
Άλλο	3%	6%	10%	12%

ΕΡΩΤΗΣΗ 36Η

Πώς πιστεύετε ότι νιώθει ο/η σύντροφος/σύζυγός σας μετά από ένα επεισόδιο ζήλειας;

	ΑΛΒΑΝΟΙ	ΑΛΒΑΝΙΔΕΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ	ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ
Χαρά	24%	16%	22%	14%
Λύπη	21%	16%	11%	15%
Θλίψη	10%	14%	11%	15%
Απέχθεια	16%	9%	0%	1%
Φόβο	9%	11%	3%	6%
Απογοήτευση	12%	7%	17%	13%
Αγανάκτηση	9%	16%	11%	15%
Ικανοποίηση	10%	9%	11%	12%
Χαμηλή αυτοεκτίμηση	1%	4%	6%	4%
Υψηλή αυτοεκτίμηση	0%	6%	1%	6%
Άλλο	4%	6%	10%	14%